

SLUŽBENE

VIJESTI

HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

GODIŠTE XVI. ▣ ZAGREB 2017.

BROJ 1 (21)

DOKUMENTI
PORUKE · IZJAVE · PISMA
PRIOPĆENJA
VIJESTI
IMENOVANJA
IN MEMORIAM

SLUŽBENE VIJESTI
HRVATSKE BISKUPSKE
KONFERENCIJE

BROJ 1 (21)

GODIŠTE XVI.
ZAGREB 2017.

IZDAJE

HRVATSKA BISKUPSKA
KONFERENCIJA

Ksaverska cesta 12A

Tel. 01 5635 009

e-mail: hbk@hbk.hr

UREDNIK

PETAR PALIĆ

GRAFIČKA PRIPREMA

TOMISLAV KOŠČAK, HILP

TISAK

DENONA, Zagreb

ISSN 1332-2354

SADRŽAJ

DOKUMENTI

Pravilnik Hrvatske biskupske konferencije.....	2
--	---

PORUKE, IZJAVE, PISMA

1. Poruka Svetoga Oca Franje za 25. Svjetski dan bolesnika 2017.....	15
2. Pismo Svetoga Oca Franje biskupima na blagdan Nevine dječice	16
3. Poruka Svetoga Oca Franje za Svjetski dan sredstava društvene komunikacije 2017.....	18
4. Poruka Svetoga Oca Franje za Korizmu 2017.....	19
5. Poruka Svetoga Oca Franje za 32. Svjetski dan mladih 2017.....	21
6. Poruka Svetoga Oca Franje za Svjetski misijski dan 2017.....	24
7. Poruka Svetoga Oca Franje za 1. Svjetski dan siromašnih	26
8. Kongregacija za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, Okružno pismo biskupima o kruhu i vinu za euharistiju.....	28
9. Poruka Vijeća HBK za život i obitelj povodom Dana života 2017.....	30
10. Poruka mons. Ivice Petanjka za Nedjelju turizma 21. svibnja 2017.....	31
11. Zajednička izjava članova Komisija »Justitia et pax« Biskupskih konferencija BiH, Hrvatske i Slovenije	32
12. Izjava predsjednika Vijeća HBK za život i obitelj o odluci Ustavnoga suda	35

PRIOPĆENJA

1. Priopćenje s 54. zasjedanja Sabora Hrvatske biskupske konferencije (Zagreb, 26. – 28. travnja 2017.)	36
2. Priopćenje s Izvanrednoga plenarnog zasjedanja HBK (Zagreb, 25. siječnja 2017.)	37
3. Priopćenje Stalnoga Vijeća HBK O nedjelji – Danu Gospodnjem.....	37
4. Priopćenje s 19. Redovnog godišnjeg zajedničkog zasjedanja HBK i BK BiH	38
5. Priopćenje sa sastanka Biskupske komisije HBK za odnose s državom s Komisijom za odnose s vjerskim zajednicama Vlade Republike Hrvatske, koji je održan 8. veljače 2017., u sjedištu Ministarstva pravosuđa u Zagrebu	39
6. Priopćenje sa sjednice Komisije HBK i BK BiH za hrvatski martirologij.....	40
7. Priopćenje s Treće sjednice Mješovite komisije HBK i SPC održane 13. i 14. veljače 2017. u Novom Sadu	40
8. Priopćenje s Četvrte sjednice Mješovite komisije HBK i SPC održane 20. i 21. travnja 2017. u Požegi.....	41
9. Priopćenje s Pete sjednice Mješovite komisije HBK i SPC održane 7. i 8. lipnja 2017. u Podgorici	41
10. Priopćenje HBK sa susreta članova HBK s redovničkim provincijalima i provincijalkama	42

VIJESTI

1. Papa prihvatio ostavku zagrebačkog pomoćnog biskupa Valentina Pozaića	43
2. Susret članova Stalnog vijeća HBK s predsjednikom Vlade RH.....	43
3. Susret članova Stalnog vijeća HBK s predsjednikom Sabora RH.....	44
4. Susret generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija	44

IMENOVANJA.....	46
-----------------	----

IN MEMORIAM

Premинуo biskup Antun Bogetić, porečki i pulski biskup u miru	46
---	----

DOKUMENTI

PRAVILNIK HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

I. OPĆE ODREDBE

PREDMET NORMIRANJA

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom prema normama Statuta Hrvatske biskupske konferencije (u daljnjem tekstu: Statut), određuje ono što se odnosi na uređenje, vođenje i načine djelovanja Hrvatske biskupske konferencije (u daljnjem tekstu: HBK), njezinih tijela i ustanova, te na druga važna pitanja vezana uz poslanje i djelovanje HBK.

STATUS

Članak 2.

§ 1. HBK je javna pravna osoba u kanonskom pravu (usp. kan. 449, § 1.), čiji je Statut odobrila Apostolska Stolica odlukom Kongregacije za biskupe od 15. svibnja 1993. godine, te je odlukom spomenute Kongregacije, od 5. veljače 2000. godine, potvrdila doradeni Statut prema odredbama Apostolskog pisma m. p. *Apostolos Suos*.

§ 2. HBK, kao crkvena ustanova, stekla je građansku pravnu osobnost temeljem međunarodnog Ugovora između Svete Stolicе i Republike Hrvatske o pravnim pitanjima, a u skladu s Protokolom o načinu upisa pravnih osoba Katoličke Crkve u Evidenciju pravnih osoba Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije, od 12. rujna 2002. godine. HBK je upisana u Evidenciju pravnih osoba Katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj pri Ministarstvu uprave, 1.1. OIB 61624390960.

§ 3. Sjedište HBK je u Zagrebu, Ksaverska cesta 12a.

SVRHE

Članak 3.

HBK, promiče dobro Crkve i njezinog poslanja u Republici Hrvatskoj, duh zbornosti i bratsko zajedništvo biskupâ te usklađuje zajedničko djelovanje i suradnju

partikularnih Crkava, kako bi mogle bolje ostvarivati vlastito poslanje.

MJERODAVNOST

Članak 4.

HBK može donositi opće odluke za područje cijele Republike Hrvatske samo u slučajevima u kojima to propisuje opće pravo ili kad to odredi poseban nalog Apostolske Stolicе, bilo na vlastitu pobudu bilo na molbu same HBK (usp. kan. 455, § 1.). U slučajevima u kojima ni opće pravo ni poseban nalog Apostolske Stolicе ne daju HBK vlast, o kojoj se govori u kan. 455, § 1., ostaje neokrnjena mjerodavnost svakoga dijecezanskog biskupa, a ni HBK ni njezin Predsjednik ne mogu djelovati u ime svih biskupa, osim ako svi biskupi i svaki napose dadu pristanak (usp. kan. 455, § 4.).

SLUŽBENO GLASILO

Članak 5.

§ 1. »Službene vijesti Hrvatske biskupske konferencije« službeno je glasilo HBK u kojemu se redovito objavljuju odluke, dokumenti, izjave, zaključci tijela i ustanova HBK. Samo u posebnim okolnostima i na temelju odluke Sabora, isti se mogu objavljivati u izričito izabranom katoličkom listu prema odredbi čl. 21 Statuta (usp. kan. 455, § 3.).

§ 2. Službeno glasilo izlazi četiri puta godišnje.

§ 3. Uređivanje službenog glasila i redovito izlaženje na brizi je Generalnog tajništva.

§ 4. Urednik službenog glasila je Generalni tajnik, kojemu pomaže Tiskovni ured HBK.

ODNOSI S CRKVENIM USTANOVAMA

Članak 6.

§ 1. Generalni tajnik, u skladu s uputama Predsjednika HBK i onime što je u njegovoj mjerodavnosti, održava

odnose s uredima Rimske kurije, Tajništvom Sinode biskupa u Rimu i Apostolskom nuncijaturom u Republici Hrvatskoj brinući se osobito za dostavljanje svih dokumenata koji se moraju predložiti tim uredima i ustanovama te za dostavljanje traženih informacija.

§ 2. Generalni tajnik održava kontakte s tajništvima biskupskih konferencija drugih država, posebno onih europskih, te s tijelima koja ih međusobno povezuju, dostavljajući im kopiju najvažnijih dokumenata koje je odobrila HBK, te korisnih informativnih bilježaka.

§ 3. Predsjednik HBK informira Sabor i Stalno vijeće o aktivnostima Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE).

§ 4. Biskup delegat u Komisiji biskupskih konferencija Europske unije (COMECE) informira Sabor i Stalno vijeće o aktivnostima Komisije biskupskih konferencija Europske unije (COMECE).

ODNOSI S DRŽAVNIM TIJELIMA

Članak 7.

HBK preko Generalnog tajništva prati i slijedi zakonodavno i upravno djelovanje Republike Hrvatske i Europske unije.

SUDJELOVANJE ČLANOVA U RADU

Članak 8.

§ 1. Članovi HBK, prema odredbi kan. 450, § 1. i čl. 3 Statuta, uključujući dijecezanske upravitelje, sudjeluju u njezinim aktivnostima od trenutka od kojega počinje vršenje njihove službe prema odredbi prava.

§ 2. Imenovani biskupi (koji nisu kanonski preuzeli biskupiju) i oni koji su po pravu njima izjednačeni, dok ne počnu vršiti svoju službu, primaju sve obavijesti HBK i pozvani su sudjelovati na Saboru, ali bez prava glasa.

II. SABOR

ODRŽAVANJE

Članak 9.

§ 1. Redovni Sabori održavaju se dva puta godišnje (proljeće i jesen).

§ 2. Izvanredni Sabor, na temelju traženja Predsjednika HBK ili barem četvrtine članova koji su dijecezanski biskupi, može se po potrebi sazvati i više puta godišnje. Ako zahtjev podnosi barem četvrtina članova koji su dijecezanski biskupi, pisani zahtjev potpisan od svih zainteresiranih dijecezanskih biskupa treba dostaviti Predsjedniku HBK.

§ 3. Mjesto održavanja redovnog ili izvanrednog zasjedanja u sjedištu je HBK, osim ako zbog opravdanog razloga, temeljem odluke Stalnog vijeća, postoji potreba održavanja u drugom mjestu.

MJERODAVNOST

Članak 10.

Sabor je mjerodavan za:

1. donošenje uputa, izjava i dokumenata HBK;
2. odobrenje plana i programa HBK što ga je predložilo Stalno vijeće;
3. donošenje pravno obvezujućih odluka u skladu s kan. 455, §§ 1.-3. i čl. 19 Statuta, kao i odredbi potrebnih za provedbu samih odluka;
4. donošenje godišnjeg proračuna HBK, određivanje godišnjeg doprinosa biskupija te odlučivanje o raspodjeli novčanog iznosa koji Katolička Crkva u Republici Hrvatskoj dobiva na temelju Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske o gospodarskim pitanjima;
5. donošenje konačne odluke o izvješćima i prijedlozima Stalnog vijeća, komisija, vijeća i odbora;
6. biranje Predsjednika i Potpredsjednika HBK te dva člana Stalnog vijeća,
7. biranje predsjednika svih tijela HBK;
8. biranje Generalnog tajnika, zamjenika Generalnog tajnika, ekonoma i drugih osoba prema odredbi Statuta;
9. iranje ravnatelja ustanova;
10. uspostavljanje komisija, vijeća, odbora, ureda te određivanje njihovih mjerodavnosti, sastava, raspustanja i ukidanja;
11. biranje predstavnika HBK u Komisiji biskupskih konferencija Europske unije (COMECE) i predstavnika HBK na plenarnim zasjedanjima drugih biskupskih konferencija;
12. donošenje izmjena i dopuna Statuta, koje treba odobriti Apostolska Stolica;
11. donošenje Pravilnika HBK, njegovih izmjena i dopuna te odobrenje pravilnika drugih tijela i ustanova HBK;
12. donošenje nacionalnoga liturgijskog kalendara, godišnjeg kalendara liturgijskih slavlja koja organizira HBK i određivanje njihovih predvoditelja;
13. donošenje kalendara HBK;
14. donošenje odluka s obzirom na čine izvanrednog upravljanja;
15. donošenje odluka u svim slučajevima kada svi biskupi i svaki napose dadu svoj pristanak (usp. kan. 455, § 4.);
16. obavljanje drugih poslova u skladu s općim kanonskim pravom, općim aktima HBK i konkordatskim pravom.

ODLUČIVANJE

Članak 11.

§ 1. Odlučujući glas na Saboru imaju svi članovi HBK prema odredbi čl. 3 Statuta (usp. također kan. 450, § 1.). Ipak, za odobrenje Statuta, za izmjene ili dopune Statuta, odlučujući glas imaju samo dijecezanski biskupi te oni koji su s njima u pravu izjednačeni, kao i biskupi koadjutori (usp. kan. 454, § 2.).

§ 2. Odluke od većeg značenja Sabor donosi tajnim glasovanjem dvotrećinskom većinom glasova članova koji imaju pravo glasa. Odluke od većeg značenja smatraju se one koje je takvima označio Sabor apsolutnom većinom glasova.

§ 3. HBK, sukladno kan. 455, § 1., može donositi opće odluke (usp. kann. 29-33) kad to propisuje opće pravo i kad to određuje posebni nalog Apostolske Stolice, bilo na vlastitu pobudu, bilo na molbu same HBK. Da bi opće odluke bile donesene valjano, na Saboru moraju dobiti barem dvije trećine glasova onih članova HBK koji imaju odlučujući glas. Te odluke nemaju obvezatne snage, osim ako, nakon što ih odobri Apostolska Stolica, budu zakonito proglašene (usp. kan. 455, § 2.).

§ 4. U slučajevima pak u kojima ni opće pravo ni poseban nalog Apostolske Stolice ne daju HBK vlast, o kojoj se govori u kan. 455, § 1. i čl. 19 Statuta, ostaje netaknuta mjerodavnost svakoga dijecezanskog biskupa (usp. kan. 455, § 4.).

§ 5. Izvan predmeta kan. 455, § 1. i čl. 19, ni HBK, ni njezin Predsjednik ne mogu djelovati u ime svih biskupa, osim ako svi biskupi i svaki napose dadu pristanak (kan. 455, § 4.).

§ 6. Doktrinalne izjave HBK, da bi bile dokumenti autentičnog učiteljstva i da bi se mogle objaviti u ime HBK, moraju biti na Saboru jednoglasno odobrene od svih biskupa članova ili barem dvotrećinskom većinom biskupa koji imaju odlučujući glas; u tom slučaju, prije odobrenja Apostolske Stolice, ne smiju se objaviti (usp. m. p. *Apostolos Suos*, čl. 1).

OBVEZA SUDJELOVANJA

Članak 12.

§ 1. Svi članovi HBK obvezni su sudjelovati na Saboru, bilo da se radi o redovnim ili izvanrednim zasjedanjima (usp. čl. 9 Statuta).

§ 2. Članovi koji su iz opravdanih razloga spriječeni sudjelovati na zasjedanjima Sabora, dužni su o tome obavijestiti Generalno tajništvo. Opravdano spriječen član može ili u pisanoj formi poslati svoje mišljenje o pojedinim točkama dnevnog reda ili postaviti za ovlaštenika

jednog od članova HBK ili dijecezanski biskup može postaviti za ovlaštenika generalnog vikara. Ovlaštenik može iznositi mišljenje ovlastitelja, ali bez prava glasa u njegovo ime.

RAČUNANJE PRISUTNOSTI

Članak 13.

§ 1. U skladu s čl. 15 Statuta Sabor može valjano odlučivati glasovanjem ako je prisutna natpolovična većina svih članova HBK, osim u slučajevima čl. 17, 20 i 24 Statuta.

§ 2. Pravo je članova Sabora zatražiti provjeru zakonitog broja prisutnih u tijeku zasjedanja.

SUDJELOVANJE APOSTOLSKOG NUNCIJA

Članak 14.

§ 1. Na sjednice Sabora Predsjednik HBK upućuje poziv na sudjelovanje Apostolskom nunciju u Republici Hrvatskoj (usp. čl. 10 Statuta).

§ 2. Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj može tražiti, u ime Svete Stolice, uvrštavanje neke točke u dnevni red Sabora.

UMIROVLJENI BISKUPI

Članak 15.

§ 1. U provedbi čl. 9 Statuta Predsjednik HBK obavještava umirovljene biskupe o datumu i mjestu održavanja zasjedanja Sabora te im dostavlja dnevni red.

§ 2. Umirovljeni biskupi na Saboru imaju samo savjetodavni glas (usp. m. p. *Apostolos Suos*, br. 17).

GOSTI I POZVANI

Članak 16.

§ 1. Stalno vijeće, u svrhu povezivanja HBK s drugim biskupskim konferencijama, može, kao goste, pozvati na Sabor biskupe predstavnike drugih biskupskih konferencija.

§ 2. Sabor, Stalno vijeće i Predsjednik HBK, u svrhu iznošenja stručnog mišljenja ili izvještaja o pojedinim pitanjima, mogu pozvati na zasjedanje stručnjake i goste.

§ 3. Stalno vijeće u pozivu gostima ili stručnjacima po bliže određuje način njihova sudjelovanja na Saboru.

SAZIVANJE ZASJEDANJA

Članak 17.

Predsjednik HBK saziva Sabor, na redovno ili izvanredno zasjedanje, barem mjesec dana prije početka održavanja zasjedanja, osim ako hitni razlozi nalažu kraće vrijeme.

PRIPREMA ZASJEDANJA**Članak 18.**

§ 1. Generalni tajnik priprema zasjedanje Sabora. Generalni tajnik Apostolskom nunciju u Republici Hrvatskoj, članovima HBK, gostima i pozvanim stručnjacima šalje Predsjednikovo pozivno pismo s dnevnim redom, dokumentacijom i svim organizacijskim uputama potrebnima za kvalitetno odvijanje rada.

§ 2. Generalni tajnik dostavlja članovima HBK onu dokumentaciju koju odredi Stalno vijeće, u pravilu barem 10 dana prije zasjedanja.

PREDSJEDANJE**Članak 19.**

Zasjedanjima Sabora predsjedava Predsjednik HBK ili, ako je odsutan, Potpredsjednik HBK prema odredbi kan. 452, § 2. i čl. 11 Statuta.

MODERATOR**Članak 20.**

Onaj tko predsjedava prema odredbi prethodnoga članka može povjeriti zadaću Moderadora rada Sabora jednome od članova Stalnog vijeća.

OTVARANJE ZASJEDANJA**Članak 21.**

§ 1. Zasjedanja Sabora započinju molitvom, pozdravom Predsjednika HBK i njegovim izlaganjem o aktualnim temama koje zanimaju Crkvu u Hrvatskoj, a zatim slijedi iznošenje programa rada i dnevnoga reda.

§ 2. Otvaranje zasjedanja redovnog Sabora otvoreno je za javnost, a odlukom Stalnoga vijeća i otvaranje izvanrednog zasjedanja Sabora može biti otvoreno za javnost.

LITURGIJSKA SLAVLJA**Članak 22.**

§ 1. U tijeku svakoga zasjedanja Sabora slavi se euharistija.

§ 2. U tijeku zasjedanja slavi se liturgija časova i prikladno se vrijeme posvećuje zajedničkoj molitvi.

ČUVANJE DISKRECIJE**Članak 23.**

Sudionici zasjedanja Sabora dužni su čuvati diskreciju koja doliči samoj naravi službe biskupa i zbornom radu Sabora.

**ODNOSI PREMA SREDSTVIMA
DRUŠTVENOG PRIOPĆAVANJA****Članak 24.**

Generalni tajnik se preko Tiskovnog ureda HBK brine o odnosima s predstavnicima sredstava društvenog priopćavanja kako bi se pospješilo prikladno informiranje o programu, radovima i zaključcima zasjedanja Sabora.

IZLAGANJA**Članak 25.**

§ 1. Glavne teme stavljene na dnevni red obrazlažu se u relaciji, koja se članovima HBK redovito dostavlja prije početka zasjedanja.

§ 2. U slučaju da dnevni red predviđa glasovanje s pravno obvezujućim učinkom, izlaganje mora biti popraćeno obrascem za glasovanje.

§ 3. Stalno vijeće, imajući u vidu narav teme, može odrediti da se održe dva različita izlaganja: jedno u prilog argumentu i drugo protivno. Izlagače između stručnjaka izabire Stalno vijeće.

**DOPRINOSI KOMISIJA, VIJEĆA
I OSTALIH TIJELA****Članak 26.**

Za izvršavanje svojih zadaća, Sabor se može koristiti proučavanjima i mišljenjima komisija, vijeća te drugih tijela HBK (usp. Statut, čl. 4).

POSEBNO POVJERENSTVO**Članak 27.**

§ 1. Za pojašnjenje određenih problema Sabor može odrediti da se u tijeku zasjedanja uspostavi posebno povjerenstvo sastavljeno od najmanje trojice biskupa određenih od samog Sabora, a na prijedlog Stalnog vijeća.

§ 2. Da bi se zatražilo da neko pitanje ispita posebno povjerenstvo, potrebno je imati podršku barem jedne trećine članova Sabora.

§ 3. Posebno povjerenstvo između svojih članova određuje predsjednika i, ako je potrebno, tajnika.

§ 4. Biskup izlagač pojašnjava Saboru rad koji je učinilo povjerenstvo i predstavlja eventualni nacrt prijedloga te upoznaje članove s razlozima primijenjenih rješenja i s rezultatom glasovanja koje je održano u Povjerenstvu.

§ 5. U slučaju da Sabor zatraži poboljšanja predloženog nacrta, posebno povjerenstvo se sastaje da bi ih preispitalo i ponovno dalo na glasovanje Saboru poboljšani tekst s uvrštenim primjedbama.

§ 6. Posebno povjerenstvo može se koristiti radom stručnjaka ili drugih tijela HBK u dogovoru s Predsjednikom.

ISPITIVANJE PRIGOVORA

Članak 28.

Poštujući sve što je određeno u Pravilniku o tumačenju općih akata HBK, da bi se razriješila eventualna proceduralna pitanja u tijeku zasjedanja Sabora, povjerava se Stalnom vijeću ispitivanje predloženih i obrazloženih pisanih žalbi.

IZMJENE I DOPUNE PRIJEDLOGA DNEVNOGA REDA

Članak 29.

§ 1. Teme se daju na raspravu prema unaprijed određenome dnevnom redu.

§ 2. Za eventualne dopune ili izmjene dnevnoga reda treba se držati odredbi Statuta (usp. čl. 14).

RASPRAVA I INTERVENCIJE

Članak 30.

§ 1. Po završetku izlaganja određene teme i nakon otvaranja rasprave, Predsjednik HBK ili Moderator daje riječ prema redu javljanja onima koji su to zatražili.

§ 2. Intervencije se moraju zadržati u granicama vremena što ga je odredio Predsjednik HBK ili Moderator i odnositi se jedino na temu koja je na raspravi.

§ 3. Dobro je da usmena intervencija bude popraćena pisanim tekstom kojega treba predati Generalnom tajništvu. Mogu se predložiti i samo pisane intervencije.

§ 4. Kada to zahtjeva količina teksta koji se ispituje, Predsjednik HBK ili Moderator može predložiti raspravu prvo o njegovoj općenitosti, a potom o pojedinim njegovim dijelovima.

§ 5. Kada je rasprava iscrpljena, izlagač odgovara na različite primjedbe; potom Predsjednik HBK ili Moderator može utvrditi da je rasprava završena, ako se većina ne usprotivi, ili pak odgoditi nastavak rasprave za drugo zasjedanje.

§ 6. Nakon što je rasprava završena Predsjednik HBK formulira zaključak ili pitanje o kojem će se glasovati.

§ 7. Kada je utvrđeno da je formulirano pitanje za glasovanje, dopuštene su intervencije samo za očitovanje o glasovanju.

BROJAČ

Članak 31.

§ 1. Za obavljanje pisanog glasovanja na Saboru, Predsjednik HBK određuje osobe koje vrše zadaću brojača.

§ 2. Odmah nakon svakoga prebrojavanja mora se objaviti rezultat.

GLASOVANJE O AMANDMANIMA

Članak 32.

§ 1. Pri glasovanju o tekstu predloženom na odobrenje Saboru, ponajprije se pristupa glasovanju o pojedinim amandmanima, a potom općem i završnom glasovanju.

§ 2. Po sudu Predsjednika HBK opće i završno glasovanje može se obaviti i na zasjedanju koje slijedi nakon onoga na kojemu se glasovalo o amandmanima, kako bi se nazočnima dala mogućnost preispitivanja teksta u njegovoj završnoj redakciji.

PONAVLJANJE GLASOVANJA

Članak 33.

§ 1. Prije pristupanja završnome glasovanju, kako bi se poboljšale zajedničke smjernice Sabora, mogu se predložiti orijentacijska glasovanja.

§ 2. Argument dan na završno glasovanje, a koji nije prihvaćen, ne može se dati na drugo glasovanje u tijeku istoga zasjedanja.

NAČINI GLASOVANJA

Članak 34.

§ 1. Glasovanja o odlukama koje su zakonski obvezujuće i o doktrinarnim izjavama provode se pisanim putem ili drugim jednakim sredstvima, brinući se o prikladnom upozorenju o vremenu odvijanja glasovanja.

§ 2. Za druge odluke, osim onoga što je propisano Statutom, dopuštena su, prema prosudbi Predsjednika HBK, glasovanja dizanjem ruke.

§ 3. Na glasovanjima se broje glasovi »za«, »protiv«, »nevažeci listići« te »prazni listići«, obdržavajući ono što je propisano sljedećim člankom.

IZRAŽAVANJE GLASA

Članak 35.

§ 1. Završno glasovanje o zakonski obvezujućim ili neobvezujućim odlukama, o doktrinarnim izjavama ili o dokumentima izražava se riječju »odobravam« ili »ne odobravam«; istim načinom pristupa se glasovanju o amandmanima.

§ 2. Druga glasovanja izražavaju se riječju »odobravam« ili »ne odobravam« ili »odobravam uz stanovite preinake«.

§ 3. Glas izražen riječju »odobravam uz stanovite preinake« mora biti popraćen pisanim tekstom predloženog amandmana.

GLASOVANJA O ODREDBAMA KOJE SE TIČU UGOVORA

Članak 36.

Provedbene odredbe koje se tiču materije odnosa Svete Stolice i Republike Hrvatske odobrava Sabor apsolutnom većinom glasova nazočnih glasača ili glasom izraženim pisanim putem ili drugim jednakim sredstvima; njih se biskupi moraju držati, ukoliko su povezane s ugovorima između Svete Stolice i Republike Hrvatske ili je riječ o odredbama koje proistječu iz ugovora.

GLASOVANJE O DOPRINOSU I O PRORAČUNU

Članak 37.

Odlučivanje o godišnjem doprinosu na teret biskupija mora se razlikovati od onoga kojim se odobrava proračun HBK.

ZAHTEJ SVETOJ STOLICI O POSEBOM MANDATU

Članak 38.

§ 1. Sabor, prema čl. 19, slovo b. Statuta, može od Apostolske Stolice zatražiti posebni mandat za odlučivanje o određenim materijama sa zakonski obvezujućim učinkom.

§ 2. Podnošenje zahtjeva Apostolskoj Stolicu mora biti odobreno povoljnim glasom apsolutne većine članova HBK.

GLASOVANJA KOJA SE TIČU NALOGA SABORA

Članak 39.

§ 1. Sabor može, u određenim slučajevima i sa zakonitim glasovanjem, povjeriti poseban nalog Stalnom vijeću kako bi ono izvršilo određeni čin iz područja njezine mjerodavnosti.

§ 2. Sabor mora odobriti povjeravanje posebnog naloga s povoljnim glasom apsolutne većine svojih članova.

NEMOGUĆNOST DAVANJA PUNOMOĆI ZA GLASOVANJE

Članak 40.

Nije dopušteno glasovanje po punomoći.

TRAJANJE ZASJEDANJA

Članak 41.

Trajanje zasjedanja određeno je unaprijed, osim ako Sabor odluči skratiti ili produžiti rad.

PITANJA I PRIJEDLOZI SABORA

Članak 42.

Prije nego se zasjedanje proglasi završenim, Predsjednik HBK može dopustiti prikladno vrijeme za ispitivanje pitanja ili prijedloga predloženih napismeno, te načelno najavljuje datum sljedećega zasjedanja.

ZAVRŠNO PRIOPĆENJE

Članak 43.

§ 1. Završno priopćenje o radu Sabora priprema Generalno tajništvo, a odobrava Predsjednik HBK.

§ 2. U slučaju da Sabor namjerava objaviti izjavu koja ima osobitu važnost o nekom od raspravljenih argumenata, priprema teksta povjerava se skupini biskupa koje određuje sam Sabor. Dokument mora biti odobren na Saboru, barem u svojoj biti, povjeravajući u tom slučaju sastavljanje završnoga teksta Stalnom vijeću.

ODNOSI S APOSTOLSKOM STOLICOM

Članak 44.

§ 1. Kada završi Sabor, Predsjednik HBK šalje Apostolskoj Stolicu izvještaj o njezinu radu i odlukama te odredbe (usp. kan. 455, § 2.; m. p. *Apostolos Suos*, čl. 1) koje su na njoj donesene (usp. kan. 456).

§ 2. Kad god HBK poduzima djelatnosti ili pothvate međunarodnog značenja, preko Predsjednika HBK posavjetovat će se s Apostolskom Stolicom (usp. kan. 459, § 2.).

IZVRŠENJE ODLUKA

Članak 45.

Na Stalnom je vijeću da se brine o izvršenju odluka Sabora i da o tome dađe priopćenje na način koji smatra prikladnim.

ZAPISNIK ZASJEDANJA I OBJAVLJIVANJE AKATA

Članak 46.

§ 1. Kada je zasjedanje završeno, Generalni se tajnik brine o redakciji zapisnika, prikuplja dokumentaciju koju treba sačuvati u arhivu HBK te se brine o objavljivanju akata. Nakon što Generalni tajnik sastavi zapisnik dostavlja ga Predsjedniku HBK na prethodno odobrenje, a nakon prethodnog odobrenja dostavlja ga članovima Sabora.

§ 2. Zapisnik s prethodnog zasjedanja prihvaća se na početku novog zasjedanja. Prihvaćeni zapisnik Sabora dostavlja se Apostolskoj nuncijaturi u Republici Hrvatskoj.

§ 3. Da bi se izbjegle nesigurnosti u sastavljanju zapisnika, može se providjeti snimanje odvijanja svakog zasjedanja. Tonski zapisi se čuvaju u arhivu HBK pet godina, nakon čega ih uništava Generalni tajnik.

III. IZBORI

PRAVO IZBORA NA DUŽNOSTI

Članak 47.

§ 1. Na različite se dužnosti mogu birati svi članovi HBK.

§ 2. Član HBK može biti izabran u više statutarne tijela.

STRUČNOST I REPREZENTATIVNOST

Članak 48.

Mjerilo za izbor u različite službe je stručnost, premda treba voditi računa, koliko god je to moguće, i o zastupljenosti raznih zemljopisnih područja, odnosno crkvenih pokrajina.

NAČINI IZBORA

Članak 49.

Izbori se provode prema odredbi kan. 119 i čl. 16 Statuta.

IZBORI KOJI PRIPADAJU SABORU

Članak 50.

Saboru je pridržan izbor:

1. Predsjednika i Potpredsjednika HBK;
2. dvaju članova Stalnog vijeća;
3. predsjednika i članova komisija, vijeća i odbora;
4. biskupa delegata u Komisiji biskupskih konferencija Europske unije (COMECE) i na zasjedanjima drugih biskupskih konferencija;
5. Generalnog tajnika, zamjenika Generalnog tajnika i ekonoma;
6. ravnatelja ustanova.

IZBOR PREDSEDNIKA I POTPREDSJEDNIKA HBK I DVAJU ČLANOVA STALNOG VIJEĆA

Članak 51.

§ 1. Izboru Predsjednika i Potpredsjednika HBK, ako se izabiru na istom zasjedanju, pristupa se odvojenim glasovanjem.

§ 2. Glasovanje se obavlja pisanjem imena i prezimena izabranoga na obrazac. U slučaju da imaju isto ime, dodaje se sjedište.

§ 3. Kada je izabran i objavljen Predsjednik HBK, pristupa se izboru i objavi Potpredsjednika, a potom dvaju članova Stalnog vijeća.

§ 4. Predsjednik i Potpredsjednik HBK te dva člana Stalnog vijeća biraju se između dijecezanskih biskupa.

§ 5. Predsjednik HBK bira se na pet godina, s time da uzastopce može biti izabran samo još jedanput.

§ 6. Potpredsjednik HBK i dva člana Stalnog vijeća biraju se na pet godina, s time da mogu biti izabrani na daljnja petogodišta.

§ 7. Predsjednik i Potpredsjednik HBK i dva člana Stalnog vijeća neka ne budu iz iste crkvene pokrajine (usp. čl. 5 Statuta).

IZBOR PREDSEDNIKA I ČLANOVA KOMISIJA, VIJEĆA I ODBORA

Članak 52.

§ 1. Biranju predsjednika pojedinih komisija, vijeća i odbora pristupa se odvojenim glasovanjem.

§ 2. Članove komisija, vijeća, odbora i revizore računa potvrđuje Sabor na temelju prijedloga sastavljenog od Stalnog vijeća.

IZBORI, PREDLAGANJA, POTVRĐIVANJA I IMENOVANJA PRIDRŽANA STALNOM VIJEĆU

Članak 53.

Stalnom vijeću pridržano je:

1. predlaganje liste kandidata za članove komisija, vijeća, odbora i revizora računa;
2. predlaganje kandidata za ravnatelje ustanova;
3. izbor i potvrđivanje pomoćnog osoblja Generalnog tajništva;
4. imenovanje ili potvrđivanje ili odobravanje imenovanja prezbitera zaduženih za duhovnu pomoć pastoralnim ustanovama ili ustanovama za apostolat koje djeluju na nacionalnoj razini. Imenovanje, potvrda i odobravanje za klerike ima također vrijednost kanonskog poslanja (*missio canonica*).

IZBOR TAJNIKA KOMISIJA, VIJEĆA I ODBORA

Članak 54.

Nakon uspostavljenih komisija, vijeća i odbora, njihovi predsjednici određuju tajnika.

NEPRIHVACANJE ILI ODREKNUĆE OD SLUŽBE

Članak 55.

§ 1. Izabrani članovi na neku službu HBK mogu ne prihvatiti izbor ili se odreći službe samo zbog teških razloga.

§ 2. Neprihvatanje ili obrazloženje odreknuća mora se predložiti Predsjedniku HBK.

§ 3. Predsjednik HBK obavještava Sabor o neprihvatanju ili odreknuću.

TRAJANJE SLUŽBE**Članak 56.**

- § 1. Izabrani ostaju pet godina u svim službama.
- § 2. Izabrani mogu vršiti službe u više susljednih petogodišta, samo ako to odredbom Statuta nije izričito zabranjeno.

PRAZNA SLUŽBA I ZAMJENA**Članak 57.**

- § 1. Kada je služba u HBK prazna zbog smrti, nespojivosti službi ili odreknuća izabranoga, na zasjedanju prvog sljedećeg Sabora pristupa se biranju novoga kandidata; izabrani ostaje u službi pet godina od dana izbora.
- § 2. U slučaju da su prazne službe čiji je izbor u mjerodavnosti Stalnog vijeća, ono se o tome pobrine novim glasovanjem na prvome sljedećem zasjedanju.

**IV. ODLUČIVANJE PISANIM PUTEM
(PER ROLAM)****ODLUČIVANJE PER ROLAM****Članak 58.**

- § 1. Odlučivanje pisanim putem moguće je, osim ako nije riječ:
1. o pravno obvezujućim odlukama, osim onoga što je utvrđeno u sljedećem čl. 59.;
 2. o doktrinarnim izjavama;
 3. o odlukama koje se tiču materija koje su povjerene mjerodavnosti HBK od strane sporazuma između Svete Stolice i Republike Hrvatske.
- § 2. O odlučivanju pisanim putem odlučuje Stalno vijeće ili Predsjednik HBK u okviru svoje mjerodavnosti, te se ostvaruje uključujući pojedinačno sve članove HBK.
- § 3. Pitanja na koja treba odgovoriti pojašnjavaju se prikladnom dokumentacijom.

PRAVNO OBVEZUJUĆE ODLUKE**Članak 59.**

Pravno obvezujuće odluke, o kojima je riječ u § 1. br. 1. i 3. prethodnoga članka, mogu biti predmetom glasovanja pisanim putem, samo ako se odnose na argumente za koje je Sveta Stolica, na vlastitu pobudu ili na obrazloženu molbu Sabora, zatražila ili podijelila očitovanje glasa Episkopata veoma žurno i u tom obliku, derogirajući kan. 455, § 2.

PRIOPĆENJE REZULTATA**Članak 60.**

Rezultat odlučivanja pisanim putem mora se priopćiti članovima HBK na način koji se smatra prikladnim.

V. PREDSJEDNIK HBK**ZADACI PREDSJEDNIKA HBK****Članak 61.**

- § 1. Predsjednik HBK upravlja cjelokupnim aktivnostima HBK. Posebno je zadužen za:
1. pravno zastupanje HBK;
 2. održavanje odnosa između HBK i Svete Stolice, direktno ili preko Apostolskog nuncija;
 3. održavanje odnosa između HBK i vlasti Republike Hrvatske, uz suradnju Stalnog vijeća;
 4. sazivanje zasjedanja Sabora te predsjedanje njime;
 5. sazivanje i predsjedanje Stalnim vijećem;
 6. objavljivanje odluka Sabora;
 7. vršenje čina redovitog upravljanja;
 8. donošenje, u teškim i hitnim slučajevima, izvanrednih odluka o kojima mora što prije obavijestiti Stalno vijeće;
 9. odobrenje čina izvanredne uprave pravnih osoba podložnih HBK, nakon prethodne provjere od strane mjerodavnog ureda Generalnog tajništva;
 10. čin imenovanja izabranih ili potvrđenih od Sabora i Stalnog vijeća za vršenje crkvenih službi u HBK;
 11. obavljanje drugih poslova u skladu s općim kanonskim pravom, općim aktima HBK i konkordatskim pravom.

POSEBNE ZADACI POTPREDSJEDNIKA**Članak 62.**

S ciljem veće učinkovitosti rada, Predsjednik HBK može povjeriti Potpredsjedniku posebne zadatke i službe.

PRIJEDLOZI ZA DNEVNI RED SABORA**Članak 63.**

- § 1. Prijedlozi za sastavljanje dnevnoga reda Sabora od drugih biskupa moraju doći barem mjesec dana prije sjednice Stalnog vijeća. Stalno vijeće, nakon što ih razmotri, odlučuje o njihovom uključivanju ili neuključivanju u dnevni red.
- § 2. Predsjednik HBK priprema dnevni red zasjedanja Sabora.

DNEVNI RED I PITANJA OD POSEBNE HITNOSTI

Članak 64.

Na svakoj sjednici raspravlja se samo o argumentima na dnevnome redu, osim ako se, prema sudu Predsjednika HBK, ne pokaže neophodnim uključiti probleme koji su hitni za rješavanje.

DAVANJE OBAVIJESTI

Članak 65.

Na početku zasjedanja Predsjednik HBK daje obavijesti koje se tiču aktivnosti HBK. Posebno se osvrće na glavne probleme i najvažnije odluke te daje korisne informacije za eventualne odluke.

PREDSTAVLJANJE I RASPRAVA ARGUMENATA

Članak 66.

§ 1. Svaki argument na dnevnome redu predstavlja Predsjednik HBK ili član kojega on odredi.

§ 2. Kada Predsjednik HBK to smatra prikladnim, o argumentu može izvijestiti i odgovorna osoba iz nekog ureda HBK ili neki stručnjak.

§ 3. Nakon predstavljanja otvara se rasprava koja se mora voditi samo o predstavljenom argumentu.

INTERVENCIJE

Članak 67.

§ 1. Intervencije se moraju držati unutar utvrđenog vremena i odnositi se samo na argument o kojemu se raspravlja.

§ 2. Za zahtjevnije intervencije preporučuje se sastavljanje pisanoga teksta i njegovo čitanje. Tekst se predaje Generalnom tajništvu kako bi se omogućilo što točnije sastavljanje zapisnika.

GLASOVANJA

Članak 68.

§ 1. Po završetku intervencija, onaj koji moderira sjednicom formulira pitanje ili pitanja o obrađenom argumentu i poziva članove da se očituju.

§ 2. Mišljenja izražena prethodno mogu se ispraviti u trenutku glasanja s davanjem glasa.

§ 3. Glasovanje se po pravilu odvija dizanjem ruke; a tajnim glasanjem kada je riječ o osobama ili kada to zahtijeva barem trećina članova.

§ 4. Zaključci i odluke Stalnog vijeća moraju imati većinu od dvije trećine nazočnih članova. U slučaju jednog broja glasova odlučuje glas Predsjednika HBK.

OBJAVLJIVANJE ZAKLJUČAKA

Članak 69.

Odobrene odluke i zaključci Sabora, kao i one od strane Stalnog vijeća, proglašuju se dekretom Predsjednika HBK.

VI. STALNO VIJEĆE

SASTAV

Članak 70.

§ 1. Stalno vijeće čine: Predsjednik HBK, Potpredsjednik i dva dijecezanska biskupa.

§ 2. U izboru članova Stalnog vijeća neka se pazi, ako je moguće, na zastupljenost svih crkvenih pokrajina.

MJERODAVNOST

Članak 71.

Stalno vijeće:

1. donosi odluke koje mu povjeri Sabor;
2. odobrava izjave ili dokumente koji se odnose na pitanja od posebne važnosti za Crkvu ili društvo u Hrvatskoj, a koji zahtijevaju pouzdano razmatranje i prosuđivanje kako bi se promicalo složno djelovanje biskupa;
3. u teškim i hitnim slučajevima, osim onih koji su posebno pridržani prema kanonskoj odredbi, izdaje, u vlastito ime, izjave i dokumente, samo ako ih odobre barem dvije trećine nazočnih članova Stalnog vijeća. U objavljivanju ovih akata, Stalno će vijeće o njima istovremeno obavijestiti članove HBK navodeći razloge zbog kojih su izdani;
4. odlučuje o sazivanju redovnih i izvanrednih sjednica Sabora, određujući njihovo mjesto, vrijeme i trajanje;
5. bira i utvrđuje točke dnevnog reda sjednica Sabora, uzimajući u obzir i eventualne prijedloge upućene Predsjedniku HBK te određuje izvjestitelje za pojedine teme o kojima će se raspravljati na sjednicama;
6. u posebnim slučajevima odlučuje o izvanrednom odlučivanju *per rolam*;
7. vrši izbore, predlaganja, potvrđivanja i imenovanja, prema čl. 53. ovog Pravilnika;
8. odobrava poslove upravno-pravne naravi koji su pripisani njegovoj mjerodavnosti od strane izvršnih odluka ugovornih odredbi;
9. odobrava periodična izvješća komisija, vijeća, i odbora; daje im upute s obzirom na proučavanje pitanja i izradu prijedloga koje u konačnici treba podnijeti na odobrenje Saboru; dodjeljuje vijećima, komisijama i odborima eventualne izvršne naloge;

10. izražava mišljenja i prijedloge koji se odnose na nacрте sporazuma koje treba sklopiti između HBK i Vlade Republike Hrvatske;
11. odobrava, na prijedlog Generalnog tajnika, osnivanje i strukturalni okvir ureda i službi Generalnog tajništva, vijeća i ureda koji su s njim povezani i eventualno uspostavljanje posebnih odnosa suradnje s ustanovama, pastoralnim uredima ili udruženjima za apostolat;
12. odlučuje o osnivanju povjerenstava za proučavanje i ostvarenje pojedinačnih inicijativa, sastavljenih od stručnjaka u određenom području zanimanja i događaja sadašnjeg trenutka;
13. surađuje s vlastima Republike Hrvatske i mjerodavnim državnim institucijama u brizi za cjelovit duhovni i materijalni razvoj čovjeka i u promicanju općega dobra;
14. održava i koordinira odnose s drugim biskupskim konferencijama kao i tijelima koja ih međusobno povezuju;
15. u teškim i hitnim slučajevima osobno intervenira pastoralnim porukama ili usvaja izjave Predsjednika HBK;
16. daje mišljenje Saboru o činima izvanrednog upravljanja;
17. daje suglasnost za izbore ili imenuje odgovorne članove vjerničkih društava ili pastoralnih tijela apostolata kada je to propisano njihovim statutima;
18. nadzire djelovanje javnih vjerničkih društava odobrenih od HBK prema odredbi kann. 305, § 1., 312, § 1., br. 2 i 319;
19. obavlja druge poslove u skladu s općim kanonskim pravom, općim aktima HBK i konkordatskim pravom.

SUDJELOVANJE NA SJEDNICAMA

Članak 72.

- § 1. Važnost Stalnog vijeća zahtijeva da svi njegovi članovi osobno sudjeluju na sjednicama.
- § 2. Generalni tajnik sudjeluje na sjednici kao zapisničar (usp. čl. 12 Statuta).

BROJ SJEDNICA

Članak 73.

- § 1. Stalno vijeće se sastaje kad za to postoji opravdan razlog, a u pravilu se sastaje pet puta godišnje.
- § 2. Sjednice se smatraju valjanima ako na njima sudjeluju barem tri člana; a za valjanost odluka traži se povoljan glas apsolutne većine članova.

POVJERLJIVA I HITNA PITANJA

Članak 74.

Predsjednik može predložiti pitanja koja su osobito hitna ili su posebno povjerljiva; u ovome posljednjem slučaju na sjednici sudjeluju samo članovi Stalnog vijeća.

PREDSJEDANJE SJEDNICAMA

Članak 75.

§ 1. Sjednicama Stalnog vijeća predsjedava Predsjednik HBK, koji određuje i njihovo odvijanje.

§ 2. U slučaju njegove spriječenosti, zamjenjuje ga Potpredsjednik (usp. kan. 452, § 2. i čl. 11 Statuta).

PRIOPĆENJA I OBAVIJESTI GENERALNOG TAJNIKA

Članak 76.

Na sjednicama Stalnog vijeća, osim što sudjeluje kao zapisničar, Generalni tajnik informira o glavnim problemima koji su na proučavanju pri tijelima HBK i uredima Generalnog tajništva.

DOKUMENTI I BILJEŠKE POJAŠNJE

Članak 77.

Generalni tajnik, u pravilu petnaest dana prije početka sjednice, dostavlja članovima Stalnog vijeća dokumente i bilješke pojašnjenja za prethodno razmatranje glavnih argumenata.

IMENOVANJA

Članak 78.

§ 1. Stalno vijeće, tajnim glasovanjem, pristupa izboru za imenovanja u crkvene službe, koja su njemu dodijeljena.

§ 2. Predsjednik HBK u pojedinim slučajevima predlaže broj i imena kandidata za izbore i imenovanja, osim ako Statutom ili Pravilnikom nije određeno drukčije.

ČUVANJE TAJNE

Članak 79.

Svi članovi Stalnog vijeća i oni koji sudjeluju na njihovim sjednicama iz službenih su razloga vezani tajnom o intervencijama pojedinih osoba i o argumentima koji su predloženi kao povjerljivi.

PRIOPĆENJE O RADU I IZJAVAMA

Članak 80.

Na kraju zasjedanja Stalnog vijeća, Generalno tajništvo priprema priopćenje o odvijanju rada i o usvojenim odlukama.

ZAPISNIK SA ZASJEDANJA

Članak 81.

§ 1. Generalni tajnik brine se o sastavljanju zapisnika sjednice.

§ 2. Zapisnik se šalje na kućnu adresu članovima Stalnog vijeća na odobrenje i eventualnu nadopunu, a dopuštanjem svakog pojedinog biskupa i na adresu elektroničke pošte.

§ 3. Na zahtjev jednoga ili više članova Stalnog vijeća, na početku svakoga zasjedanja može se pročitati zapisnik prethodnoga zasjedanja ili njegov dio; u svakom slučaju, mora se pristupiti odobrenju toga zapisnika, koji su obvezni potpisati Predsjednik HBK i zapisničar.

TEHNIČKA SREDSTVA SNIMANJA

Članak 82.

§ 1. Kako bi se izbjegle nesigurnosti u sastavljanju zapisnika, može se providjeti snimanje odvijanja svakoga zasjedanja Stalnog vijeća.

§ 2. Tonski zapisi se čuvaju u arhivu HBK pet godina, nakon čega ih uništava Generalni tajnik.

IZVRŠENJE ODLUKA

Članak 83.

§ 1. Izuzev pitanja za koja Predsjednik HBK smatra da je prikladno izravno ih izvršiti, izvršenje odluka pripada Generalnom tajniku, potpomognutom od strane zamjenika Generalnog tajnika i drugih službenika Tajništva.

§ 2. O svakom izvršenju odluka Stalnog vijeća, Generalni tajnik čuva pisanu bilješku na za to određenim mjestima u arhivu.

VII. VREMENITA DOBRA HBK

STJECANJE I UPRAVLJANJE VREMENITIM DOBRIMA

Članak 84.

§ 1. Izvori stjecanja prihoda i upravljanje vremenitim dobrima određeni su Statutom HBK (usp. čl. 33-34), općim i krajevnim kanonskim propisima, međunarodnim Ugovorima te provedbenim ugovorima.

§ 2. Redovita briga za upravljanje vremenitim dobrima HBK povjerena je ekonomu HBK. Ta služba može biti povezana sa službom Generalnog tajnika. Ekonomu u vršenje službe pomaže Financijski ured HBK.

§ 3. Ekonomu u upravljanju dobrima HBK pomaže Vijeće za ekonomska pitanja. Vijeće se sastoji od tri člana: biskupa predsjednika i dva člana stručnjaka, jednog u

ekonomskim, a drugog u pravnim poslovima.

§ 4. Vijeće za ekonomska pitanja:

1. propituje nutarnje upravno poslovanje HBK i ustanova koje su ovisne o HBK, koristeći također pomoć revizora računa;
2. određuje mjerilo za vođenje računovodstva svih ustanova ovisnih o HBK;
3. određuje izvore financiranja i upravljanje izvorima financiranja HBK;
4. predlaže proračun i dostavlja ga Stalnom vijeću kako bi ga ono moglo dati na odobrenje Saboru;
5. donosi preventivno mišljenje o redovitim i izvanrednim programima aktivnosti komisija, vijeća, odbora i ureda, odgovaraju li ekonomskim mogućnostima i izlaže stanje godišnjih mogućnosti HBK;
6. iznosi obvezujuće mišljenje o činima izvanrednog upravljanja koja Stalno vijeće ili Sabor namjeravaju provesti;
7. razmatra sva druga pitanja koja mu dostavlja Sabor ili Stalno vijeće.

SJEDNICE VIJEĆA ZA EKONOMSKA PITANJA

Članak 85.

§ 1. Vijeće za ekonomska pitanja sastaje se barem dva puta godišnje.

§ 2. Predsjednik Vijeća, preko ekonomu, upoznaje članove Vijeća s dnevnim redom barem četiri dana prije sjednice.

§ 3. Predsjednik može tražiti raspravu o argumentima koji nisu uključeni u dnevni red zbog razloga povjerljivosti ili zbog njihove hitnosti.

§ 4. Preko Stalnog vijeća svaki član HBK ima vlast predložiti argumente na razmatranje Vijeću za ekonomska pitanja.

INFORMACIJE O ARGUMENTIMA NA DNEVNOME REDU

Članak 86.

Ekonom dostavlja članovima Vijeća za ekonomska pitanja, zajedno s dnevnim redom pojedinih sjednica, dokumentaciju i informacije potrebne za ispitivanje raznih argumenata.

REDOVITO UPRAVLJANJE

Članak 87.

Vijeće za ekonomska pitanja ispituje akte koje dobije od Stalnog vijeća i izražava svoje mišljenje, vodeći računa o dobrima kojima može raspolagati HBK.

ČINI IZVANREDNOGA UPRAVLJANJA**Članak 88.**

Sabor, preko Stalnog vijeća, podnosi Vijeću za ekonomska pitanja čine izvanrednoga upravljanja i traži obrazloženo i obvezujuće mišljenje.

IZVJEŠTAJ EKONOMA**Članak 89.**

Nadzor upravnoga poslovanja HBK u pravilu se događa na svakoj sjednici Vijeća za ekonomska pitanja, na temelju izvještaja ekonomista.

PREDRAČUN I ZAVRŠNI RAČUN**Članak 90.**

§ 1. Vijeće za ekonomska pitanja izrađuje godišnji prijedlog proračuna HBK unutar mjeseca studenoga i predloži ga na odobrenje Stalnom vijeću, vodeći računa također o zahtjevima troškova koje Generalni tajnik izlaže nakon što je procijenio zahtjeve izražene od komisija, vijeća, odbora i ustanova te Generalnog tajništva.

§ 2. Vijeće ispituje i izvještaj koji godišnje podnose ustanove koje imaju vlastitu pravnu i upravnu samostalnost, a povezane su s HBK.

§ 3. Završni račun protekloga financijskog poslovanja mora izraditi samo Vijeće unutar mjeseca ožujka sljedeće godine.

§ 4. Financijsko poslovanje računa se od 1. siječnja do 31. prosinca svake godine.

PRIHVAĆANJE ZAVRŠNOG RAČUNA**Članak 91.**

Završni račun podnosi se Stalnom vijeću, a odobrava ga Sabor u njegovim bitnim podacima i s prikladnim pojašnjenjima, koja se odnose i na upravljanje ustanovama povezanim s HBK.

PRIOPĆENJA**Članak 92.**

Predsjednik Vijeća za ekonomska pitanja dostavlja Stalnom vijeću zaključke u okviru svoje mjerodavnosti, prikladne informacije o ispitanim pitanjima od strane Vijeća samoga i o prihvaćenim zaključcima.

ZAPISNIK SJEDNICA**Članak 93.**

§ 1. Za svaku sjednicu Vijeća za ekonomska pitanja ekonom se brine o sastavljanju zapisnika, u kojemu jasno moraju biti pokazane prihvaćene odluke.

§ 2. Zapisnik sjednica potpisuju predsjednik Vijeća i ekonom.

REVIZORI RAČUNA**Članak 94.**

§ 1. Nadzor nad financijskim poslovanjem vrši jedan biskup revizor računa kojega tajnim glasovanjem bira Sabor, dvotrećinskom većinom svih glasova članova Sabora, na mandat od pet godina. Isti se može birati i na druga petogodišta (usp. čl. 35 Statuta).

§ 2. Izabrani biskup revizor računa predlaže Stalnom vijeću na odobrenje dva stručnjaka revizora koji će mu pomagati u vršenju povjerene službe. U predlaganju i odobrenju revizora računa, mora se voditi računa o posebnoj stručnosti. Revizori računa mogu biti klerici ili laici. Imenuju se na petogodišnje razdoblje i mogu biti potvrđeni samo na još drugih pet godina. Prije nego što počnu vršiti svoju zadaću moraju položiti prisegu (usp. kan. 1283, br. 1) pred Predsjednikom HBK ili njegovim delegatom. Revizori računa moraju obavljati svoju zadaću marljivo i stručno, obvezni su držati tajnu o svemu što obrađuju u izvršavanju svojih zadaća.

§ 3. Biskup revizor računa i dva stručnjaka revizora djeluju zbornom, osim onoga što biskup revizor prema odredbi čl. 35 Statuta odredi da će vršiti samostalno.

ZADAĆE ZBORA REVIZORA RAČUNA**Članak 95.**

§ 1. Zbor revizora računa bdije nad poštovanjem odredbi Zakona te Statuta HBK i ovog Pravilnika koji se odnose na upravno poslovanje HBK, te ustanovljuje slaganje završnoga računa s rezultatima knjiga i zapisa knjigovodstva.

§ 2. Revizori računa obavljaju nadzor najmanje jednom godišnje. O sjednicama zbora revizora računa mora se napraviti zapisnik. Revizori računa trebaju biti na raspolaganju Financijskom uredu HBK i Vijeću za ekonomska pitanja kad oni od njih zatraže informacije i pojašnjenja.

§ 3. Zbor revizora računa godišnje priprema izvještaj i pripaja ga završnom računu HBK što ga ekonom predloži Vijeću za ekonomska pitanja i Stalnom vijeću.

VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

PRIMJENA KANONSKIH PROPISA I ZAKONODAVSTVA RH

Članak 96.

§ 1. U materiji koja nije određena ovim Pravilnikom primjenjuju se opći kanonski propisi i krajevni kanonski propisi koje je donijela sama HBK.

§ 2. Zakonodavstvo Republike Hrvatske, na koje upućuju opći akti HBK, primjenjuje se prema odredbi kan. 22.

TUMAČENJE PRAVILNIKA

Članak 97.

Sabor je ovlašten, u cilju provođenja ili pojašnjenja pojedinih odredbi ovog Pravilnika, davati odgovarajuća pojašnjenja.

USKLAĐIVANJE S PRAVILNIKOM

Članak 98.

Tijela HBK koja se ravnaju prema općim odlukama i uputama, donesenim od HBK, uskladit će ih s ovim Pravilnikom u roku od tri mjeseca nakon njegova stupanja na snagu.

STUPANJE NA SNAGU

Članak 99.

Ovaj Pravilnik donosi Sabor. Za donošenje Pravilnika traže se dvije trećine glasova svih članova HBK.

Članak 100.

Ovaj Pravilnik odobren je *ad experimentum* na pet godina na izvanrednom Saboru HBK dana 7. lipnja 2016. godine, a stupa na snagu 1. rujna 2016. godine.

PORUKE • IZJAVE • PISMA

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 25. SVJETSKI DAN BOLESNIKA 2017.

Zadivljenost Božjim djelima:

»Velika mi djela učini Svesilni ... « (Lk 1, 49)

Draga braćo i sestre,
dana 11. veljače slavimo u čitavoj Crkvi i na osobit način u Lurdu, 25. Svjetski dan bolesnika na temu: *Zadivljenost Božjim djelima*: »Velika mi djela učini Svesilni ... « (Lk 1, 49). Ovaj Dan, koji je utemeljio moj predšasnik sv. Ivan Pavao II. godine 1992. i koji se prvi puta slavio upravo u Lurdu 11. veljače 1993. godine, predstavlja prigodu za posvećivanje posebne pažnje položaju bolesnih i, općenito, svih koji trpe. To je ujedno poziv onima koji velikodušno pomažu bolesnima, počevši od članova obitelji, zdravstvenih djelatnika i volontera, da zahvale za Božji poziv da prate našu bolesnu braću i sestre. Ovo slavlje isto tako daje Crkvi novu duhovnu snagu da sve bolje ostvaruje onaj temeljni dio njezina poslanja koji uključuje služenje posljednjima, bolesnima, patnicima, odbačenima i marginaliziranim (usp. Ivan Pavao II., *Motu proprio Dolentium hominum*, 11. veljača 1985., 1). Molitve, euharistijska bogoslužja i podjeljivanje sakramenta bolesničkog pomazanja, druženje s bolesnima i bioetička i teološko-pastoralna produbljivanja koja će se održati u Lurdu tih dana dat će zacijelo novi i značajan doprinos tome služenju.

Već sam sada u mislima kod špilje Massabielle, pred kipom Bezgrešne Djevice, u kojoj je *Svesilni učinio velika djela* za otkupljenje čovječanstva i izražavam svoju blizinu svima vama, braćo i sestre koji proživljavate iskustvo patnje, vašim obiteljima, kao i zahvalnost svima onima koji, u različitim službama i u zdravstvenim ustanovama diljem svijeta, stručno, odgovorno i predano skrbe za vas, pružaju vam svu potrebnu liječničku skrb i svakodnevno brinu o vašem zdravlju. Potičem sve vas bolesne, sve vas koji trpите, liječnike, medicinske sestre i tehničare, članove obitelji i volontere, da kontemplirate u Mariji,

Zdravlju bolesnih, siguran znak Božje nježnosti prema svakom ljudskom biću i uzor prepuštanja njegovoj volji, i da u vjeri, hranjenoj Božjom riječju i sakramentima, nalazite snagu potrebnu da ljubite Boga također u iskustvu bolesti.

Poput svete Bernardice stojimo pod budnim pogledom Marije. Skromna djevojčica iz Lurda nam pripovijeda da ju je Djevica, koju je ona opisala kao »Lijepu Gospođu«, gledala kao što se gleda osobu. Te jednostavne riječi opisuju puninu jednog odnosa. Siromašna, nepismena i bolesna Bernardica osjetila je da je Marija gleda kao osobu. Lijepa Gospođa obraća joj se s velikim poštovanjem, bez trunke sažaljenja. To nam doziva u pamet da svaka osoba jest i uvijek ostaje ljudsko biće, i kao takvom joj treba pristupati. Bolesni i osobe s invaliditetom, pa i onim najtežim, imaju svoje neotuđivo dostojanstvo i svoju misiju u životu. Oni nikada ne postaju puki predmeti. Premda ponekad izgledaju potpuno pasivni, u stvarnosti tomu nikada nije tako.

Nakon posjeta špilji, Bernardica, zahvaljujući molitvi, okreće svoju slabost u podršku za druge, zahvaljujući svojoj ljubavi postaje kadra obogatiti svoje bližnje i, nadalje, prikazuje svoj život za spas čovječanstva. Činjenica da Lijepa Gospođa od nje traži da moli za grešnike podsjeća nas da bolesni i oni koji pate nose u sebi ne samo želju za ozdravljenjem, već i želju da žive istinskim kršćanskim životom, čak do te mjere da ga daruju kao autentični Kristovi učenici misionari. Marija Bernardici upućuje poziv da služi bolesnima i poziva ju da postane sestra milosrdnica. Ona tu misije provodi na tako primjeren način da je postala uzor svim zdravstvenim djelatnicima. Molimo se dakle Bezgrešnoj Mariji za milost da se uvijek znamo ophoditi s bolesnikom kao s osobom koja,

zasigurno, treba pomoć, katkad čak i za najjednostavnije stvari, ali koja u sebi nosi dar koji može dijeliti s drugima.

Pogled Marije, *Utjehe žalosnih*, prosvjetljuje lice Crkve u njezinu svakidašnjem predanom zauzimanju za one koji pate i koji su u potrebi. Dragocjeni plodovi te skrbi Crkve za svijet patnje i bolesti razlog su zahvalnosti Gospodinu Isusu, koji je, iz poslušnosti Očevoj volji, postao jedan od nas, podnijevši čak smrt na križu za otkupljenje ljudskog roda. Solidarnost koju je pokazao Krist, Sin Božji rođen od Marije, je izraz Božje milosrdne snage, koja se očituje u našem životu – prije svega kad je krhak, ranjen, ponižen, marginaliziran i ispaćen – ulijevajući u njega snagu nade koja nas podupire i pomaže nam ponovno ustati.

To veliko bogatstvo čovječanstva i vjere ne smije biti izgubljeno, već nam, naprotiv, treba pomoći suočiti se s vlastitim ljudskim slabostima i, istodobno, s izazovima suvremenog zdravstva i tehnologije. Neka na ovaj Svjetski dan bolesnika uzmognemo naći novi poticaj u pružanju vlastitog doprinosa širenju kulture u kojoj se poštuje život, zdravlje i okoliš. Neka ovaj Dan također potakne nove napore u obrani integriteta i dostojanstva osobe, također kroz ispravan pristup bioetičkim pitanjima, zaštiti najranjivijih i brizi za okoliš.

Prigodom ovog 25. Svjetskog dana bolesnika još jednom izražavam svoju blizinu u molitvi i ohrabrenju liječnicima, medicinskim sestrama i tehničarima, volonterima i svim Bogu posvećenim ženama i muškarcima

koji se posvećuju služenju bolesnima i onima u potrebi, zatim crkvenim i civilnim institucijama koje djeluju na tome polju, te obiteljima koji se s ljubavlju brinu za svoje bolesne. Svima želim da budu uvijek radosni znaci Božje prisutnosti i ljubavi, nasljeđujući svijetlo svjedočanstvo tolikih prijatelja i prijateljica Božjih, od kojih želim spomenuti svetog Ivana od Boga i svetog Camilla de' Lellisa, zaštitnike bolnica i zdravstvenih djelatnika, kako i svetu Majku Tereziju iz Kolkate, misionarku Božje nježnosti.

Draga braćo i sestre – bolesnici, zdravstveni djelatnici i volonteri – uputimo zajedno svoju molitvu Mariji da svojim majčinskim zagovorom podupre i prati našu vjeru i izmoli nam od Krista svoga Sina nadu na putu ozdravljenja i zdravlja, osjećaj bratstva i odgovornosti, zauzimanje za cjeloviti ljudski razvoj i radost zahvalnosti kad god nas Bog zadivi svojom vjernošću i milosrđem.

Marijo, Majko naša, u Kristu si prigrlila svakog od nas kao vlastito dijete. Podupri povjerljivo očekivanje našega srca, pohiti nam u pomoć u našim bolestima i patnjama, vodi nas prema Kristu svome Sinu i našem bratu i pomoz nam da se uzdamo u Oca koji čini velika djela.

Svima jamčim da ću vas se stalno spominjati u svojoj molitvi i od srca vam udjeljujem apostolski blagoslov.

FRANJO

Dana 8. prosinca 2016.,

svetkovina Bezgrešnoga začeca Blažene Djevice Marije.

PISMO SVETOGA OCA FRANJE BISKUPIMA NA BLAGDAN NEVINE DJEČICE

Dragi brate,

Danas, na blagdan Nevine dječice, dok u našim srcima još uvijek odzvanjaju riječi koje su anđeli uputili pastirima: »Ne bojte se! Evo, javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj« (Lk 2, 10-11), osjećam potrebu obratiti ti se ovim pismom. Dobro je još jednom poslušati taj navještaj; iznova čuti da je Bog usred našeg naroda. Ta sigurnost, koju obnavljamo iz godine u godinu, je izvor naše radosti i nade.

Ovih dana možemo iskusiti kako nas liturgija vodi do srca Božića, uvodi nas u Otajstvo koje nas malo po malo vodi ka izvorima kršćanske radosti.

Kao pastiri pozvani smo pomoći da ta radost u vjerničkom puku sve više raste. Od nas se traži da čuvamo tu radost. Želim ti još jednom uputiti poziv da ne dopustimo da nam se ukrade tu radost, jer mnogo puta

razočarani – i to ne bez razloga – stvarnošću, Crkvom, ili čak samima sobom, osjećamo napast da se predamo sladunjavoj melankoliji, lišene nade, koja nam može obuzeti srce (usp. apost. pob. *Evangelii gaudium*, 83).

Božić je također, htjeli mi to ili ne, praćen tugom. Evanđelisti nisu htjeli prikrivati stvarnost kako bi je učinili uvjerljivijom ili privlačnijom. Nisu se u svom opisu koristili lijepim riječima koje su utješne, ali nemaju veze s pravom stvarnošću. Božić za njih nije bio bijeg u svijet mašte u koji su se sklanjali pred izazovima i nepravdama svoga vremena. Naprotiv, izvješćuju da je i rođenje Sina Božjega bio događaj ispunjen tragedijom i tugom. Citirajući proroka Jeremiju, evanđelist Matej ga prikazuje u svoj njegovoj surovosti: »U Rami se glas čuje, kuknjava i plač gorak: Rahela oplakuje sinove svoje« (2, 18). To je bolni nauk majki koje oplakuju smrt svoje nevine djece, žrtava Herodove strahovlade i neutažive žeđi za vlašću.

Taj jauk koji razdire srce možemo i danas čuti, i ne možemo ga i ne želimo zanemariti ili ušutkati. Danas se, nažalost, u našem svijetu – i to pišem s dubokom boli u srcu – još uvijek čuje jauk i plač mnogih majka, mnogih obitelji, zbog smrti njihove djece, njihove nevine djece.

Kontemplirati jaslice znači također kontemplirati taj bolni plač, otvoriti svoje uši i oči da čujemo i vidimo ono što se događa oko nas i imati osjetljivo i otvoreno srce za patnju naših bližnjih, posebice kad su njome pogođena djeca. To također znači shvatiti da se tužno poglavlje povijesti i danas nastavlja ispisivati. Promatrati jaslice odvojeno od svijeta koji nas okružuje značilo bi pretvoriti Božić u lijepu bajku koja pobuđuje tople osjećaje, ali oduzima kreativnu snagu Radosne vijesti koju nam Utjelovljena Riječ želi dati. Ta je napast stvarna.

Može li se doista upoznati kršćansku radost ako okrećemo glavu od te stvarnosti? Može li biti među nama kršćanske radosti ako zanemarimo vapaj naše braće i sestara, vapaj djece?

Sveti je Josip bio prvi kojem je bila povjerena zadaća čuvanja radosti spasenja. Suočen s okrutnim zločinima koji su se zbivali, sveti je Josip – primjer poslušnog i vjernog čovjeka – znao slušati Božji glas i odazvati se poslanju koje mu je Otac povjerio. A budući da je znao slušati Božji glas i bio poslušan volji njegovoj, postao je osjetljiviji na ono što se događa oko njega i znao je realno sagledati događaje.

Isto se to danas traži od nas pastira: da budemo ljudi kadri čuti, a ne biti gluhi na Očev glas, a time i osjetljiviji na ono što se događa oko nas. Imajući pred očima primjer svetog Josipa, danas se od nas traži da ne dopustimo da nam se ukrade radost. Pozvani smo čuvati je od herodâ našeg doba. Poput Josipa, trebamo hrabrost da prihvatimo tu stvarnost, da ustanemo i uzmemo je u svoje ruke (Mt 2, 20). Trebamo hrabrost čuvati tu radost od novih herodâ našeg doba, koji proždiru nevinost naše djece. Nevinost slomljenu pod teretom jarma ropskog i ilegalnog rada, prostitucije i iskorištavanja. Nevinost uništenu ratovima i prisilnom emigracijom, praćenih gubljenjem svega onoga što to za sobom povlači. Na tisuće je naše djece palo u ruke razbojnika, kriminalnih organizacija i trgovaca smrti, koji samo proždiru i iskorištavaju njihove potrebe.

Kao ilustracija može poslužiti podatak da je danas 75 milijuna djece zbog izvanrednih situacija i kriza moralo prekinuti školovanje. Nadalje, u 2015. godini, 68% svih osoba koje su bile žrtve seksualne trgovine u svijetu predstavljaju djeca. Istovremeno, trećina sve djece koja su morala živjeti izvan svoje domovine učinila su to zbog prisilnog seljenja. Živimo u svijetu u kojem

gotovo polovica djece koja umiru u dobi nižoj od pet godina umire zbog pothranjenosti. Procjenjuje se da je u 2016. godini 150 milijuna djece bilo prisiljeno raditi, od kojih mnogi žive u ropskim uvjetima. Prema najnovijem izvješću UNICEF-a, ako se situacija u svijetu ne promijeni, 2030. godine 167 milijuna djece živjet će u ekstremnom siromaštvu, 69 milijuna djece mlađe od pet godina umrijet će između 2016. i 2030. godine, a 60 milijuna djece neće steći osnovno obrazovanje.

Poslušajmo plač i žalosni jauk te djece; poslušajmo također plač i žalosni jecaj naše majke Crkve, koja plače ne samo zbog boli nanesene njezinoj najmlađoj djeci, već i zato što poznaje grijehe neke od svojih članova: trpljenje, iskustvo i bol maloljetnika koje su svećenici seksualno zlostavljali. Sramimo se toga grijeha. Osobe kojima je bila povjerena zadaća brinuti se za tu djecu uništile su im dostojanstvo. Izražavamo duboko žaljenje zbog toga i molimo za oprostjenje. Pridružujemo se boli žrtava i ronimo suze zbog toga grijeha. Grijeh onoga što se dogodilo, grijeh nepružanja pomoći, grijeh prikrivanja i poricanja, grijeh zloporabe položaja. Crkva također gorko plače zbog toga grijeha svojih sinova i moli za oprostjenje. Danas, na blagdan Nevine dječice, želim da svi obnovimo svoju punu predanost kako se te okrutnosti više ne bi događale među nama. Pronađimo potrebnu hrabrost da poduzmemo sve potrebne korake i štitimo u svemu živote naše djece, kako se ta zlodjela nikada više ne bi ponovila. Pridržavajmo se, jasno i vjerno, »nulte tolerancije« na tome području.

Kršćansku se radost ne gradi na rubu stvarnosti, tako da je se ignorira ili praveći se kao da ne postoji. Kršćanska radost rađa se iz jednog poziva – istog onog kojeg je primio sveti Josip – da se prigrli i zaštititi život, naročito život svetih nevinih našeg doba. Božićno vrijeme predstavlja za nas izazov da čuvamo život i pomognemo mu da se rodi i raste. To je vrijeme koje od nas biskupa traži novu hrabrost. Onu hrabrost koja rađa procese buđenja svijesti o stvarnosti u kojoj mnoga naša djeca danas žive i koji će nas potaknuti da radimo na tome da im se osiguraju potrebni uvjeti kako bi se njihovo dostojanstvo djece Božje ne samo poštivalo, već prije svega branilo.

Ne dopustimo da im se ukrade radost. Ne dopustimo da nam se ukrade radost, čuvajmo je i pomozimo joj da sve više raste.

Činimo to s istom onom očinskom vjernošću svetog Josipa i vođeni sigurnom rukom Marije, Majke nježnosti, kako nam srca nikada ne bi otvrdnula.

Uz izraze bratske ljubavi,

FRANJO

Iz Vatikana, 28. prosinca 2016.

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 51. SVJETSKI DAN SREDSTAVA DRUŠTVENE KOMUNIKACIJE 2017.

**Ne boj se jer ja sam s tobom (Iz 43, 5).
Priopćivanje nade i povjerenja u našem dobu**

Pristup sredstvima priopćivanja, zahvaljujući tehnološkom napretku, omogućuje mnogim ljudima dijeliti s drugima vijesti u hipu i širiti ih sveudilj. Te vijesti mogu biti dobre ili loše, istinite ili lažne. Već su naši predi u vjeri govorili o ljudskom umu kao o mlinskom kamenu koji se, pogonjen vodom tekućicom, ne može zaustaviti. Onaj tko je zadužen za mlin, međutim, ima mogućnost odlučiti hoće li mljeti pšenicu ili kukolj. Čovjekov um je uvijek u pokretu i ne može prestati "mljeti" sadržaj koji prima, ali na nama je da odlučimo kojim ćemo ga materijalom opskrbljivati (usp. KASIJAN RIMSKI, Pismo Leonziju Igumeni).

Želio bih da ova poruka dospije i bude na poticaj svima onima koji, bilo u profesionalnom radu bilo u osobnim odnosima, svakodnevno "melju" tolike informacije da bi mogli ponuditi mirisan i dobar kruh onima koji se hrane plodovima njihove komunikacije. Želim sve potaknuti na konstruktivnu komunikaciju koja odbacuje predrasude prema drugome i jača kulturu susreta, zahvaljujući kojoj možemo na stvarnost naučiti gledati s realizmom i povjerenjem.

Uvjeren sam da je potrebno razbiti začarani krug zla tjeskobe i zaustaviti spiralu straha, koja je posljedica stalne usredotočenosti na "loše vijesti" (ratovi, terorizam, skandali i svakovrsne ljudske pokvarenosti). Nipošto nije riječ o širenju dezinformacije u kojoj bi se zanemarila drama patnje, niti o upadanju u naivni optimizam koji zatvara oči pred sablazni zla. Predlažem, naprotiv, da svi pokušamo nadvladati osjećaj nezadovoljstva i rezignacije koji katkad rađa bezvoljnost, strahovima ili ostavlja dojam da se zlo ne može zaustaviti. Osim toga, u komunikacijskoj industriji, gdje vrijedi logika da dobra vijest ne prolazi na tržištu i stoga nije vijest, i gdje se od tragedije ljudske patnje i otajstva zla veoma lako pravi spektakl, uvijek vreba napast umrtvljenja savjesti ili zapadanja u očaj.

Stoga želim pružiti doprinos traženju otvorenog i stvaralačkog stila komunikacije koji zlu nikada ne priznaje glavnu ulogu, nego pokušava ukazati na moguća rješenja, poticanjem konstruktivnoga i odgovornoga pristupa od strane primatelja. Upućujem poziv svima da muškarcima i ženama našeg doba ponude sadržaje obilježene logikom "dobre vijesti".

Dobre vijesti

Čovjekov život nije puko nizanje događaja, nego je to povijest koja čeka da bude ispričana kroz izbor načina tumačenja koji mogu odabrati i prikupiti najvažnije podatke. Stvarnost, u sebi samoj, nije jednoznačna. Sve ovisi o načinu na koji je se promatra, od "naočala" kroz koju ju promatramo. Promijenimo li stakla tih naočala i sama će stvarnost izgledati drukčije. Otkuda dakle kretnuti da bi se stvarnost tumačilo s pravim "naočalama"?

Za nas kršćane, jedine prave "naočale" kojima promatramo stvarnost je blagovijest, počevši od Blagovijesti u pravom smislu te riječi: "Evangelja Isusa Krista Sina Božjega" (Mk 1, 1). Tim riječima, naime, evangelist Marko započinje svoje pripovijedanje, navještajem "dobre vijesti" vezane uz Isusa, ali više no sama informacija o Isusu, ta *blagovijest je sâm Isus*! Čitajući stranice Evangelja otkrivamo, zapravo, da naslov djela odgovara njegovu sadržaju i, iznad svega, da je taj sadržaj sama Isusova osoba.

Ova dobra vijest koja je sâm Isus nije dobra zato što nema veze s patnjom, nego zbog toga što iskustvo patnje postaje dio šire slike. Ona je sastavni dio Isusove ljubavi prema Ocu i prema ljudskom rodu. U Kristu je Bog pokazao svoju solidarnost sa svakom čovjekovom situacijom, otkrivajući nam da nismo sami, jer imamo Oca koji nikada ne zaboravlja svoje djece. "Ne boj se, jer ja sam s tobom" (Iz 43, 5) utješne su riječi Boga koji je uvijek uronjen u povijest svoga naroda. U njegovu ljubljenome Sinu, to Božje obećanje – "ja sam s tobom" – obuhvaća sve naše slabosti, čak dotle da umire istom smrću. U Njemu tama i smrt također postaju mjesto zajedništva sa Svjetlom i Životom. Nada, dostupna svakom, se rađa upravo u točki gdje život kuša gorčinu neuspjeha. Riječ je o nadi koja ne razočarava, jer ljubav je Božja razlivena u srcima našim (usp. Rim 5, 5) i daje da procvate novi život poput biljke koja izrasta iz palog sjemena. Promatransa u tome svjetlu, svaka nova tragedija koja se zbiva u povijesti svijeta može također postati podloga moguće dobre vijesti, jer ljubav može uvijek iznova pronaći put bliskosti i pobuditi srca sposobna za samilost, lica koja neće klonuti duhom i ruke spremne na izgradnju.

Povjerenje u sjeme Kraljevstva

Da bi svoje učenike i mnoštva uveo u ovaj evanđeoski način razmišljanja i dao im prave "naočale" koje su potrebne da se vidi i prigrlji logiku ljubavi koja umire i

uskršava, Isus se koristio prisposodobama, u kojima je Kraljevstvo Božje često uspoređivao sa sjemenom koje svoju životnu snagu oslobađa tek kad padne u zemlju i umre (usp. Mk 4, 1-34). Tim korištenjem slika i metafora kojima se priopćava poniznu snagu Kraljevstva ne umanjuje se njegovu važnost ili hitnost, nego je to, radije, milosrdan način koji slušatelju ostavlja “prostor” slobode da prihvati tu snagu i da ona zaživi u njegovu životu. To je ujedno najplodonosniji način da se izrazi neizmjerenu vrijednost pashalnog otajstva, puštajući da same slike – više od pojmova – priopće paradoksalnu ljepotu novog života u Kristu, gdje neprijateljstva i križ ne ometaju nego su sredstva u službi Božjeg spasenja, gdje se slabost pokazuje moćnijom od bilo koje ljudske vlasti, gdje poraz može biti preludij u ispunjenje svega u ljubavi. Upravo tako, naime, nada u Kraljevstvo Božje sazrijeva i produbljuje se: to je “kao kad čovjek baci sjeme u zemlju. Spavao on ili bdio, noću i danju sjeme klija i raste” (Mk 4, 26-27).

Kraljevstvo je Božje već među nama, kao sjeme skriveno površnom pogledu, čiji se rast zbiva u tišini. Onaj kome Duh Sveti rasvjetljuje oči može vidjeti kako ono klija i ne dopušta da mu trajno prisutan kukolj ukrade radost Kraljevstva.

Obzori Duha

Nada utemeljena na blagovijesti koja je Isus potiče nas da uzdignemo svoj pogled i promatramo ga u liturgijskom slavlju svetkovine Uzašašća. Iako se na prvi pogled čini da se Gospodin od nas udaljava, zapravo se obzori nade sve više proširuju. U Kristu, koji uzdiže našu ljud-

sku narav do neba, svaki muškarac i žena ima “slobodan ulaz u Svetinju po krvi Isusovoj – put nov i živ što nam ga On otvori kroz zavjesu, to jest svoje tijelo” (Heb 10, 19-20). “Snagom Duha Svetoga” možemo biti “svjedoci” i priopćitelji novoga i otkupljenog čovječanstva “do kraja zemlje” (Dj 1, 7-8).

Povjerenje u sjeme Božjeg Kraljevstva i u logiku Uskrsa treba oblikovati i naš način komuniciranja. To povjerenje nam omogućuje djelovati – na mnogostruke načine na koje se komunikacija danas odvija – s uvjerenjem da je moguće otkriti i istaknuti dobre vijesti prisutne u životnoj stvarnosti i na licu svake osobe.

Onaj tko se, u vjeri, daje voditi Duhom Svetim postaje sposoban prepoznati kako je Bog prisutan i na djelu u svakom času našega života i povijesti te prepoznaje kako On, u dramatičnim prilikama ovoga svijeta, strpljivo plete tkanje povijesti spasenja. Nit kojom se tka tu svetu povijest je nada, a njezin tkalac nije nitko drugi doli Duh Sveti, Tješitelj. Nada je najponiznija od svih vrlina, jer ostaje skrivena u naborima života. Ipak, ona je nalik kvascu koji ukvasa čitavo tijesto. Mi je jačamo čitajući uvijek iznova Radosnu vijest, Evanđelje “pretiškano” u mnogim izdanjima života svetaca, muškaraca i žena koji su postali slike Božje ljubavi u ovome svijetu. Duh Sveti nastavlja i danas usadivati u nas želju za Kraljevstvom zahvaljujući onima koji, crpeći nadahnuće iz Radosne vijesti usred dramatičnih događaja našeg doba, svijetle poput svjetionika u tami ovoga svijeta, obasjavajući put i otvarajući nove putove povjerenja i nade.

FRANJO

Iz Vatikana, 24. siječnja 2017.

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA KORIZMU 2017.

Božja riječ je dar. Drugi su dar.

Draga braćo i sestre,
korizma je novi početak, put koji vodi ka sigurnom cilju: Uskrsu, Kristovoj pobjedi nad smrću. To nas vrijeme uvijek snažno poziva na obraćenje. Kršćanin je pozvan vratiti se Bogu »*svim srcem*« (Jl 2, 12), ne zadovoljavati se osrednjošću već rasti u prijateljstvu s Gospodinom. Isus je vjerni prijatelj koji nas nikada ne napušta, jer i kada smo u grijehu on strpljivo čeka da mu se vratimo i tim strpljivim čekanjem pokazuje svoju spremnost na opraštanje (usp. *Homilija na misi*, 8. siječnja 2016.).

Korizma je pogodno vrijeme za jačanje duhovnog života sredstvima posvećenja koje nam Crkva pruža: postom, molitvom i milostinjom. U korijenu svega toga je Božja riječ, koju smo u ovom vremenu pozvani slušati i

nad njom revnije meditirati. Želim se ovdje na poseban način zadržati na prisposodbi o bogatašu i siromašnom Lazaru (usp. Lk 16, 19-31). Neka nam bude nadahnuće taj tako značajan tekst, koji nam pomaže razumjeti što nam je potrebno da bismo postigli pravu sreću i vječni život.

1. Druga osoba je dar

Na početku prisposode predstavljena su dva glavna lika s time što je siromah detaljnije opisan: on se nalazi u očajnom stanju, nema čak snage ni ustati, leži pred bogataševim vratima i hrani se mrvama koje padaju s njegova stola, cijelo tijelo mu je posuto ranama koje psi dolaze lizati (usp. rr. 20-21). Mračna je to slika; prikazuje ponižena čovjeka koji je zapao u veliku bijedu.

Dodatnu crtu dramatičnosti toj slici daje siromahovo ime: zove se *Lazar*, ime bremenito obećanjem, koje doslovno znači »*Bog pomaže*«. Stoga taj lik nije anonim, njegove su osobine jasno opisane i predstavljen je kao pojedinac s vlastitom osobnom poviješću. Dok je za bogataša praktički nevidljiv, za nas je netko koga dobro poznamo. Postaje jedno lice i, kao takav, dar, neprocjenjivo bogatstvo, biće koje je Bog htio, koje voli i kojeg se spominje, premda je konkretno stanje u kojem se nalazi stanje odbačenog čovjeka (usp. *Homilija na misi*, 8. siječnja 2016.).

Lazar nas uči da je *druga osoba dar*. Ispravan odnos s osobama sastoji se u tome da prepoznamo sa zahvalnošću njihovu vrijednost. I siromah na bogataševim vratima nije neugodna smetnja, već poziv na obraćenje i promjenu života. Ta nas prisposoba ponajprije poziva da otvorimo vrata svoga srca drugome, jer svaka osoba je dar, bilo da je to naš susjed ili pak nepoznati siromah. Korizma je pogodno vrijeme da otvorimo vrata svakoj osobi u potrebi i prepoznamo u njemu ili njoj Kristovo lice. Svaki od nas susreće takve ljude u svom svakodnevnom životu. Svaki život koji susrećemo je dar koji zaslužuje prihvaćanje, poštivanje i ljubav. Božja nam riječ pomaže otvoriti oči da prihvatimo i ljubimo život, prije svega kad je ovaj slab i ranjiv. A da bismo to mogli nužno je uzeti ozbiljno i ono što nam Evanđelje kazuje o bogatašu.

2. Grijech nas zasljepljuje

Prisposoba je bespoštedna u opisivanju proturječnosti u kojima se nalazi bogataš (usp. r. 19). Taj lik, za razliku od Lazara, je bezimen; za njega se jednostavno kaže da je »bogataš«. Izobilje u kojem živi ogleda se u pretjeranoj raskošnoj odjeći koju nosi. Grimiz je naime bio vrlo cijenjen, čak više od srebra i zlata, i zato je bio pridržan božanstvima (usp. *Jr* 10, 9) i kraljevima (usp. *Suci* 8, 26), dok je tanani lan davao pojedincu gotovo svet značaj. Taj se čovjek dakle volio razmetati svojim bogatstvom i običavao je to činiti svakodnevno: »danomice se sjajno gostio« (r. 19). U njemu vidimo dramatičan odraz izopačenosti grijehom, koja poznaje tri susljedna stupnja: ljubav prema novcu, ispraznost i oholost (usp. *Homilija na misi*, 20. rujna 2013.).

Apostol Pavao kaže da »korijen svih zala jest srebroljublje« (1 *Tim* 6, 10). To je glavni uzrok korupcije i izvor zavisti, svađa i sumnjičenja. To može ići tako daleko da novac zavlada nama, čak dotle da postane tiranijski idol (usp. apost. pob. *Evangelii gaudium*, 55). Namjesto da bude sredstvo kojim se služimo u činjenju dobra i iskazivanju solidarnosti drugima, novac može nas i čitav svijet podjarmiti egoističnoj logici koja ne ostavlja prostora ljubavi i predstavlja prepreku miru.

U prisposobi se zatim pokazuje da gramzivost bogataša čini ispraznim. Njegova osobnost nalazi izraz u vanjštini, u pokazivanju drugima što si može priuštiti. Ali ta vanjština pokriva unutarnje lice. Njegov je život talac vanjskog izgleda, tog najpovršnijeg i najprolaznijeg aspekta postojanja (usp. *isto*, 62).

Najniži stupanj tog moralnog srozavanja je oholost. Bogataš se odijeva poput kralja i ponaša se poput božanstva, zaboravljajući da je obični smrtnik. Za čovjeka iskvarena ljubavlju prema bogatstvima ne postoji ništa drugo osim njega samog i zbog toga osobe koje ga okružuju ostaju izvan njegova vidokruga. Plod navezanosti na novac je dakle neka vrsta zasljepljenosti; bogataš ne vidi čovjeka koji gladan, izranjen, ponižen leži do njegovih vrata.

Promatrajući taj lik, može se razumjeti zašto se u Evanđelju tako jasno osuđuje ljubav prema novcu: »Nitko ne može služiti dvojici gospodara. Ili će jednoga mrziti, a drugoga ljubiti; ili će uz jednoga prijanjati, a drugoga prezirati. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu« (Mt 6, 24).

3. Riječ je dar

Evanđelje o bogatašu i siromašnom Lazaru pomaže nam dobro se pripremiti za Uskrs koji se bliži. Liturgija Pepelnice poziva nas iskusiti nešto slično onom što bogataš doživljava na tako dramatičan način. Svećenik, dok nas posipa pepelom, ponavlja riječi: »Sjeti se da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti«. I bogataš i siromah umiru i glavni dio prisposobe se odvija na drugome svijetu. Dvojica likova iznenada otkrivaju da »ništa nismo donijeli na svijet te iz njega ništa ni iznijeti ne možemo« (1 *Tim* 6, 7).

Mi također možemo vidjeti što se događa na drugome svijetu gdje bogataš vodi poduži dijalog s Abrahamom, kojeg naziva »ocem« (Lk 16, 24.27), pokazujući time da pripada Božjem narodu. Ta pojedinost čini njegov život još kontradiktornijim, jer do toga trenutka nije uopće bilo govora o njegovu odnosu s Bogom. Naime, u njegovu život nije bilo mjesta za Boga. Jedini njegov bog bio je on sam.

Tek usred muka na drugome svijetu bogataš prepoznaje Lazara. Želi da mu siromah ublaži patnje s malo vode. To što on traži od Lazara slično je onome što je bogataš mogao za života činiti a nije nikada učinio. Abraham mu, ipak, objašnjava: »Sinko! Sjeti se da si za života primio dobra svoja, a tako i Lazar zla. Sada se on ovdje tješi, a ti se mučiš« (r. 25). Na onome svijetu se uspostavlja stanovitavost pravednost i ravnoteža između zala doživljenih za života i dobra na drugome svijetu.

Prisposoba se nastavlja i dalje kako bi pružila poruku kršćanima. Naime, bogataš koji još ima žive braće na zemlji, moli Abrahama da im pošalje Lazara da ih opo-

mene; ali Abraham odgovara: »Imaju Mojsija i Proroke! Njih neka poslušaju!« (r. 29). A na bogataševo protivljenje domće: »Ako ne slušaju Mojsija i Prorokâ, neće povjerovati sve da i od mrtvih tko ustane« (r. 31)

Tako na vidjelo izlazi pravi bogatašev problem: korijen njegovih zala je u tome što *nije slušao Božju riječ*. To ga je dovelo do toga da nije više ljubio Boga te dakle da je prezreo bližnjega. Božje riječ je živa i djelotvorna, kadra pobuditi obraćenje u srcima ljudi i iznova upraviti čovjekove korake prema Bogu. Kad zatvaramo srce daru Boga koji govori to ima za posljedicu da na kraju zatvaramo svoje srce daru braće.

Draga braćo i sestre, korizma je pogodno vrijeme za obnavljanje susreta s Kristom živim u njegovoj riječi, sakramentima i bližnjemu. Neka nam Gospodin – koji se tijekom četrdeset dana provedenih u pustinji odupro

napasnikovim prijevarama – pokaže put kojim nam je ići. Neka nas Duh Sveti povede pravim putem obraćenja da ponovno otkrijemo dar Božje riječi, da budemo očišćeni od grijeha koji nas zasljepljuje i da služimo Kristu prisutnom u braći i sestrama u potrebi. Potičem sve vjernike da izraze tu obnovljenost duha također svojim sudjelovanjem u korizmenim kampanjama koje mnoga crkvena tijela priređuju u raznim dijelovima svijeta sa ciljem širenja kulture susreta u jednoj ljudskoj obitelji. Molimo jedni za druge, da, kao dionici Kristove pobjede, znamo otvoriti naša vrata slabom i siromašnom. Tada ćemo moći u punini živjeti i svjedočiti uskrсну radost.

FRANJO

Iz Vatikana, 18. listopada 2016.

Blagdan svetog Luke evanđeliste

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 32. SVJETSKI DAN MLADIH 2017.

»Velika mi djela učini Svesilni!« (Lk 1,49)

Draga mladeži,

evo nas ponovno na putu nakon našega predivnog susreta u Krakovu, gdje smo zajedno proslavili 31. Svjetski dan mladih i Jubilej za mlade u sklopu Svete godine milosrđa. Za vodiče smo uzeli svetog Ivana Pavla II. i svetu Faustinu Kowalsku, apostole Božjeg milosrđa, kako bismo ponudili konkretan odgovor na izazove našeg vremena. Doživjeli smo snažno iskustvo bratstva i radosti, a svijetu dali znak nade. Naše različite zastave i jezici nisu bili razlog za suparništva i podjele, nego prigoda za otvaranje vrata našega srca i građenje mostova.

U zaključnom dijelu Svjetskog dana mladih u Krakovu, najavio sam sljedeću postaju našega hodočašća, koja će nas, uz Božju pomoć, dovesti do Paname, 2019. godine. Na tom putu će nas pratiti Djevica Marija, koju svi naraštaji nazivaju blaženom (usp. Lk 1, 48). Ova nova dionica našeg putovanja nastavlja se na prethodnu, koja je u središtu imala blaženstva, i potiče nas da nastavimo ići naprijed. Žarko se nadam, naime, da ćete vi mladi ljudi i dalje kročiti naprijed, da nećete samo njegovati *sjećanje* na prošla vremena, već i imati *hrabrost* u sadašnjosti i *nadu* za budućnost. Takvi stavovi su zasigurno postojali u mladoj djevojci Mariji iz Nazareta i jasno su izraženi u odabranim temama triju sljedećih svjetskih dana mladih. Ove godine (2017.), razmišljat ćemo o Marijinoj vjeri, koja u svojem hvalospjevu *Veliča* kaže: **»Velika mi djela učini Svesilni!«** (Lk 1, 49). Tema

sljedeće, 2018. godine **»Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga«** (Lk 1, 30) uvest će nas pak u razmišljanje o hrabroj ljubavi kojom je Djevica prihvatila anđelovo navještenje. Svjetski dan mladih 2019. godine bit će nadahnut riječima **»Evo službenice Gospodnje. Neka mi bude po tvojoj riječi«** (Lk 1, 38); to je Marijin odgovor anđelu, bremenit nadom.

U listopadu 2018. godine, u Crkvi će se održati Biskupska sinoda na temu *Mladi, vjera i razlučivanje zvanja*. Govorit ćemo o tome kako vi, mladi ljudi, živite iskustvo vjere usred izazova našeg vremena. Raspravljat će se također o temi kako možete postići zrelost na svom životnom putu raspoznavanjem svojeg osobnog poziva, shvaćenog u širem smislu, to jest poziva na brak, kao životnom opredjeljenju ili zanimanju, odnosno na posvećenju život i svećeništvo. Nadam se da će hod prema Svjetskom danu mladih u Panami i tijekom priprema za Sinodu ići ukorak jedno s drugim.

Naše doba ne treba mladež koja se izležava po cijeli dan

Prema Lukinom Evanđelju, nakon što je od anđela primila navještaj i na poziv da postane Spasiteljeva Majka odgovorila **»da«**, Marija ustaje i žurno hita posjetiti svoju rođakinju Elizabeta, koja je bila u šestom mjesecu trudnoće (usp. 1, 36.39). Marija je vrlo mlada; ono što joj je naviješteno neizmjeran je dar, no sa sobom nosi

također vrlo velike izazove. Gospodin joj je zajamčio svoju prisutnost i potporu, ali je još mnogo toga u njezinu umu i srcu ostalo nepoznato i nejasno. Ipak, Marija se ne zatvara u kuću i ne dopušta strahu ili ponosu da ju sputaju. Marija nije tip osobe koja, da bi se dobro osjećala, treba dobar naslonjač u kojem se osjeća ugodno i na sigurnom. Ona nije djevojka koja se po cijeli dan izležava na kauču! (usp. *Govor na bdjenju*, Krakov, 30. srpnja 2016.). Ako starijoj rođakinji treba pomoć, ona ne oklijeva nego odmah kreće na put.

Dug je put do Elizabetine kuće, oko 150 km. Ali mlada žena iz Nazareta, vođena Duhom Svetim, ne poznaje zapreke. Ti su joj dani provedeni na putovanju zasigurno pomogli u razmišljanju o čudesnom događaju, čija je i sama bila dio. Isto se događa i nama svaki put kad sudjelujemo na hodočašću. Tijekom puta prisjećamo se događaja iz svoga života, proničemo njihovo značenje i raspoznamo svoje zvanje koje zatim, u susretu s Bogom i u služenju drugima, dobiva jasne obrise.

Velika mi djela učini Svesilni

Susret dviju žena – mlađe i starije – ispunjen je prisutnošću Duha Svetoga i pun radosti i čuđenja (usp. *Lk* 1, 40-45). Dvije majke, kao i djeca koju nose u svome krilu, gotovo plešu od radosti. Elizabeta, zadivljena Marijinom vjerom, kliče: »Blažena ti što povjerova da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina« (r. 45). Da, jedan od velikih darova koje je Djeвица primila je zasigurno vjera. Vjera u Boga je neprocjenjiv dar, ali taj dar treba prihvatiti. Elizabeta blagoslivlja zbog toga Mariju, a Ona joj uzvraća hvalospjevom *Veliča* (*Lk* 1, 46-55), u kojem nalazimo riječi: »Velika mi djela učini Svesilni« (r. 49).

Marijina je molitva revolucionarna, to je hvalospjev žene snažne vjere, koja je svjesna svojih granica, ali se pouzdaje u Božju milosrdnost. Ta hrabra mala žena Bogu zahvaljuje jer pogleda na njezinu neznatnost, kao i za spasenje koje je donio narodu, siromašnima i poniznima. Vjera je u središtu čitave Marijine povijesti. Njezin nam hvalospjev pomaže shvatiti Gospodinovo milosrđe kao pokretačku snagu povijesti, povijesti svakog od nas, kao i čitavoga čovječanstva.

Kad Bog dotakne srce mladića ili djevojke oni postaju sposobni za velika djela. »Velika djela« koja je Svesilni ostvario u Marijinu životu govore nam također o našem hodu kroz život, koji nije besmisleno lutanje, nego putovanje koje, uza sve svoje nesigurnosti i patnje, svoju puninu može naći u Bogu (usp. *Angelus*, 15. kolovoza 2015.). Možda ćete mi reći: »Ali, oče, imam svoje granice, grješnik sam, što ja mogu učiniti?!« Kad nas Gospodin poziva, on se ne zaustavlja na onome što jesmo ili što smo postigli. Naprotiv, onoga trenutka kad nas poziva, on gleda sve ono što možemo postići, svu ljubav koju smo sposob-

ni darovati. Poput mlade Marije, možete učiniti da vam život postane sredstvom izgradnje boljega svijeta. Isus vas poziva da ostavite svoj trag u životu, svoj trag u povijesti, kako svojoj osobnoj tako i u povijesti mnogih drugih ljudi (usp. *Govor na bdjenju*, Krakov, 30. srpnja 2016.).

Biti mlad ne znači raskinuti veze s prošlošću

Marija je bila tek izašla iz adolescentske dobi, baš poput mnogih od vas. No, hvalospjev *Veliča* odjek je hvale njezina naroda i njegove povijesti. To nam pokazuje da biti mlad ne znači raskinuti veze s prošlošću. Naša osobna povijest nastavlja se na dugi trag, ona je dio zajedničkog putovanja kroz stoljeća onih koji su nam prethodili. Poput Marije, pripadamo svome narodu. A povijest nas uči da, čak i kada je morala ploviti po olujnom moru, Crkvu je vodila Božja ruka i pomagala joj da prebrodi teške trenutke. Pravo iskustvo Crkve nije kao neki *flash mob*, gdje se skupina ljudi dogovori naći se na nekome mjestu, izvede neki kratki performans, a zatim se razidu. Crkva je baštinica duge tradicije koja se prenosi s naraštaja na naraštaj, obogaćujući se istodobno iskustvima svakoga pojedinca. Vaša osobna povijest također ima svoje mjesto u povijesti Crkve.

Spominjati se prošlosti služi također tome da budemo otvoreni neočekivanim načinima na koje Bog djeluje u nama i po nama. To nam također pomaže da budemo otvoreni Bogu da nas može izabrati za svoje suradnike u ostvarivanju svojega nauma spasenja. Vi, kao mladi ljudi, također možete činiti velike stvari i preuzeti veće odgovornosti jedino ako u svom životu prepoznate djelovanje Božje milosti i snage.

Želim vam postaviti nekoliko pitanja. Na koji način »pohranjujete« u svome sjećanju događaje i iskustva svoga života? Kako pristupate činjenicama i slikama koje su vam se utisnule u pamćenje? Neki bi od vas, osobito oni koji su ranjeni nekim životnim prilikama, možda htjeli »resetirati« svoju prošlost, iskoristiti pravo da zaborave sve što je bilo. Ali htio bih vas podsjetiti da ne postoji svetac bez prošlosti ni grešnik bez budućnosti. Biser se rađa iz rane u školjci! Isus, svojom ljubavlju, može izliječiti naša srca i pretvoriti naše rane u prave bisere. Gospodin, kao što reče sveti Pavao, svoju moć može očitovati po našim slabostima (usp. 2 Kor 12, 9).

Ipak, sva naša sjećanja ne bi trebala ostati zbijena na jednome mjestu, kao u memoriji nekog tvrdog diska. Ne možemo isto tako sve pohraniti u nekom virtualnom »oblaku« (*cloud*). Moramo naučiti kako od proteklih događaja stvoriti dinamičnu stvarnost o kojoj ćemo razmišljati i iz koje ćemo izvlačiti pouku i značenja za našu sadašnjost i budućnost. Mukotrpana je, ali nužna zadaća otkriti tanku nit Božje ljubavi koja se provlači kroz sav naš život.

Mnogi ljudi kažu da ste vi mladi rastreseni i površni. Potpuno su u krivu! No, treba priznati da je u ovom našem dobu potrebno ponovno vratiti sposobnost razmišljanja o vlastitom životu i njegova usmjeravanja prema budućnosti. Imati prošlost nije isto što i imati povijest. U svom životu možemo imati mnogo uspomena, ali koliko ih je uistinu dio našeg sjećanja? Koliko su one značajne za naše srce i koliko nam pomažu dati smisao vlastitom životu? Na društvenim mrežama vidimo lica mladih na mnoštvu fotografija koje su trag više ili manje stvarnih događaja, ali ne znamo koliko je sve to stvarno »povijest«, iskustvo koje se može prenijeti i koje je urešeno svrhom i smislom. Televizijski programi nude obilje takozvanih »reality showa«, ali to nisu stvarne priče, to su samo minute koje pred televizijskom kamerom provode osobe koje žive od danas do sutra, bez dubljeg plana. Ne dajte se zavesti ovim lažnim slikama stvarnosti! Budite protagonisti svoje povijesti, odlučujte o svojoj budućnosti!

Kako ostati povezani po uzoru na Mariju?

Za Mariju se kaže da je sve te stvari pohranjivala i prebivala u svom srcu (usp. Lk 2, 19.51). Ova jednostavna djevojka iz Nazareta uči nas svojim primjerom čuvati sjećanje na događaje iz života, ali i kako ih povezati, sastavljajući od dijelova cjelinu koja tvori mozaik. Kako možemo naučiti to činiti u praksi? Dopustite mi da vam ponudim neke prijedloge.

Na kraju svakoga dana možemo izdvojiti nekoliko minuta da stanemo i prisjetimo se lijepih trenutaka, kao i izazova, onoga što je bilo dobro i onoga što je pošlo po zlu. Na taj način, pred Bogom i pred samima sobom, možemo izraziti svoju zahvalnost, žaljenje i svoje povjerenje. Ako hoćete, možete sve to također zapisati u bilježnicu, voditi kao neku vrstu duhovnog dnevnika. To znači moliti u životu, sa životom i o životu, a to će vam sigurno pomoći da prepoznate velike stvari koje Gospodin čini za svakog od vas. Kao što je rekao sveti Augustin, Boga možemo pronaći na širokim poljanama svoga pamćenja (usp. *Ispovijesti*, X, 8, 12).

Čitajući hvalospjev *Veliča* shvaćamo koliko je Marija poznavala Božju riječ. Svaki stih tog hvalospjeva ima svoju paralelu u Starome zavjetu. Mlada Isusova majka znala je dobro molitve svoga naroda. Sigurno su je tome poučili njezini roditelji, baka i djed. Koliko je samo važno prenošenje vjere s koljena na koljeno! Postoji neko skriveno blago u molitvama koje nas uče naši predci, u onoj živoj duhovnosti običnih ljudi koju nazivamo *pučkom pobožnošću*. Marija baštini vjeru svoga naroda i oblikuje je u hvalospjev koji je u potpunosti njezin, ali u isti mah i hvalospjev čitave Crkve. I cijela ga Crkva zajedno s njom pjeva. Da biste i vi mladi mogli pjevati *Veliča* i svoj život

učiniti darom za cijelo čovječanstvo, bitno je da se povežete s povijesnom tradicijom i molitvom svojih predaka. Zato je za vas važno poznavati Bibliju, Božju riječ, svakodnevno je čitati i pustiti je da govori vašem životu, te događaje iz svakodnevnog života tumačiti u svjetlu onoga što vam Gospodin govori u Svetom pismu. U molitvi i u molitvenom čitanju Biblije (takozvana *lectio divina*), Isus će vaša srca ispuniti topline i prosvijetliti vam korake, čak i u tamnim trenucima vašega života (usp. Lk 24, 13-35).

Marija nas također uči živjeti »euharistijski«, to jest zahvaljivati i hvaliti, a ne usredotočiti se samo na svoje probleme i teškoće. U životu vrijedi da današnje prošnje postaju razlozima sutrašnje zahvalnosti. Tako će vaše sudjelovanje na misi i pristupanja sakramentu pomirenja biti ujedno i vrhunac i novi početak. Vaši će se životi obnavljati iz dana u dan u oproštenju i postat će trajna hvala Svevišnjemu. »Uzdajte se u Božje pamćenje [...] njegovo pamćenje je srce ispunjeno nježnošću i samilošću, koje s radošću briše svaki trag zla u nama« (usp. *Homilija na misi Svjetskog dana mladih*, Krakov, 31. srpnja 2016.).

Vidjeli smo da hvalospjev *Veliča* izvire iz Marijina srca u času u kojem susreće svoju stariju rođakinju Elizabetu. Svojom vjerom, svojim oštroomnim pogledom i svojim riječima, Elizabeta pomaže Djevici bolje shvatiti veličinu onoga što Bog u njoj ostvaruje, kao i poslanje koje joj je povjerio. A vi, jeste li vi svjesni čudesnog vrela bogatstva koji predstavlja susret između mladih i starijih osoba? Koliku važnost pridajete starijim osobama, svojim bakama i djedovima? S pravom se želite »vinuti u let«, u svom srcu nosite tolike snove, ali trebate i mudrost i viziju starijih. Dok širite svoja krila da poletite, važno je da otkrijete svoje korijene i preuzmete štafetu od osoba koje su vam prethodile. Da bi se izgradilo budućnost koja ima smisla, potrebno je poznavati događaje iz prošlosti i zauzeti stav prema njima (usp. *Amoris laetitia*, 191, 193). Vi mladi imate snagu, a starije osobe imaju pamćenje i mudrost. Kao što je Marija učinila s Elizabetom, upravite svoj pogled u starije, svoje bake i djedove. Oni će s vama razgovarati o stvarima koje mogu pobuditi oduševljenje u vašem duhu i dirnuti vas u srce.

Kreativna vjernost za izgradnju budućnosti

Istina je da ste još mladi te vam je stoga možda teško shvatiti vrijednost i važnost tradicije. Morate međutim znati da to nije isto što i biti tradicionalisti. To nikako! Kad je Marija u Evanđelju rekla »velika mi djela učini Svesilni«, ona želi reći da ta »velika djela« nisu prošlost, nego se nastavljaju događati u sadašnjosti. Nije riječ o nekoj dalekoj prošlosti. Znati se spominjati prošlosti ne znači biti nostalgičan niti navezan za određeno razdoblje povijesti, već znati prepoznati vlastite korijene, tako da se možemo uvijek vraćati na ono bitno i sa stva-

ralačkom vjernošću prionuti izgradnji budućnosti. Bilo bi potpuno pogrešno i u konačnici beskorisno njegovati pamćenje koje nas koči i sputava, gdje bismo uvijek iste stvari činili na isti način. Pravi je Božji dar vidjeti kako mnogi od vas, sa svojim pitanjima, snovima i preispitivanjima, odbijaju slušati one koji govore kako se stvari ne mogu promijeniti.

Društvo koje cijeni samo sadašnjost skloni je također odbaciti sve naslijeđe prošlosti, kao što su na primjer institucije braka, posvećenog života i svećeničkoga poslanja. Na to se gleda kao na besmislene i zastarjele forme. Neki misle da je bolje živjeti u takozvanoj »otvorenoj« situaciji, prolaziti kroz život kao da je to neki *reality show*, bez cilja i svrhe. Ne dajte se obmanuti! Bog je došao proširiti obzore našeg života u svakom pogledu. On nam pomaže pridati prošlosti vrijednost koja joj pripada kako bismo bolje gradili budućnost sreće. No, to je moguće samo ako imamo vjerodostojno iskustvo ljubavi, koje nam konkretno pomaže razabrati Gospodinov poziv i uz njega prionuti. Jedino nas to čini istinski sretnima.

Draga mladeži, povjeravam naš hod prema Panami,

kao i tijekom priprema za sljedeću Biskupsku sinodu, majčinskom zagovoru Blažene Djevice Marije. Molim vas da imate na umu dvije važne obljetnice u 2017. godini: tristotu obljetnicu pronalaska slike Gospe od *Aparecida* u Brazilu i stotu obljetnicu ukazanja u Fatimi, u Portugalu, gdje, uz Božju pomoć, planiram hodočastiti sljedećega svibnja. Sveti Martin od Porresa, jedan od svetaca zaštitnika Latinske Amerike i Svjetskoga dana mladih 2019. godine, u svojem poniznom svakodnevnom služenju, običavao je Mariji donositi najljepše cvijeće, kao znak svoje sinovske ljubavi. I vi, poput njega, njegujte odnos prisnosti i prijateljstva s Gospom, povjeravajući joj svoje radosti, nemire i brige. Uvjeravam vas da nećete požaliti!

Neka nas mlada djevojka iz Nazareta, koja je u čitavom svijetu poprimila tisuću imena i lica, da bi se učinila bliskom svojoj djeci, sve zagovara i pomogne nam da pjevamo o velikim djelima koja Gospodin u nama i po nama ostvaruje.

FRANJO

Iz Vatikana, 27. veljače 2017.

Spomendan svetoga Gabrijela od Žalosne Gospe

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA SVJETSKI MISIJSKI DAN 2017.

Misija u srcu kršćanske vjere

Draga braćo i sestre,

I ove nas godine Svjetski misijski dan okuplja oko Isusove osobe »prvog i najvećeg blagovjesnika« (Pavao VI., *Evangelii nuntiandi*, 7), koji nas neprestano šalje da naviještamo Evanđelje ljubavi Boga Oca u snazi Duha Svetoga. Ovaj nas dan poziva da ponovno razmišljamo o *misiji u srcu kršćanske vjere*. Naime, Crkva je misijska po svojoj naravi; u protivnom ne bi više bila Kristova Crkva, nego tek jedna od zajednica koja bi brzo prestala služiti svojoj svrsi te bi nestala. Stoga smo pozvani postaviti si određena pitanja o našem kršćanskom identitetu i odgovornostima nas kao vjernika, u svijetu obilježenom zbunjenostima, razočaranjem i frustracijom i rastrganom brojnim bratoubilačkim ratovima, koji nepravедno pogađaju poglavito nedužne. Koji je *temelj* našega poslanja? Što je *središte* našega poslanja? Koji su *temeljni pristupi* koje trebamo poduzeti u obavljanju svojeg poslanja?

Misija i preobražavajuća snaga evanđelja Krista, Puta, Istine i Života

1. Misija Crkve, namijenjena svim ljudima dobre volje, temelji se na snazi preobraženja koju ima evanđelje. Evanđelje je Radosna vijest koja u sebi sadrži zaraznu radost i nudi novi život: život uskrsloga Krista koji, daru-

jući nam svoga životvornoga Duha, postaje za nas Put, Istina i Život (usp. Iv 14, 6). On je onaj koji nas poziva da ga slijedimo s povjerenjem i hrabrošću. U nasljedovanju Isusa kao našeg Puta, doživljavamo njegovu Istinu i primamo njegov Život, koji je punina zajedništva s Bogom Ocem, u sili Duha Svetoga. Taj nas život oslobađa od svake sebičnosti i izvor je kreativnosti u ljubavi.

2. Bog Otac želi ovu egzistencijalnu preobrazbu svojih sinova i kćeri. Ta preobrazba nalazi svoj izraz u klanjanju u duhu i istini (usp. Iv 4, 23-24), po životu oživotvorenim Duhom Svetim u nasljedovanju Isusa Sina na slavu Boga Oca. »Božja slava je živi čovjek« (Irenej, *Adversus haereses* IV, 20, 7). Naviještanje Evanđelja postaje tako živa i djelotvorna riječ koja ostvaruje ono što razgllašava (usp. Iz 55, 10-11), to jest Isusa Krista, koji se neprestano utjelovljuje u svakoj ljudskoj situaciji (usp. Iv 1, 14).

Misija i Kristov *kairos*

3. Misija Crkve, dakle, nije širenje neke vjerske ideologije, a još manje predlaganje nekog uzvišenog etičkog nauka. Mnogi su pokreti u svijetu sposobni pobuditi uzvišene ideale ili načine življenja smislenog života. No, kroz misiju Crkve sâm Isus Krist nastavlja evangelizirati

i djelovati. Njegova misija tako u povijesti uprisutnjuje *kairos*, pogodno vrijeme spasenja u povijesti. Propovijedanjem evanđelja, Uskrsli Isus postaje uvijek iznova naš suvremenik, tako da oni koji ga prihvate s vjerom i ljubavlju doživljavaju preobražavajuću snagu njegova Duha koji čovječanstvo i stvorenje čini plodnima, kao što kiša čini zemlju plodnom. »Njegovo uskrsnuće nije nešto što pripada prošlosti, već sadrži neku životnu snagu koja je prožela svijet. Tamo gdje se sve čini da je mrtvo, sa svih se strane iznenada ponovno javljaju klice uskrsnuća. To je neodoljiva sila« (*Evangelii gaudium*, 276).

4. Imajmo uvijek na umu da »biti kršćanin nije rezultat neke etičke odluke ili neke velike ideje, već je to susret s događajem, s Osobom, koja životu daje novi obzor i time konačni pravac« (Benedikt XVI., *Deus caritas est*, 1). Evanđelje je Osoba, koja se neprestano nudi i stalno poziva one koji ju prihvataju s poniznom i djelatnom vjerom i povjerenjem dijeliti njezin život stvarnim dioništvom u vazmenom otajstvu Kristove smrti i uskrsnuća. Evanđelje postaje tako, po *krštenju*, izvorom novog života, oslobođenog vladavine grijeha, prosvijetljenog i preobraženog Duhom Svetim, po *potvrdi* postaje okrepljujuće pomazanje koje, po istome Duhu, pokazuje nove putove i strategije svjedočenja i praćenja, a po *euharistiji* postaje hrana za novi život, »liječ besmrtnosti« (Ignacije Antiohijski, *Epistula ad Ephesios*, 20, 2).

5. Svijetu je nasušno potrebno evanđelje Isusa Krista. On, po Crkvi, nastavlja svoje poslanje *Dobrog Samaritanca*, vidajući krvareće rane čovječanstva i kao *Dobri Pastir* neprestano traži one koji besciljno lutaju krivudavim stazama koje nikamo ne vode. Hvala Bogu, mnoga značajna iskustva i dalje svjedoče o preobražavajućoj snazi evanđelja. Tu mislim na gestu studenta Dinke koji je, po cijenu vlastitog života, zaštitio studenta od pripadnika neprijateljskog plemena Nuer koji su ga htjeli ubiti. Mislim također i na ono euharistijsko slavlje u Kitgumu, u sjevernoj Ugandi, gdje je, nakon okrutnog pokolja koje je počinila skupina pobunjenika, misionar poticao narod da ponavlja Isusove riječi na križu: »Bože moj, Bože moj, zašto si me napustio?«, kao izraz očajničkog vapaja braće i sestara raspetoga Gospodina. Za narod je to slavlje bilo veliki izvor utjehe i ohrabrenja. Možemo također podsjetiti na bezbrojna svjedočanstva o tome kako evanđelje pomaže u prevladavanju uskogrudnosti, sukoba, rasizma, plemenskih sukoba te svugdje i među svima promiče pomirenje, bratstvo i uzajamnu razmjenu iskustva i dobara.

Misija nadahnjuje duhovnost stalnog izlaska, hodočašća i progonstva

6. Misija Crkve oživljuje duhovnost stalnog *izlaska*. Pred nas se postavlja izazov »izići iz vlastite udobno-

sti i imati hrabrosti poći na sve periferije koje treba-ju svjetlo evanđelja« (*Evangelii gaudium*, 20). Misija Crkve nas potiče na *trajno hodočašće* po različitim bespućima života, kroz različita iskustva gladi i žeđi za istinom i pravednošću. Misija Crkve nadahnjuje iskustvo *stalnog progonstva*, kako bismo, u svojoj žeđi za beskonačnošću, postali svjesni da smo prognanici koji putuju prema svojoj konačnoj domovini, smještenoj između »već« i »još ne« Kraljevstva nebeskog.

7. Misija podsjeća Crkvu da ona nije svrha samoj sebi, već ponizno sredstvo i posredovanje Kraljevstva. Crkva koja je autoreferencijalna i zadovoljava se zemaljskim uspjehom, nije Kristova Crkva, njegovo raspeto i slavno Tijelo. Zato bismo trebali više voljeti »Crkvu koja je doživjela nezgodu, koja je ranjena i prljava zato što je izišla na ulice, nego Crkvu koja je bolesna zbog zatvorenosti i komocije hvatanja za vlastite sigurnosti« (*isto*, 49).

Mladi, nada misije

8. Mladi su nada misije. Osoba Isusa Krista i Radosna vijest koju je proglasio i dalje oduševljavaju mnoge mlade ljude. Oni traže načine da se hrabro i s oduševljenjem stave u službu čovječanstva. »Mnogi mladi pružaju svoju solidarnu pomoć s obzirom na probleme u svijetu i posvećuju se raznim aktivnostima i različitim oblicima volonterskog rada [...]. Kako je lijepo vidjeti da su mladi 'putujući propovjednici' (*callejeros de la fe*), radosno noseći Isusa na sve ulice, na sve trgove, u svaki kutak zemlje!« (*isto*, 106). Sljedeća opća redovita skupština Biskupske sinode, koja će se održati 2018. godine, na temu »Mladi, vjera i razlučivanje poziva« predstavlja providnosnu priliku za uključivanje mladih u zajedničku misijsku zadaću u kojoj je potrebna njihova bogata mašta i kreativnost.

Služba papinskih misijskih djela

9. Papinska misijska djela dragocjeno su sredstvo buđenja želje za nadilaženjem vlastitih granica i sigurnosti, kako bismo svima navijestili evanđelje, u svakoj kršćanskoj zajednici. U njima, zahvaljujući dubokoj misionarskoj duhovnosti koju treba svakodnevno njegovati, kao i stalnoj predanosti u podizanju misionarske svijesti i oduševljenja, mladi ljudi, odrasli, obitelji, svećenici, biskupi te redovnici i redovnice rade na tome da se kod sviju odnaju misijsko srce. Svjetski misijski dan, koji promiče Djelo za širenje vjere, dobra je prilika da misijsko srce kršćanskih zajednica sudjeluje s molitvom, svjedočanstvom života i zajedništvom dobara kako bi se odgovorilo na velike i prijeke potrebe evangelizacije.

Ostvarivanje naše misije s Marijom, Majkom evangelizacije

10. Draga braćo i sestre, u ostvarivanju svojega poslanja, nadahnjajmo se na Mariji, Majci evangelizacije. Ona je, potaknuta Duhom, u dubini svoje ponizne vjere prihvatila Riječ života. Neka nam Djevica Majka pomogne izreći svoj »da«, svjesni prijeko potrebe da Isusova

Radosna vijest odzvanja u našem vremenu. Neka nam svima ispriosi obnovljenu revnost u donošenju svima Evanđelja života koje pobjeđuje smrt. Neka nas zagovara da steknemo svetu odvažnost, potrebnu pri iznalaženju novih načina donošenja dara spasenja svakoj osobi.

FRANJO

Iz Vatikana, 4. lipnja 2017., Svetkovina Duhova

PORUKA SVETOGA OCA FRANJE ZA 1. SVJETSKI DAN SIROMAŠNIH

33. nedjelja kroz godinu – 19. studenoga 2017.

Ne ljubimo riječju, već djelima

1. „Dječice, ne ljubimo riječju i jezikom, već djelom i istinom“ (1 Iv 3, 18). Ove riječi apostola Ivana izražavaju zapovijed prema kojoj nijedan kršćanin ne smije biti ravnodušan. Ozbiljnost kojom „ljubljeni učenik“ predaje Isusovu zapovijed sve do naših dana još je snažnije naglašena suprotstavljanjem između *praznih riječi* koje su često na našim usnama i *konkretnih djela* koja smo si naprotiv pozvani postaviti kao mjerilo. Ljubav ne dopušta izgovore. Tko želi ljubiti kao što je Isus ljubio, mora se povesti njegovim primjerom, poglavito kada je riječ o ljubavi prema siromašnima. Način na koji je Sin Božji ljubio, uostalom, dobro je poznat, a Ivan na to jasno podsjeća. Ta ljubav počiva na dva nosiva stupa: Bog nas je prvi ljubio (usp. 1 Iv 4, 10.19), i ljubio nas je predavši potpuno samoga sebe, čak dotle da je položio svoj život za nas (1 Iv 3, 16).

Takva ljubav ne može ostati bez odgovora. Iako se nudi jednostrano i ne traži ništa zauzvat, ona ipak rasplamsava srce takvim žarom da se svaki onaj koji to u srcu oćuti osjeća dužnim uzvratiti na tu ljubav unatoč svojim ograničenjima i grijesima. A to se može dogoditi samo ako Božju milost, njegovu milosrdnu ljubav prihvatimo, što je više moguće, u svome srcu tako da ona potakne našu volju pa i naša čuvstva na ljubav prema Bogu samome i prema bližnjemu. Na taj način milosrde koje izvire, tako reći, iz srca Presvetoga Trojstva može pokrenuti naš život i uroditi samilošću i djelima milosrda prema braći i sestrama koji se nalaze u potrebi.

2. „Jadnik vapi, a Jahve ga čuje“ (Ps 34, 7). Crkva je oduvijek shvaćala važnost ovog vapaja. Tome u prilog govori veliko svjedočanstvo koje nalazimo već na prvim stranicama Djela apostolskih, gdje Petar traži da se izabere sedmorica ljudi, „punih Duha i mudrosti“ (6, 3), da preuzmu na sebe službu pomaganja siromašnima. To je zasigurno jedan od prvih znakova kojima se kršćanska zajednica predstavila svijetu: služenje siromašnima.

Prva je zajednica shvatila da biti Isusov učenik znači pokazati bratstvo i solidarnost, kao odgovor na glavno Učiteljevo učenje koji je proglasio siromašne *blaženima* i *baštinicima* Kraljevstva nebeskog (usp. Mt 5, 3).

„Sva bi imanja i dobra prodali i porazdijelili svima kako bi tko trebao“ (Dj 2, 45). U ovim riječima jasno uočavamo koliko su prvi kršćani bili time zaokupljeni. Evanđelist Luka, koji više nego bilo koji drugi sveti pisac govori o milosrđu, ne pretjeruje kada opisuje praksu dijeljenja u prvoj zajednici. Naprotiv, njegove su riječi upućene vjernicima svih naraštaja, a time i nama, kako bi nas podupro u našem svjedočenju i potaknuo našu brigu za one najpotrebnije. Istu poruku prenosi s jednakim uvjerenjem apostol Jakov koji u svojoj poslanici upotrebljava snažne i prodorne riječi: „Čujte, braćo moja ljubljena: nije li Bog one koji su svijetu siromašni izabrao da budu bogataši u vjeri i baštinici Kraljevstva što ga je obećao onima koji ga ljube? A vi prezreste siromaha! Ne tlače li vas upravo bogataši? Ne vuku li vas baš oni na sudove? [...] Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djela nema? Može li ga vjera spasiti? Ako su koji brat ili sestra goli i bez hrane svagdanje pa im tkogod od vas rekne: <Hajdete u miru, grijte se i sitite>, a ne dadnete im što je potrebno za tijelo, koja korist? Tako i vjera: ako nema djela, mrtva je u sebi“ (2, 5-6.14-17).

3. Bilo je, međutim, razdoblja u povijesti kada kršćani nisu u potpunosti poslušali taj poziv i kada su dopustili da ih zarazi svjetovni način razmišljanja. No, Duh Sveti nije propuštao dozivati im u pamet da moraju svoj pogled držati čvrsto upravljen u ono što je bitno. Podizao je, naime, muškarce i žene koji su na različite načine posvetili svoj život služenju siromašnima. Koliko su samo stranica, tijekom ove dvije tisuće godina povijesti, napisali kršćani koji su, u krajnjoj jednostavnosti i poniznosti te velikodušnom i kreativnom ljubavlju, služili najsiromašnjoj braći i sestrama!

Najistaknutiji primjer nam pruža Franjo Asiški, kojeg su slijedili mnogi drugi sveti muškarci i žene tijekom stoljeća. On se nije zadovoljio time da *zagrliti* gubavce i dadne im *milostinju*, već je odlučio poći u Gubbio da *boravi* s njima. On sâm vidio je u tome susretu prekretnicu na svom putu obraćenja: „Dok sam bio u grijesima, bilo mi je veoma mrsko i gledati gubavce. I Gospodin sam dovede me među njih i ja sam im iskazivao milosrđe. I kad sam odlazio od njih, ono što mi se činilo mrskim pretvorilo mi se u duhovnu i tjelesnu slast“ (*Opis* 1-3: FF 110). Ovo svjedočanstvo pokazuje preobražavajuću snagu ljubavi i kršćanskog načina života.

Ne možemo razmišljati o siromašnima jednostavno kao o korisnicima našeg povremenog volonterskog rada kojeg obavljamo jednom tjedno ili improviziranih djela velikodušnosti koja umiruju našu savjest. Ta iskustva, koja su svakako vrijedna i korisna da probude u nama osjetljivost za potrebe ljudi i nepravde koje su često njihov uzrok, morala bi zapravo voditi pravom susretu sa siromašnima i prerasti u *dijeljenje* koje postaje način života. Naša molitva i naš put učenja i obraćenja potvrđuju svoju evanđeosku vjerodostojnost upravo u takvoj ljubavi i zajedništvu. Ovakav način života donosi radost i mir duše, jer dotičemo vlastitim rukama *Kristovo tijelo*. Ako zaista želimo susresti Krista, moramo doticati njegovo tijelo u ranjenom tijelu siromašnih, kao odgovor na sakramentalno zajedništvo koje je darovano u euharistiji. Tijelo Kristovo, razlomljeno u svetoj liturgiji, može se vidjeti, po ljubavi i dijeljenju, na licima i osobama najranjivijih od naše braće i sestara. Opomena sv. Ivana Zlatoustog ostaje trajno aktualna: „Ako želite častiti Kristovo tijelo, nemojte ga prezirati kad je golo; ne častite euharistijskog Kristu svilenom odjećom, a zatim, pošto odete iz crkve, zanemarivati onog drugog Krista koji trpi hladnoću i goletinju“ (*Hom. in Matthaum*, 50.3: PG 58).

Pozvani smo stoga pristupiti siromašnima, susretati ih, gledati ih u oči, zagrliti ih i tako im dati da osjete toplinu ljubavi koja razbija samoću. Njihova ispružena ruka također je poziv izaći iz naših sigurnosti i udobnosti i priznati vrijednost koju siromaštvo ima samo po sebi.

4. Nikada ne zaboravimo da je za Kristove učenike siromaštvo prije svega *poziv da slijedimo Isusa siromašna*. To znači ići za njim i uz njega, putom koji vodi do blaženstva Kraljevstva nebeskoga (usp. *Mt* 5, 3; *Lk* 6, 20). Biti siromašan znači imati ponizno srce koje zna prihvatiti vlastito stanje ograničenog i grešnog stvorenja kako bismo pobijedili napast svemoći, koja nas zavarava da smo besmrtni. Siromaštvo je stav srca koji priječi gledati na novac, karijeru, luksuz kao na ciljeve života i uvjete za sreću. Siromaštvo stvara uvjete za slobodno preuzimanje vlastitih osobnih i društvenih odgovornosti, unatoč svojim ograničenjima, uz povjerenje u Božju bliskost i

pomoć njegove milosti. Tako shvaćeno siromaštvo je mjerilo koje nam omogućuje prosuditi kako najbolje koristiti materijalna dobra i izgrađivati odnose s drugima koji neće biti egoistični i posesivni (usp. *Katekizam Katoličke Crkve*, br. 25-45).

Povedimo se, stoga, za primjerom svetoga Franje, toga svjedoka istinskog siromaštva. Upravo zato što mu je pogled bio čvrsto uperen u Krista, znao ga je prepoznati i služiti mu u siromašnima. Ako želimo dati djelotvorni doprinos promjeni povijesti i promicanju stvarnog razvoja, moramo poslušati vapaj siromašnih i zalagati se za to da se oslobode svoga stanja marginaliziranosti. Pozivam, istodobno, siromašne koji žive u našim gradovima i našim zajednicama da ne izgube osjećaj evanđeoskog siromaštva koje je dio njihove svakodnevice.

5. Poznato nam je koliko je teško u suvremenom svijetu jasno definirati siromaštvo. No, ono nas na bezbroj načina svakodnevno proziva, u tisućama lica obilježenih patnjom, isključenošću, zlostavljanjima, nasiljima, mučenjima i zatvaranjima, ratom, lišavanjem slobode i dostojanstva, neznanjem i nepismenošću, izvanrednim zdravstvenim situacijama i nezaposlenošću, trgovinom robljem i ropstvom, progonstvom i bijedom, prisilnom migracijom. Siromaštvo ima lice žena, muškaraca i djece izrabljivanih zbog niskih interesa, gaženih izopačenom logikom moći i novca. Kakav samo nemilosrdan i beskrajn popis možemo sastaviti kada tome pridodamo siromaštvo nastalo kao plod društvene nepravde, moralne degeneracije, pohlepe nekolicine izabranih i opće ravnodušnosti!

U našem vremenu, nažalost, dok se silno bogatstvo gomila u rukama povlaštene nekolicine, često kao plod ilegalnih aktivnosti i užasnog iskorištavanja ljudskog dostojanstva, prava je sablazan porast siromaštva u širokim slojevima društva u čitavom svijetu. Pred svim tim ne možemo ostati pasivni, a još se manje smijemo miriti s takvim stanjem. Na siromaštvo koje guši duh inicijative tolikih mladih ljudi, sprječavajući ih da nađu posao; na siromaštvo koje umrtvljuje osjećaj osobne odgovornosti, prebacujući odgovornost na drugoga i tražeći pogodnosti; na siromaštvo koje truje vrutke sudjelovanja i sužava prostore stručnosti, umanjujući tako zasluge onih koji rade i proizvode; na sve te oblike siromaštva moramo odgovoriti novom vizijom života i društva.

Svi siromasi – kao što je volio reći blaženi Pavao VI. – pripadaju Crkvi po „evanđeoskom pravu“ (*Govor na otvaranju drugog dijela Drugog vatikanskog koncila*, 29. rujna 1963.) i obvezuju nas na temeljno opredjeljenje za siromašne. Blagoslovljene ruke koje se šire da prime siromaha i da im pomognu: to su ruke koje donose nadu. Blagoslovljene ruke koje nadilaze svaku barijeru kulture, vjeroispovijesti i nacionalnosti, izlijevajući ulje utjehe na

rane čovječanstva. Blagoslovljene ruke koje se otvaraju ne tražeći ništa za uzvrat, bez ikakvih „ako“, „ali“ i „možda“: to su ruke po kojima na braću silazi Božji blagoslov.

6. Na kraju Jubileja milosrđa želio sam Crkvi predložiti *Svjetski dan siromašnih*, tako da u cijelom svijetu kršćanske zajednice postaju sve više i sve bolje konkretni znak Kristove ljubavi prema posljednjima i najpotrebnijima. Svjetskim danima koje su pokrenuli moji prethodnici, koji su već zaživjeli u životu naših zajednica, želim da se doda i taj Dan, koji im pridodaje izvrsnu evanđeosku puninu, to jest Isusovu povlaštenu ljubav prema siromašnima.

Pozivam čitavu Crkvu kao i muškarce i žene dobre volje da se na taj dan okrenu svima onima koji pružaju svoje ruke i traže našu pomoć i solidarnost. Oni su naša braća i sestre, stvoreni i ljubljeni od jednog Nebeskog Oca. Ovaj *Dan* želi potaknuti u prvom redu vjernike da reagiraju na kulturu odbacivanja i rasipanja, te da usvoje i prigrlje kulturu susreta. Istodobno, taj je poziv upućen svima neovisno o vjerskoj pripadnosti; svi su pozvani na otvorenost i dijeljenje sa siromašnima kroz konkretne znakove solidarnosti i bratstva. Bog je stvorio nebo i zemlju za sve; nažalost, ljudi su podigli barijere, zidove i ograde, izdajući izvorni dar namijenjen cijelom čovječanstvu, bez ikakve iznimke.

7. Moja je želja da kršćanske zajednice, u tjednu koji prethodi *Svjetskom danu siromašnih*, koji ove godine pada na 19. studenoga, to jest Trideset i treću nedjelju kroz godinu, ulože napore kako bi omogućili trenutke susreta i prijateljstva, solidarnosti i konkretne pomoći. Mogu pozvati siromašne i volontere da sudjeluju zajedno u euharistiji te nedjelje, tako da učine još autentičnijom proslavu svetkovine Gospodina našega Isusa Krista, Kralja svega stvorenja, koja se slavi slijedeće nedjelje. Kristovo kraljevstvo pokazuje se u svem svom značenju upravo na Golgoti, kada Nevini prikovali na križu, siromašan, gol i lišen svega, utjelovljuje i otkriva puninu Božje ljubavi. Isusovo potpuno prepustanje Ocu izražava njegovo krajnje siromaštvo i ujedno pokazuje moć te Ljubavi koja ga uskrišava na novi život na dan uskrsnuća.

Ako u našim četvrtima ima siromašnih ljudi koji traže zaštitu i pomoć, približimo im se te nedjelje: to će biti pogodan trenutak da se susretnemo s Bogom kojeg tražimo. Držeći se onoga što uči Sveto pismo (usp. *Post* 18, 3-5, *Heb* 13, 2), prigrlimo ih kao časne goste za našim stolom; oni mogu biti učitelji koji nam pomažu dosljednije živjeti svoju vjeru. Svojim povjerenjem i spremnošću da prihvate pomoć, pokazuju nam na miran i često radostan način koliko je nužno živjeti jednostavno i prepustiti se Božjoj providnosti.

8. U srcu mnogih konkretnih inicijativa koje će se moći provoditi na taj *Dan* treba uvijek biti *molitva*. Ne zaboravimo da je *Oče naš* molitva siromašnih. Naše traženje kruha, naime, izražava naše povjerenje u Boga za naše osnovne potrebe u životu. Sve što nas je Isus učio u toj molitvi izražava i objedinjuje vapaj svih onih koji pate zbog nesigurnosti života i manjka onoga što im je potrebno. Kada su učenici zamolili Isusa da ih nauči moliti, odgovorio je riječima siromašnih koji se obraćaju jednom Ocu u kojem se svi prepoznaju kao braća i sestre. *Oče naš* je molitva koja se izražava množini: kruh za koji molimo je „naš“, a to podrazumijeva dijeljenje, sudjelovanje i zajedničku odgovornost. U toj molitvi svi prepoznamo potrebu za prevladavanjem svakog oblika sebičnosti, kako bismo ušli u radost uzajamnog prihvatanja.

9. Pozivam subraću biskupe, sve svećenike i đakone, koji po svom pozivu imaju zadaću pomagati siromašne, kao i sve Bogu posvećene osobe i sve udruge, pokrete i volontere diljem svijeta, da se zauzmu da ovaj *Svjetski dan siromašnih* postane tradicija koja će biti konkretni doprinos evangelizaciji u današnjem svijetu.

Neka ovaj novi *Svjetski dan*, stoga, postane snažan podsjećaj našoj vjerničkoj savjesti, omogućujući nam sve više rasti u uvjerenju da nam dijeljenje sa siromasima omogućuje shvatiti najdublju istinu evanđelja. Siromašni nisu problem: oni su izvor na kojem se moramo napajati u našem nastojanju da prihvaćamo i živimo bit evanđelja.

FRANJO

Iz Vatikana, 13. lipnja 2017.

Spomen svetog Antuna Padovanskog

KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I SAKRAMENTALNU STEGU

Okružno pismo biskupima o kruhu i vinu za euharistiju

1. Kongregacija za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, po nalogu Svetoga Oca Franje, obraća se dijecezanskim biskupima (i onima koji su po pravu njima izjednačeni)

da podsjeti da je, prije svega, njihova zadaća dostojno osigurati sve ono što je potrebno za slavljenje Večere Gospodnje (usp. *Lk* 22, 8.13). Biskupu, prvom djelatniku

Božjih otajstava, voditelju, promicatelju i čuvaru bogoslužnog života u Crkvi koja mu je povjerena (usp. ZKP kan. 835 §1), povjerena je zadaća posvetiti budnu pozornost kvaliteti kruha i vina namijenjenih za euharistiju kao i, samim tim, osobama koje ih pripremaju. Da bi im se u toj zadaći pomoglo, u nastavku će se podsjetiti na postojeće uredbe i predložiti neke praktične upute.

2. Dok su se do sada obično redovničke zajednice brinule za pripremu kruha i vina za euharistijsko slavlje danas se oni prodaju i u supermarketima, drugim trgovinama i putem interneta. Kako ne bi bilo dvojbi oko valjanosti euharistijske tvari, ovaj vatikanski dikasterij predlaže biskupima da u vezi s tim daju upute, primjerice tako da se euharistijska tvar potvrdi odgovarajućim certifikatima.

Ordinarij je dužan podsjećati svećenike, na poseban način župnike i rektore crkava, na njihovu odgovornost da provjeravaju kako dobavljače kruha i vina za slavlje tako i prikladnost tvari.

Dužnost je ordinarija također podsjećati u vezi s tim proizvođače vina i kruha za euharistiju na apsolutno poštivanje propisa.

3. Uredbe o euharistijskoj tvari, opisane u kan. 924 ZKP-a i brojevima 319 – 323 *Opće uredbe Rimskog misala* (*Institutio generalis Missalis Romani*), već su objašnjene u uputi *Redemptionis sacramentum* ove Kongregacije od 25 ožujka 2004.

a) »Kruh koji se upotrebljava u slavlju euharistijske žrtve mora biti beskvasan, čisto pšenični i svježe pečen, tako da bude isključena svaka mogućnost kvarenja. Iz toga slijedi da kruh iz druge tvari, makar i žitne, ili takav kojemu je u tolikoj mjeri dodana neka tvar različita od pšenice da se prema općem sudu ne može reći kako je riječ o pšeničnom kruhu, nikako nije valjana za tvar za tvorbu euharistijske žrtve i sakramenta. Teška je zloraba uvoditi u kruh za tvorbu euharistije druge tvari, kao što su voće, šećer ili med. Jasno je da hostije trebaju proizvoditi oni koji se ističu ne samo čestitošću već su ujedno i vješti u pripremanju te uz to opremljeni prikladnim pomagalicama« (br. 48).

b) »Vino koje se upotrebljava u slavlju presvete euharistijske žrtve mora biti prirodno, od trsova roda, čisto i nepokvareno, bez primjesa drugih sastojaka. [...] Neka se brižno pazi da se vino određeno za euharistiju čuva u besprijeckornom stanju kako se ne bi ukiselilo. Zabranjeno je upotrebljavati vino o čijoj se izvornosti i podrijetlu sumnja: Crkva, naime, što se tiče uvjeta potrebnih za valjanost sakramenta zahtijeva sigurnost. Jednako se tako ni pod kakvim izgovorom ne smije dopustiti bilo koje drugo piće, koje ne tvori valjanu materiju« (br. 50).

4. Kongregacija za nauk vjere u *Okružnom pismu predsjednicima biskupskih konferencija o korištenju kruha s*

malim udjelom glutena i mošta kao euharistijske tvari (24. srpnja 2003., Ur. br. 89/78 – 17498), objavila je uredbe za slavljenje euharistije za osobe koje, zbog različitih i teških razloga, ne smiju jesti kruh pripravljen na uobičajen način i vino koje je uzavrelo na uobičajen način:

a) »Hostije koje su *potpuno* bez glutena nisu valjana tvar za euharistiju. Valjana su tvar hostije koje su *djelomično* bez glutena i takve da sadrže toliku količinu glutena koja je dovoljna za njihovu pripremu bez dodavanja drugih tvari i bez korištenja postupaka koji mijenjaju narav kruha« (A. 1-2).

b) »Mošt, odnosno sok od grožđa, bilo da je svjež ili konzerviran na način da se vrenje prekine postupcima koji ne mijenjaju njegovu narav (primjerice zamrzavanjem), valjana je tvar za euharistiju« (A. 3).

c) »Ordinariji su mjerodavni za davanje dopuštenja pojedinom svećeniku ili vjerniku laiku da koristi kruh s niskim udjelom glutena ili mošt kao tvari euharistije. Dopuštenje se može dati na uobičajen način i dok traje situacija zbog koje je to dopuštenje dano« (C. 1).

5. Ista Kongregacija je, osim toga, odlučila da se euharistijska tvar pripravljen s genetski modificiranim organizmima može smatrati valjanom tvari (usp. Pismo pročelniku Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, 9. prosinca 2013., Ur. br. 89/78 – 44897).

6. Oni koji pripremaju kruh i proizvode vino za euharistijsko slavlje moraju biti svjesni toga da je njihov rad upravljen na euharistijsku žrtvu i stoga se od njih traži čestitost, odgovornost i umješnost.

7. Kako bi lakše obdržavali opće uredbe, ordinariji se mogu korisno dogovarati na razini biskupskih konferencija, dajući konkretne upute. Zbog složenosti situacija i prilika, kao što je nedostatak poštovanja prema svetomu, uočava se praktična potreba da, po nalogu mjerodavne vlasti, postoje oni koji će nadzirati jamče li stvarno proizvođači izvornost euharistijske tvari kao i njezinu doličnu distribuciju i prodaju.

U tome se smislu predlaže, na primjer, da pojedina biskupska konferencija ovlasti jednu ili više redovničkih zajednica ili drugo tijelo koje je kadro izvršiti nužne provjere nad proizvodnjom, čuvanjem i prodajom kruha i vina za euharistiju u pojedinoj zemlji i drugim zemljama u koje se izvoze. Preporučuje se također da se s kruhom i vinom namijenjenim za euharistiju postupi na doličan način na prodajnim mjestima.

Iz sjedišta Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, 15. lipnja 2017., svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove.

Robert kard. Sarah, Pročelnik

+ Arthur Roche, Nadbiskup tajnik

PORUKA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ POVODOM DANA ŽIVOTA 2017.

Suočavanje sa stvarnošću starenja kao prilika za rast

Sestre i braćo u Kristu, poštovani ljudi dobre volje!

Proslava Dana života, prve nedjelje u veljači, uvijek iznova prigoda je za promišljanje o ljepoti dara života, koju ove godine želimo sagledati u njegovoj završnoj etapi. Nakon što smo prošle godine stavili poseban naglasak na demografsku problematiku, kao logičan nastavak za Dan života 2017. godine nametnula nam se tema suočavanja sa stvarnošću starenja, počevši od osobne preko obiteljske i crkvene pa sve do one društvene razine. Prateći demografske pokazatelje i projekcije, ali i uviđajući osobne i obiteljske drame mnogih naših bližnjih starije dobi, pitanje starenja iz godine u godinu neminovno će biti sve aktualnije. Znanstvenici na Zapadu, kojemu i Hrvatska pripada, ovo su stoljeće nazvali stoljećem starenja. Stoga ovom porukom želimo senzibilizirati ponajprije vjernike, ali i sve ljude dobre volje u Hrvatskoj, na potrebu suočavanja sa starenjem, kako bismo starost prepoznali kao priliku za rast.

Osobno suočavanje – prilika za rast u mudrosti i svetosti

Starenje je neizbježnost redovitoga tijeka ljudskoga života na putu prema prijelazu u vječni život. Htjeli mi to ili ne, i ma koliko je pokušali usporiti, starost će doći. Ovozemaljski je ljudski život krhak i prolazan. Iako se na starost danas ne gleda pozitivno te se starije osobe u utilitarističkom shvaćanju svijeta sve više pokušava prikazati kao teret društva, što za posljedicu ima njihovu marginalizaciju i sve veću isključenost iz društvenih procesa, ne bi nas smjela zahvatiti malodušnost kada zakoračimo u to razdoblje života. Naprotiv! Osobno suočavanje sa starenjem i svime što ono sa sobom prirodno nosi u biološkom i psihološkom smislu nužnost je kojoj treba pristupiti uvažavajući osobito duhovnu dimenziju čovjeka. Sveti papa Ivan Pavao II. u Pismu starijim osobama starost naziva »doba mudrosti«, označavajući je i kao »konačno razdoblje ljudske zrelosti« i »izraz Božjega blagoslova«. Sluga Božji kardinal Franjo Kuharić nazvao ju je »milosnim vremenom« (Veritas, br. 4, travanj 1999.). Papa Franjo ju je, slaveći nedavno svoj osamdeseti rođendan, nazvao »sjedište mudrosti«. Neki starost iz različitih razloga ne će dočekati, ali oni koji njome budu blagoslovljeni pozvani su iskoristiti to milosno vrijeme kako bi rasli u mudrosti i svetosti te mogli imati radosnu i plodnu starost, ispunjenu mirom, vjerom i molitvom.

Suočavanje u kontekstu obitelji – prilika za rast u uvažavanju i ljubavi

Biblija izrijeком poziva na poštivanje starijih. To se ponajprije odnosi na obvezu djece prema roditeljima uobličenu u četvrtoj Božjoj zapovijedi: »Poštuj oca svoga i majku svoju, da imadneš dug život na zemlji koju ti dà Gospodin, Bog tvoj« (Izl 20, 12). Ne samo da djeca time ispunjavanju svoju dužnost, nego, budući da je to prva zapovijed s obećanjem, njeno poštivanje, »zajedno s duhovnim plodovima, jamči ovozemne plodove mira i blagostanja« (KKC, 2200). Sv. Ivan Pavao II., papa, s pravom je zaključio da bi »najbolje rješenje bilo da starije osobe ostanu sa svojom obitelji, uz jamstvo učinkovite socijalne skrbi za sve veće potrebe koje iziskuje njihova dob ili bolest« (Pismo starijim osobama, br. 13). Uistinu, obitelj, a osobito ona kršćanska, trebala bi biti najbolje mjesto za dostojanstvenu starost njezinih starijih članova, a društvo bi tu njezinu ulogu trebalo primjereno vrjednovati i jamčiti odgovarajuću socijalnu skrb. Papa Franjo na općoj je audijenciji 4. ožujka 2015. cijelu katehezu posvetio važnosti baka i djedova, osobito istaknuvši njihovu molitvu kao dar i bogatstvo, ali i ono što ih sprječava da im »srce otvrdne u negodovanju i sebičnosti«. Suočavanje sa starenjem u obitelji dragocjena je prilika za rast u uzajamnom uvažavanju i ljubavi svih njezinih članova. Tu se priliku nipošto ne bi smjelo propustiti udaljavanjem starijih iz vlastite životne sredine ili neprimjerenim odnosom prema njima jer su izvor brojnih blagodati, osobito u smislu uloge baka i djedova u životu unučadi.

Suočavanje u kontekstu Crkve – prilika za rast u milosrđu i zajedništvu

Crkva je neumorna u poticanju na skrb o potrebitima, pa tako i o starijim osobama. To čini kroz dokumente učiteljstva te konkretnim zauzimanjem bilo kroz pastoralne strukture, bilo kroz strukture Caritasa. U Hrvatskoj tako djeluju biskupijski domovi za starije i ne-moćne svećenike, domovi za starije osobe pod upravom redovničkih zajednica, hospiciji i humanitarne katoličke udruge. Međutim, na tome ne treba stati, nego predano raditi na ispunjavanju želje pape Franje koji bi želio »Crkvu koja izaziva kulturu odbacivanja preobilnom radošću zagrljaja između starijih i mladih« (Amoris laetitia, 191), ali i pristupajući osmišljavanju duhovnosti starijih osoba, na što također poziva. Nastavljajući u svom djelovanju prošlogodišnji jubilej, suočavanje sa starenjem u kontekstu Crkve postaje prilika za rast u milosrđu i zajedništvu mladih i starijih.

Suočavanje u kontekstu društva – prilika za rast u čovječnosti i solidarnosti

Statistički podatci neumoljivo pokazuju stvarnost da je naša populacija sve malobrojnija i sve starija, među ostalim i zato što više ljudi umire nego što ih se rađa. Činjenica da su, prema podacima Ujedinjenih naroda, Hrvati jedna od pet najstarijih populacija u svijetu, oglašava zvono na uzbunu. Nastavak tih trendova vodi, kako zabrinuto tvrde neki od naših poznatih demografa, prema skorom urušavanju cijeloga sustava, počevši od zdravlja, obrazovanja, rada i, naposljetku, mirovinskoga sustava. Iz te spoznaje i činjenice proizlazi dužnost svakom čovjeku iskazivati čovječnost i solidarnost radi nas samih, ali i radi budućih naraštaja. Trebamo to činiti na samom početku ljudskoga života, od začeća, ali i u svim etapama života, uključujući i onu posljednju, starost, kojom najčešće završava ljudski život. Trebamo učiniti sve što je u našoj moći da se svaki začeti ljudski život ima priliku roditi, ali i da svaki čovjek može dostojanstveno živjeti. To drugo danas je osobito ugroženo kad je riječ o starijim osobama. Zato nam u odnosu prema starijim osobama valja učiniti odlučne korake kako bi se nadishao pristup osobi obilježen diskriminacijom na temelju dobi. Na tom tragu treba razvijati gerijatriju i gerontologiju, kao i palijativnu skrb, te sprječavati ugrožavanje dostojanstva starijih, diskriminaciju i nasilje nad njima u svim javnim oblicima, uključujući i eutanaziju. Starije osobe imaju pravo na dostojanstven život, imaju pravo na život bez diskriminacije i nasilja. Oni su za nas puno učinili, na nama je da im uzvratimo odgovarajućom

skrbi. No to nije samo pojedinačna odgovornost, nego i društvena. Osobito ističemo odgovornost države, ali i cjelokupnoga društva, uključujući vjerske zajednice, da se ojačaju (izvan)institucionalni oblici skrbi o starijima, osobito u sredinama koje su zahvaćene jakom depopulacijom i demografskim praznjenjem.

Braćo i sestre!

Suočavanje sa starenjem te stvaranje uvjeta za dostojanstveno i aktivno starenje, u kontekstu suodgovornosti, zadaća je svih društvenih čimbenika. Pritom treba imati na umu da se, kako je govorio papa u miru Benedikt XVI., »humanost društva mjeri u odnosu prema starijima« (iz govora Zajednici sv. Egidija 12. 11. 2012.).

Neka nas u ispunjenju te zadaće prati zagovor svetih staraca Šimuna i Ane, koji su u svojoj starosti dočekali ispunjenje svojih snova i nadanja razdragano uzevši u ruke dijete Isusa kada su ga Josip i Marija donijeli na prikazanje u jeruzalemski Hram. Takvo ispunjenje snova i nadanja u prigodi Dana života želimo svim starijim osobama, ali i svima nama koji smo na putu prema toj etapi života. Neka nam je svima blagoslovljen Dan života 2017.!

Zagreb, o blagdanu sv. Anđele Merici, djevice, 27. siječnja 2017.

U ime Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za život i obitelj

Msgr. Mate Uzinić,

dubrovački biskup

i predsjednik Vijeća HBK-a za život i obitelj

PORUKA ZA NEDJELJU TURIZMA 21. SVIBNJA 2017.

Proljetni dani koji nas sve obilnije obdaruju suncem i višim temperaturama, grupe izletnika i posljednje pripreme ugostiteljskih objekata, podsjećaju nas da je početak intenzivnije turističke sezone već sasvim blizu. Nedjelja posvećena turizmu poziva nas pak kao vjernike da ni tijekom ljetnih mjeseci ne zaboravimo na evanđeoske vrednote te da se kao domaćini, ugošćujući turiste, iskazemo i u ovom djelu milosrđa („putnika primiti“) te budemo istinski svjedoci radosti Evanđelja. Predstojeće ljeto prava je prilika za rast u gostoljubivosti, uslužnosti i susretljivosti.

Itekako smo svjesni da ovaj društveni fenomen u mjestima duž naše obale, a rađuje nas, i sve više u unutrašnjosti naše Domovine, mnogima osigurava izvor prihoda odnosno samu egzistenciju. Turizam mnogima omogućava da mogu kvalitetnije živjeti, ili pak preživjeti. No,

turistička sezona donosi i više: kulturološko, sociološko i religiozno ispreplitanje različitosti u osobama naših budućih gostiju, različitosti koje će nam katkad predstavljati izazov ili teškoću, ali koje ćemo predusretati susretljivošću i velikodušnošću, svjesni da gostoprimstvo nije tek djelatnost od koje zarađujemo već i čin koji oplemenjuje onoga koga primamo ali i nas same i izaziva nas na rast i sazrijevanje. Važno nam je ostvarenje boljih statističkih rezultata i ekonomskih ciljeva, ali i ispunjenje preduvjeta za cjeloviti rast društvene zajednice i pojedinaca.

Svima nam je brinuti za sveukupno dobro svakog od čimbenika turističke djelatnosti: domaćina, djelatnika i gostiju. Poslodavci neka brinu za dobro svojih djelatnika ne zakidajući ih i ne zanemarujući njihova prava i dostojanstvo, a zajedno se brinimo za što kvalitetniji i uslužniji odnos prema gostima.

Kao domaćini mi ne pružamo samo smještaj i hranu već smo i ambasadori svojih vlastitih sredina, kulture prožete tisućljetnom tradicijom, svoje duhovne i vjerske baštine. Mnogi gosti osjećaju kako je odmor dragocjeno vrijeme koje žele kvalitetno provesti. U tom smislu, oni su u potrazi za onime što ne mogu pronaći u svom užurbanom svakodnevnom životu, a to je mir, rasterećenje, vrijeme provedeno sa svojim bližnjima u okružju mora, tišine, prirodnih ljepota i tolikih blagodati koje naša zemlja pruža gotovo sama po sebi. U ljepotama naše Domovine darovana su nam velika, neprocjenjiva bogatstva i pozvani smo ih vrednovati i štititi. Pozvani smo očuvati i oplemeniti ono radi čega najviše turista dolazi, a to je autohtonost života naših krajeva.

Zato i prisutnost Crkve u turističkoj sezoni ima važno značenje, jer je Crkva oduvijek živjela s ljudima, uz ljude i za ljude. Polazeći od toga da je ljudska osoba

sazdana od tijela, duha i duše, ovaj reciprocitet odnosa Crkve i društva bitan je uvjet koji našim gostima pruža cjelovitu brigu za odmor ne samo tijela, već i okrepju duha. Duhovna briga za putnike i goste nezamjenjiv je dio ponude svima u potrazi za odmorom. Crkva stoga u tom važnom segmentu ljetnih mijena društvenog tkiva želi svoja vrata otvoriti svakom srcu dobre volje, potrebnom mira, odmora, tišine i molitve.

Nedjelja turizma želi uputiti poziv svim djelatnicima u turizmu da njeguju svoje ljudske, vjerske i moralne kvalitete te da svoje darove i sposobnosti ugrade u iskrenu i kvalitetnu ponudu gostima. Neka predstojeći ljetni mjeseci i gostoprimcima i turistima bude na izgradnju i blagoslov! Crk, 19. svibnja 2017.

*dr. Ivica Petanjak, OFM Cap.
biskup krčki*

Predsjednik Odbora HBK za pastoral turista

ZAJEDNIČKA IZJAVA ČLANOVA KOMISIJA »JUSTITIA ET PAX« BISKUPSKIH KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE, HRVATSKE I SLOVENIJE

Članovi Komisije »Justitia et pax« Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine (BK BiH) okupili su se 6. svibnja 2017. u središtu Banjolučke biskupije na obilježavanju 20. obljetnice osnutka Komisije. Njima su se pridružili i članovi istih komisija Hrvatske i Slovenske biskupske konferencije (HBK i SŠK). Na jubilarnoj sjednici sudjelovao je i poseban gost kardinal Peter Turkson, dugogodišnji predsjednik Papinskog Vijeća »Justitia et pax«, a sad predsjednik Dikasterija za cjeloviti ljudski razvoj, novoimenovanog tijela Svete Stolice.

Sa svoga zajedničkog zasjedanja sudionici su uputili izjavu crkvenoj i sveopćoj javnosti koju prenosimo u cijelosti:

U duhu Apostolske Konstitucije Pastor Bonus pape sv. Ivana Pavla II., Komisija »Justitia et pax« (Pravda i mir) BK BiH nastoji – između ostalog:

- na području BK BiH promicati pravdu i mir prema načelima Evanđelja i crkvenog društvenog nauka;
- prikupljati vijesti i rezultate istraživanja o pravdi i miru, o napretku naroda i o povredama ljudskih prava te ih vrednovati i upoznavati javnost sa svojim zaključcima;
- njegovati odnose s katoličkim udrugama i drugim ustanovama i izvan Katoličke Crkve, koje se iskreno zanimaju za ostvarenje pravde i mira u svijetu;

- održavati posebne odnose s Papinskim vijećem »Justitia et pax«, odnosno Dikasterijem za cjeloviti ljudski razvoj.

Od svoga osnivanja Komisija je članica Konferencije europskih Komisija »Justitia et pax«.

I. Biskupi Bosne i Hercegovine su i prije osnivanja Komisije »Justitia et pax« – u duhu Evanđelja i društvenog nauka Katoličke Crkve, dosljedni crkvenim stavovima u vezi s ratom i mirom mnogo puta – zajednički i pojedinačno – apelirali i zauzimali se da do rata ne dođe, da se zaustavi nametnuti rat i da se uspostavi pravedan i trajan mir za sve stanovnike Bosne i Hercegovine. Konstantno su se zauzimali za temeljna ljudska i građanska prava i slobode svih naroda i vjera. Dizali su odlučno svoj glas protiv svih vrsta ratnih i poratnih zločina i nasilja – nad konkretnim čovjekom, neovisno radilo se o katolicima ili nekatolicima.

Biskupi su tijekom rata (1992-1995) u svojim brojnim apelima domaćim i međunarodnim političarima jasno davali do znanja »da ne pristaju ni na kakvo mijenjanje granica svojih biskupija, niti na nestanak s tih prostora većeg dijela hrvatskog naroda i Katoličke Crkve, koja mu je inače bila i ostala vjekovima najvjernija roditeljica i zaštitnica«. To su nastavili činiti i nakon rata.

U svojoj izjavi od 29. siječnja 1995. biskupi su napisali i ovo:

»Duboko smo ožalošćeni zbog nedopustivih propusta međunarodne političke zajednice, koja je pokazala neshvatljivo popuštanje prema agresiji i 'sili jačega', a ravnodušnost prema svom pučanstvu koje trpi neizmjerne nepravde, nasilja, rušenja, progonstva, klanja... Zaprepašteno se pitamo je li moguće da su politički interesi i prestiži beskrajno važniji od čovjeka, od ljudi i naroda, koji se bez ikakve krivnje nalaze pred genocidnim istrebljenjem nakon tolikih stoljeća svoje nacionalne opstojnosti, vjerske prakse 'kulturne otvorenosti prema svima na ovim prostorima'«?

U svome pismu Visokom predstavniku Carlosu Westendorpu od 4. prosinca 1998. bili su također jasni i dosljedni:

»Tražimo ostvarenje prava na siguran povratak i život dostojan čovjeka na vlastitom posjedu i u svom zavičaju, ne samo za pripadnike svoje katoličke zajednice, koji se žele vratiti nego i za pripadnike svake druge vjerske zajednice ili etničke skupine«.

Biskupi BiH su i deset godina nakon rata (29. 10. 2005.) – po tko zna koji put – javno upozorili da Daytonski mirovni sporazum postaje trajan izvor nestabilnosti i ujedno prijetnja miru, te da je najviše štete donio pripadnicima domicilnog hrvatskog naroda odnosno Katoličke Crkve: »Iako su najmalobrojniji i najveće žrtve rata, prognano ih je 67%, a vratilo se do sada (2005.) samo 13%, Hrvati su žrtve i Daytonskog sporazuma, jer kao konstitutivni narod nemaju ni prava manjine. Kao najstariji narod u BiH traže samo da u pravima i dužnostima budu izjednačeni s druga dva naroda u toj zemlji.«

Također i tijekom sljedećih 10–12 godina su biskupi BK BiH u brojnim svojim javnim nastupima kritički, ali dobronamjerno, upozoravali na nametnuti kontrolirani i dozirani kaos u nepravедno uređenoj, nefunkcionalnoj i preskupoj državnoj tvorevini, gdje nije bilo moguće ostvariti ni osigurati potrebni napredak i sigurniju budućnost za sve narode i građane BiH.

Na takav njihov dosljedan i principijelan stav obvezivale su ih smjerodavne riječi pape sv. Ivana Pavla II., izrečene u Sarajevu 13. travnja 1997., da su kao biskupi »obvezni upozoravati na nasilja, raskrinkavati nepravde, nazivati zlo pravim imenom i svim zakonitim sredstvima braniti povjerene im zajednice«.

II. U duhu jasnih i dosljednih upozorenja i prokazivanja od strane biskupa BK BiH brojnih nedostataka u temeljnom uređenju države BiH i selektivnosti i nedosljednosti u provođenju Daytonškoga mirovnog sporazuma tijekom više od dvadeset poratnih godina, izjašnjavala se i Komisija »Justitia et pax« te iste BK.

U svojim brojnim izvješćima Komisija je:

– jasno označavala i obrazlagala uzroke konstantnog

stanja obespravljenosti građana i naroda u BiH;

- predlagala konkretna rješenja;
- slala apele relevantnim domaćim i međunarodnim političkim čimbenicima za korjenitu promjenu postojećeg nezadovoljavajućeg društveno-političkog stanja u državi;
- kontinuirano ukazivala da je jedan od glavnih izvora obespravljenosti građana i naroda u BiH nedemokratski, neracionalan i nefunkcionalan ustroj multietničke države BiH, a to su sve gorke plodovi nepravедnih rješenja nametnutog Daytonskog mirovnog sporazuma.

Komisija je uvijek iznova u svojim godišnjim izvješćima argumentirano ukazivala da Anex 4 Daytonškoga mirovnog sporazuma kao Ustav BiH zapravo nije legitiman, jer njegovi potpisnici nisu demokratski izabrani od strane građana BiH i njenih konstitutivnih naroda. On nije ni legalan s obzirom da kao međunarodni sporazum nije nikad ratificiran u Skupštini BiH niti potvrđen od strane Predsjedništva BiH.

Komisija je višeputno ponavljala općepoznatu činjenicu da je spomenuti Sporazum zaustavio prolijevanje krvi, ali nije donio pravdu i pravednost za sve stanovnike zemlje, nego stalni politički konflikt među domaćim strankama i političarima. Taj konflikt, koji čini državu BiH sve nestabilnijom i besperspektivnijom, ugrožava ujedno i susjedne zemlje.

Komisija je i tijekom zadnjih godina u višeputnim svojim izjavama za javnost, koje je prosljeđivala na adrese svih odgovornih domaćih i međunarodnih dužnosnika, konkretno upozoravala na u praksi sve dramatičniju situaciju – dekonstituiranog domicilnog hrvatskog naroda. Njega sada (22 godine nakon rata) prema crkvenim statističkim podacima nedostaje na području cijele države BiH čak više od 45 % od njegovog predratnog broja. U gotovo polovici države – u entitetu Republika Srpska (RS) – uslijed temeljitog etničkog čišćenja i onemogućavanja održivog povratka prognanog katoličkog pučanstva nedostaje ga više od 90%.

Tijekom proteklih godina Komisija je često pozivala na dosljednu i striktnu primjenu Aneksa 7 Daytonskog mirovnog sporazuma da se svim izbjeglim i prognanim osobama stvore uvjeti za siguran i održiv povratak. Općenito je poznato da je kod svih dosadašnjih donatorskih i obnoviteljskih akcija najmanje pomoći dodijeljeno prognanim Hrvatima (3%!), napose prognanim Hrvatima s područja RS-a, gdje su rezultati njihova održivog povratka poražavajući. Višestruko je isticala da bez održivog povratka u svoja rodna mjesta onih prognanika i izbjeglica, koji se još uvijek žele vratiti, neće biti zadovoljena pravda niti ostvareno pomirenje među ljudima. Rat koji je stotine tisuća naših sugrađana

protjerao iz njihovih kuća, uništio im živote i imovinu bio je projekt države ili država. Zato obnova kuća, povratak, stvaranje uvjeta za normalan život isto tako treba biti projekt države ili država. Stoga je Komisija smatrala i smatra kako nitko, u ime bilo kojih ciljeva, nema pravo proglasiti povratak prognanih završenim dok se ne provede Aneks 7 Daytonskog mirovnog sporazuma i dok i prognani Hrvati – katolici ne dobiju iste uvjete – kao i drugi – za svoj održivi povratak.

Osim na bolnu i dramatičnu činjenicu fizičkog iskorjenjivanja domicilnoga hrvatskog – katoličkog naroda, Komisija je u više navrata upozoravala službene dužnosnike i cjelokupnu javnost također i na potpuno brisanje njegovih kulturnih, etničkih i političkih identifikacija i nazivlja – od brisanja u matičnim uredima do promjena imena ulica, zatiranja kulturnih društava i vjerskih institucija.

Upozoravala je i na fatalnu nebrigu velikog broja službenih predstavnika Hrvata u zakonodavnoj i izvršnoj vlasti na razini cijele države, a osobito entiteta RS, za opstanak hrvatskog naroda u vlastitom zavičaju, te za nužnu materijalnu pomoć onim malobrojnima Hrvatima katolicima, koji su, uz brojne poteškoće, uspjeli ostati u svom rodnom kraju ili su se – uz velike prepreke – uspjeli vratiti odakle su nasilno bili istjerani.

Takvim ponašanjem ti politički predstavnici hrvatskog naroda pristajali su na legaliziranje nasilnog progona i iskorjenjivanja naroda u velikom dijelu Bosne i Hercegovine, a samim tim i definitivnog nestanka Katoličke Crkve na tim prostorima.

Komisija je ponavljala riječi biskupa BiH i biskupa Republike Hrvatske (RH) iz 1993. godine, kojima su oni naglašavali kako se ne mogu „pomiriti ni s kakvim političkim rješenjem o budućnosti te napaćene zemlje (BiH), koje bi ozakonilo uništenje više od polovice članova i imovine Katoličke Crkve i hrvatskog naroda u Republici BiH. Time bi se praktički ugasile dvije katoličke biskupije na području Europe”.

Komisija je poticala sve odgovorne u vlasti da odlučnije i zajednički porade na uređenju države uz garanciju svih osnovnih i građanskih prava i sloboda, osobnih i kolektivnih u svim dijelovima zemlje. Upozoravala je da će samo djelomična i kratkoročna rješenja uređenja države nastaviti rađati novim nepravdama i dovesti u pitanje daljnju opstojnost države BiH, ali i domicilnih naroda u nekim njenim sadašnjim dijelovima.

III. Katolička je Crkva u ovim krajevima i u prošlosti i u sadašnjosti neustrašivo i dosljedno branila čovjekovo dostojanstvo, njegovu bogolikost i temeljna ljudska prava.

Javnosti je poznato da u ovakvim bosansko-hercegovačkim odnosima domicilni Hrvati i katolici nemaju

jednake mogućnosti sudjelovanja u javnom informiranju putem kojega se onemogućava stvaranje istinite predodžbe u bh. javnosti o stanju i problemima hrvatskog i katoličkog pučanstva u BiH. Često se u javnosti prikazuje kako svi drugi u zemlji imaju više problema nego Hrvati. Kad se o problemima Hrvata i katolika izvješćuje to se radi na senzacionalistički i neobjektivan način zbog čega se Hrvati sasvim pogrešno percipiraju kao teret Bosne i Hercegovine i u njoj kao remetilački faktor.

I ovaj put ponavljamo svoj moralni sud – na koji imamo pravo – i kao kršćani i kao građani – da se svim građanima ove naše predugo zgažene – države – pa tako i ovdašnjim katolicima mora omogućiti pravo na izgrađivanje svoje budućnosti, kao što je to slučaj i u svakoj drugoj suvremenoj europskoj prosperitetnoj i funkcionalnoj, pravno uređenoj državi, a što se tijekom svih poratnih godina onemogućavalo.

Također i ovaj put Komisija ponavlja gorku i dramatičnu činjenicu da su katolici u BiH danas fizički najugroženiji dio Katoličke Crkve na cijelom europskom kontinentu.

Svjedoci smo da se nastavlja – pa i povećava neizvjesnost fizičkog opstanka Katoličke Crkve u Bosni i Hercegovini, unatoč neumornom nastojanju vodstva Crkve da u ovoj politički i pravno nesređenoj zemlji bude prije nego potreban čimbenik pravednog i trajnog mira.

Komisija ponovno upozorava da se u BiH nastavlja nepravdna legalizacija zločina počinjenih u ratu 1992. – 1995., kao i politička previranja, sukobi i opća društvena nesigurnost, otežavanje povratka prognanih, onemogućavanje zapošljavanja osobito mnogih mladih ljudi, povećanje nestabilnosti brojnih obitelji, te afektivno i društveno razdvajanje čitavih zajednica.

Komisija i ovaj put potiče sve odgovorne da odlučnije pristupe korjenitim ustavnim promjenama države BiH na načelima federalizma, decentralizacije, supsidijarnosti te legitimnog predstavljanja njegovih konstitutivnih naroda i nacionalnih manjina.

Komisija apelira na službene predstavnike međunarodne zajednice u BiH da pruže učinkovitiju političku, pravnu i materijalnu pomoć za uspostavljanje stvarne ravnopravnosti na području cijele države svih pripadnika triju konstitutivna naroda Bošnjaka, Srba i Hrvata, kao i drugih građana.

Komisija se pridružuje i ovaj put svima onima, koji se trude oko konačnog donošenja Ustava – jednog za cijelu zemlju – umjesto dosadašnja četiri različita ustava.

IV. Bosnu i Hercegovinu, kao „semiprotektorat” međunarodne zajednice, ta ista Međunarodna zajednica – nažalost – ostavila je tijekom svih poratnih godina da bude „prostor nesigurnosti” umjesto zone mira. Svakom iole humanom čovjeku, a pogotovo političaru, zasigurno

no je jasno kako održavanje ovakvog „kontroliranog kaosa” u BiH predstavlja latentnu opasnost ne samo za stabilan mir u ovom dijelu Europe nego i za svjetski mir.

Zato pozdravljamo i podržavamo „Izvješće” Europskog parlamenta od 20. veljače 2017. o aktualnoj situaciji u BiH u kojem je izražena spremnost da se državi BiH učinkovitije nego ranijih godina pomogne u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja Europskoj Uniji.

Komisija »Justitia et pax« BK BiH, zajedno s Komisijom HBK i Komisijom SŠK izražava zahvalnost europskim političarima, osobito onima iz Hrvatske i Slovenije, za njihov dragocjeni doprinos u pripremanju i u prihvaćanju ovog dokumenta međunarodnog karaktera, na temelju kojega će se – nadamo se – moći konačno učinkovitije poraditi oko uređenja BiH kao pravne, sigurne i prosperitetne države za sve njezine stanovnike,

etničke i vjerske zajednice, a osobito obespravljenju katoličku populaciju u njoj.

Zahvalni smo svim našim dobročiniteljima – osobito Svetom Ocu i Svetoj Stolic – za svu dosadašnju dragocjenu brigu i potporu životu i djelovanju Katoličke Crkve u ovoj zemlji, kao i zauzimanju – osobito njenih pastira – za istinu i pravdu, za ravnopravnost, za praštanje, pomirenje i pravedni mir za sve stanovnike Bosne i Hercegovine.

*Stanislav Zore, ljubljanski nadbiskup, metropolit,
predsjednik Komisije »Justitia et pax« SŠK
Vjekoslav Huzjak, bjelovarsko-križevački biskup,
predsjednik Komisije »Justitia et pax« HBK
Franjo Komarica, banjolučki biskup,
predsjednik Komisije »Justitia et pax« BK BiH*

IZJAVA PREDSJEDNIKA VIJEĆA HBK ZA ŽIVOT I OBITELJ O ODLUCI USTAVNOG SUDA

**Ako je pravo na život preduvjet svim drugim pravima,
kako se onda druga prava izjednačuju s tim pravom?**

U izjavi za Hrvatski katolički radio o odluci Ustavnog suda RH o neprihvatanju prijedloga za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti Zakona o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece s Ustavom Republike Hrvatske, predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj dubrovački biskup Mate Uzinić rekao je: „Nakon što sam preslušao konferenciju za medije moj je dojam da je Ustavni sud dobio domaću zadaću koja je imala već unaprijed zacrtano rješenje, a onda se potrudio da ono što će napisati uskladi s tim rješenjem. Mislim da je ovo prije svega politička nego pravna odluka”. Biskup se posebno osvrnuo na obrazloženje vezano uz prigovor o neusklađenosti s Ustavom iz 1990. gdje su u obrazloženju prisutne velike kontradikcije tako da je cijela konačna odluka vrlo upitna. Tvrdi da Ustav čini cjelinu i da se niti jedna odredba ne smije tumačiti bez povezanosti s drugima ističe se da je pravo na život preduvjet svim drugim pravima koja iz njega proističu, da bi se odmah nakon toga s tim pravom izjednačilo pravo na slobodu i pravo na privatnost, rekao je biskup i dodao: „Ako je pravo na život preduvjet svim drugim pravima, kako se onda druga prava izjednačuju s tim pravom?” Nije jasno iz izjave ni to je li nerođeno biće ljudsko biće i odnosi li se na njega čl. 21. Prema jednom dijelu izjave odnosi se na njega, prema drugom dijelu se ne odnosi, dodao je. „Sve mi to govori u prilog mog prvotnog osjećaja da se radi o unaprijed pri-

premljenoj zadaći s konačnim rješenjem, a sve ostalo što je u priopćenju rečeno – počinjući od moralnog pitanja do iznošenja ustava drugih zemalja koji nemaju nikakve veze s hrvatskim Ustavom – samo je dokaz svemu tome”. Na upit novinarke može li Katolička Crkva nešto učiniti ili se oslanja na djelovanje različitih udruga i inicijativa koje su za život, biskup Uzinić je odgovorio: „Mi nismo pozvani mijenjati zakone, mi smo pozvani davati određene smjernice i to nastojimo činiti. Naravno da podržavamo udruge koje se legitimno bore za zaštitu života od njegovog začecja do prirodne smrti”. Istaknuo je i neke pozitivne stvari presude Ustavnog suda: „Mislim da je pozitivno što se dao rok za izradu novog zakona koji će biti usklađen s Ustavom, i tu postoji prilika da se stvari poboljšaju. Osobno pozdravljam završne poticaje da se uz novi zakon odrede i mjere koje Ustavni sud smatra svrhovitima: da se naprave edukativni i preventivni programi, da se odredi vrijeme razmišljanja prije konačne odluke osobe o prekidu trudnoće kako bi joj se ponudile informacije o mogućnostima brige za nju i dijete. Taj pokušaj Ustavnog suda koji želi iznizirati ovu odluku koja je neprihvatljiva, pretvara ipak pobačaj u nešto što bi trebalo biti iznimno”. Biskup je istaknuo kako je ovo njegov prvi dojam nakon rješenja Ustavnog suda te kako će oni koji se bolje razumiju u problematiku moći dati dublje odgovore.

IKA

PRIOPĆENJA

PRIOPĆENJE S 54. ZASJEDANJA SABORA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

(Zagreb, 26. – 28. travnja 2017.)

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 54. po redu, održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 26. do 28. travnja 2017. Na zasjedanju su uz članove HBK sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico, predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić, predsjednik Slovenske biskupske konferencije, ljubljanski nadbiskup i metropolita Stanislav Zore, predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda zrenjaninski biskup Ladislav Nemet, izaslanik Talijanske biskupske konferencije tršćanski biskup Giampaolo Crepaldi, subotički biskup Ivan Penzeš i srijemski biskup Đuro Gašparović.

Pozdravljajući na početku nazočne članove HBK i goste predsjednik HBK nadbiskup Puljić osvrnuo se na događaje od prošlog zasjedanja te ukratko predstavio glavne teme zasjedanja. Osvrnuvši se na simpozij povodom 50. obljetnice Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate izvan domovine, koji se održavao u isto vrijeme kad i zasjedanje, predsjednik HBK istaknuo je da treba reći Bogu hvala za dar vjere naših ljudi u tuđini, kao i za dar njihove ljubavi prema Crkvi i rodnoj grudi što su je očitovali okupljajući se u misijama i pastoralnim centrima diljem svijeta. Dodao je kako su svećenici, koji su dekretom svojih biskupa pošli djelovati među iseljenicima, ispisali svijetle stranice naše hrvatske povjesnice i povjesnice Katoličke Crkve. Predsjednik je pozdravio i novog generalnog tajnika HBK dr. Petra Palića, koji je prvi put u toj službi sudjelovao na plenarnom zasjedanju HBK.

Apostolski nuncij nadbiskup Alessandro D'Errico u svojem je govoru biskupima prenio posebni blagoslov i iskrene uskrasne čestitke Svetog Oca Franje i poglavara iz Državnoga Tajništva i Kongregacije za biskupe. Apo-

stolski nuncij je u svom obraćanju biskupima istaknuo crkvene događaje na kojima je imao priliku sudjelovati, što pokazuje dinamizam vjere i institucija Katoličke Crkve u Hrvatskoj. Apostolski nuncij je izvijestio biskupe da završava njegovo poslanje u Hrvatskoj te da ga je Sveti Otac imenovao apostolskim nuncijem na Malti. Zahvalio je članovima HBK na suradnji tijekom svoga petogodišnjeg mandata. Predsjednik HBK uzvratio je zahvalom nunciju na njegovom služenju Crkvi u Hrvatskoj i na njegovoj prisutnosti na mnogim crkvenim događanjima u svim dijelovima naše Domovine. Istaknuo je njegovu aktivnost kako u Crkvi tako i u dijalogu s predstavnicima političkog života kao i s predstavnicima različitih vjerskih zajednica. Zaželio mu je puno uspjeha u njegovom daljnjem djelovanju na Malti, zemlji koja je u mnogočemu slična Hrvatskoj.

Gosti izaslanici iz pojedinih Biskupskih konferencija ukratko su prikazali djelovanje i izazove s kojima se susreće Katolička Crkva u njihovim državama.

U radnom dijelu biskupi su upoznati s pripremama za 10. susret hrvatske katoličke mladeži koji se pod geslom „Krist, nada naša“ (usp. 1 Tim 1,1) održava u Vukovaru 29. i 30. travnja 2017. u organizaciji Ureda HBK za mlade i Đakovačko-osječke nadbiskupije. Prijavilo se više od 29 tisuća mladih iz svih dijelova Hrvatske i Bosne i Hercegovine te hrvatskoga iseljništva. Idući susret hrvatske katoličke mladeži održat će se 2020. u Zagrebu.

Biskupi su posebnu pozornost posvetili dokumentu „Dar svećeničkog zvanja“, odnosno temeljnim odredbama o svećeničkom odgoju i izobrazbi. Ovaj je dokument pripremila i sastavila Kongregacija za kler 2014., a odobrio papa Franjo u listopadu 2016. Na temelju ovoga dokumenta pristupit će se izradi nacionalnih odredbi o svećeničkom odgoju i obrazovanju.

Biskupi su dali podršku organizaciji Šestog socijalnog tjedna, koji će se održati od 4. do 12. studenoga 2017. u Splitu, na temu "Perspektive hrvatske demografije – rad i obitelj".

Na zasjedanju su odobrene strateške smjernice i reforma Hrvatskog Caritasa, te je dosadašnjem ravnatelju Caritasa mons. Fabijanu Svalini produžen mandat na daljnje petogodišnje razdoblje.

Razmotreno je i pitanje ustroja i djelovanja Hrvatske katoličke mreže, a za v. d. ravnatelja HKM-a imenovan je mons. Fabijan Svalina.

Na zasjedanju su predsjednici Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli izvješća o radu tijela koja predvode.

Na kraju prvoga dana zasjedanja članovi HBK sudjelovali su na svečanom euharistijskom slavlju po-

vodom 50. obljetnice utemeljenja Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu koje je u zagrebačkoj prvostolnici predvodio kardinal Josip Bozanić. U koncelebraciji je bio veliki broj svećenika koji djeluju među hrvatskim vjernicima diljem svijeta. Biskupi su osobito izrazili blizinu i solidarnost s Crkvom i narodom u BiH. Izražena je potreba za snažnijim povezivanjem dviju Biskupskih konferencija na različitim područjima, napose karitativnom i katehetskom.

Susret članova HBK s redovničkim provincijalima bit će upriličen 19. lipnja 2017., a 55. redovito zasjedanje Sabora HBK održat će se od 10. do 12. listopada 2017. u Zagrebu.

Tajništvo HBK

PRIOPĆENJE S IZVANREDNOGA PLENARNOG ZASJEDANJA HBK

(Zagreb, 25. siječnja 2017.)

Izvanredno plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem mons. Želimira Puljića održano je u srijedu 25. siječnja u sjedištu HBK u Zagrebu.

Na zasjedanju je bilo govora o sustavnom pastoralnom djelovanju i zauzimanju za život od začeća do prirodne smrti. Predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj mons. Mate Uzinić, izvijestio je biskupe o susretu s udrugama koje se u svojim aktivnostima zauzimaju za ljudski život. Biskupi podržavaju rad svih udruga koje se svojim djelovanjem, svaka na svoj način, zalažu za život od začeća do naravne smrti. Pozivaju ih da međusobno surađuju u zauzimanju za vrijednosti života i evanđelja.

Biskupi su glavni dio zasjedanja posvetili pitanjima vezanima uz preustroj i reorganizaciju Tajništva Hrvatske biskupske konferencije. U tom su vidu prema Statutu i novom Pravilniku HBK rasporedili službe u Tajništvu HBK: za novog generalnog tajnika HBK izabran je mons.

Petar Palić, svećenik Dubrovačke biskupije, za ekonoma HBK (ta služba više neće biti povezana sa službom generalnog tajnika) izabran je mons. Enco Rodinis, svećenik Krčke biskupije, koji je i voditelj Financijskog ureda HBK. On će i nadalje obnašati službu ravnatelja Središnje ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika, a do daljnjega bit će i vršitelj dužnosti ravnatelja Informativne katoličke agencije i pročelnika Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve. Mons. Fabijan Svalina, svećenik Đakovačko-osječke nadbiskupije, nastavlja obnašati službu ravnatelja Hrvatskoga Caritasa, a izabran je za koordinatore preseljenja Hrvatskoga katoličkog radija i Informativne katoličke agencije te za koordinatore preustroja ustanova koje ulaze u Hrvatsku katoličku mrežu. Zagreb, 26. siječnja 2017.

Tajništvo HBK

PRIOPĆENJE STALNOGA VIJEĆA HBK O NEDJELJI – DANU GOSPODNJEM

Europski savez za nedjelju (ESN), koji okuplja radničke sindikate, političke stranke, građanske udruge i kršćanska društva diljem Europske Unije, predložio je prije šest godina (2011.) da se na prvu nedjelju u ožujku

potakne javnost poštivati nedjelju kao „dan počinka od rada, obiteljski dan okupljanja i druženja, dan kulturnih i socijalnih aktivnosti, te kao dan Gospodnji“ kada kršćani spominju i slave uspomenu na Kristovu pobjedu

slavnoga Uskrsnuća. Hrvatski biskupi su prije dvadeset godina (1997.) uputili pastirsko pismo u kojem su progovorili o nedjelji kao danu Gospodnjem i danu blagdanskoga počinka. Komisija Hrvatske biskupske konferencije za „Pravdu i mir“ (Iustitia et pax) u više navrata (2000., 2004., 2012.) zalagala se za ozakonjenje neradne nedjelje u Hrvatskoj, za promicanje toga dana kao obiteljskog blagdana, te posebice kao liturgijskog dana okupljanja oko stola Gospodnjega kada vjernici slušaju Riječ Božju i slave svete Tajne spasenja.

Spominjući pastirsko pismo hrvatskih biskupa od prije dvadeset godina o nedjelji kao danu Gospodnjem i danu blagdanskoga počinka, Stalno Vijeće HBK podržava i „akciju Europskog saveza za nedjelju“. Potičemo zauzete Kristove vjernike laike, katolička društva i pokrete, te sve društvene institucije i udruge koji se zauzimaju za čovjeka i njegovo dostojanstvo, da svojim djelovanjem pridonose očuvanju nedjelje u njezinom povijesnom značenju, kao neradnoga dana koji pruža prigodu za obiteljsko okupljanje. Razumljivo je da postoje službe u društvu kao npr. zdravstvene, sigurnosne, prometne i neke uslužne koje su od općeg i javnog in-

teresa, pa ih je potrebno činiti nedjeljom i blagdanima. No, ima poslova i zaduženja koje se ne mora raditi u nedjelju. Tu prvenstveno mislimo na poslove u kojima su radnice i radnici, zbog slabosti hrvatske zakonske zaštite, „prisiljeni raditi bez nedjeljnog odmora“. Oni zbog toga nedjeljom ostaju izvan kruga svojih obitelji i svoje djece, dok je drugima to dan odmora. Nikakvo čudo što im zbog te očite diskriminacije „radna nedjelja donosi određenu prazninu i sumornost“.

U tom vidu upućujemo ovo kratko priopćenje javnosti i pozivamo sve ljude dobre volje da se pridruže ovoj plemenitoj građanskoj, ljudskoj i kršćanskoj akciji solidarnosti za nedjelju. Ona je zadnjih godina poprimila i europske dimenzije pod nazivom „Europskog saveza za nedjelju“. Pozivamo stoga i hrvatska obavijesna sredstva da podrže inicijativu pokreta za slobodnu, obiteljsku i posebice humanu i kršćansku nedjelju koju zbog njezinoga temeljnoga značenja vjernici nazivaju „Danom Gospodnjim“.

Zagreb, 1. ožujka 2017.

Stalno vijeće HBK

PRIOPĆENJE S XIX. REDOVNOG GODIŠNJEG ZAJEDNIČKOG ZASJEDANJA HBK I BK BiH

Članovi Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine održali su svoje devetnaesto redovito godišnje zajedničko zasjedanje, 23. siječnja 2017. u zgradi Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem mons. Želimira Puljića, nadbiskupa zadarskog i predsjednika HBK, te kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa metropolita vrhbosanskog, predsjednika BK BiH. Sudjelovali su svi članovi obje Biskupske konferencije osim jednog člana HBK koji je bio spriječen.

Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico pridružio se dijelu zasjedanja te prenio poseban blagoslov Svetog Oca i srdačne pozdrave poglavara Svete Stolice. Ističući da zajedničko zasjedanje omogućuje promišljanje o pastoralnim važnim pitanjima i izazovima, kazao je da ovaj susret pruža posebnu mogućnost zajedničkog razmišljanja o trnovitom putu koji proživljava Crkva Božja u Bosni i Hercegovini.

Saslušavši izvješće o radu Vijeća te Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu, koje je, kao zajednički ured Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, nacionalni ured za hrvatsku inozemnu pastvu, biskupi su pohvalili rad ovih tijela i zauzimanje brojnih svećenika, redovnika, redovnica

te pastoralnih suradnika i suradnica u naviještanju vjere na hrvatskom jeziku u brojnim zemljama diljem svijeta. Nakon što su informirani o trenutnom stanju u Hrvatskoj inozemnoj pastvi te aktualnim personalnim potrebama u hrvatskim župama, misijama, zajednicama i centrima u inozemstvu, biskupi su dali potrebne smjernice. Raduje ih da hrvatske katoličke zajednice ne zaboravljaju svoj rodni kraj u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini ili dijelovima onih zemalja gdje Hrvati stoljećima žive te da hrabro svjedoče svoju vjeru u Boga i vjernost Katoličkoj Crkvi u zemljama u kojima su pronašli svoj novi dom.

Biskupi su saslušali izvješće predsjednika Hrvatskog Caritasa i Caritasa BK BiH o prošlogodišnjoj akciji Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH što je nastavak onih „akcija bratimljenja“ kojima su hrvatske biskupije pomagale pojedinim župama u BiH u saniranju ratnih šteta. Također su upoznati da je Biskupska konferencija BiH 2016. godine pokrenula akciju Nedjelje solidarnosti kojom župe s brojnijim vjernicima unutar BiH podupiru župe na kojima je ostao mali broj vjernika i tako jasno pokazuju želju Crkve da opstane i dostojanstveno živi u onim dijelovima Bosne i Hercegovine odakle su mnogi prognani. Biskupi pozivaju sve vjernike na onakvu spremnost pomaganja slabijima i potrebitijima

koja je pokazana u teškim danima rata te potiču članove svojih biskupijskih zajednica da na tom putu ustraju i u mirnom razdoblju te takva povezanost bude istinski blagoslov onima koji daju kao i onima koji primaju. Posebno naglašavaju potrebu međusobne povezanosti na duhovnoj, molitvenoj i svakoj drugoj razini koja doprinosi boljitku Crkve i društva.

Biskupi su razmišljali i o pojedinim zajedničkim liturgijskim pitanjima.

Nakon što su saslušali izvješće o radu Komisije HBK i BK BiH za Hrvatski martirologij, biskupi su ponovno izrazili zahvalnost svim članovima ove Komisije za njihovo zauzimanje oko prikupljanja podataka o žrtvama na području obje konferencije koja, ponajprije, imaju

za cilj pronalazak onih osoba koje su dale svoj život iz ljubavi prema vjeri te bi se mogao pokrenuti proces za njihovo proglašenje blaženim. Zaključeno je da se hrvatskim predstavnicima vlasti prenese očekivanje biskupa u vezi s poduzimanjem nužnih koraka na istraživanju o žrtvama totalitarnih sustava.

Biskupi su saslušali i izvješće o radu Vijeća za misije te dali smjernice za daljnju plodnu suradnju na dobro misija i misionara iz Crkve u Hrvata.

Biskupi su također razmijenili mišljenja i o nekim pitanjima u vezi s vjeronaukom u školi te o mogućnostima zajedničkih akcija na planu ekumenizma i dijaloga. Zagreb, 23. siječnja 2017.

Tajništvo HBK

SASTANAK BISKUPSKE KOMISIJE HBK ZA ODNOS S DRŽAVOM I KOMISIJE ZA ODNOS S VJERSKIM ZAJEDNICAMA VLADE RH

Sastanak Biskupske komisije Hrvatske biskupske konferencije za odnose s državom (mons. Dražen Kutleša, biskup porečki i pulski i predsjednik Komisije; mons. Đuro Hranić, nadbiskup i metropolit đakovačko-osječki; mons. Antun Škvorčević, biskup požeški; mons. Vjekoslav Huzjak, biskup bjelovarskokriževački; mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij; mons. Mijo Gorski, pomoćni biskup zagrebački, mons. Enco Rodinis, generalni tajnik HBK i tajnik Komisije) i Komisije za odnose s vjerskim zajednicama Vlade Republike Hrvatske (gosp. Ante Šprlje, ministar pravosuđa i predsjednik Komisije, dr. sc. Nina Obuljen Koržinek, ministrica kulture, Sanja Mišević, državna tajnica ministarstva pravosuđa; Katarina Ivanković Knežević, državna tajnica ministarstva rada i mirovinskog sustava, Zdravka Bušić, državna tajnica ministarstva vanjskih i europskih poslova; dr. sc. Mihovil Škarica, državni tajnik ministarstva uprave; gosp. Zvonko Šakić, pomoćnik ministra financija; Tomislav Sokol, pomoćnik ministra znanosti i obrazovanja; Ivan Milanović Litre, savjetnik ministra znanosti i obrazovanja i gosp. Šime Jerčić, ravnatelj Ureda Komisije) održan je 8. veljače u sjedištu Ministarstva pravosuđa u Zagrebu.

Središnja točka sastanka bilo je stanje provedbe Ugovora između Svete Stolicе i Republike Hrvatske te definiranje predmeta po sektorima koje Komisija treba riješiti. Istaknuto je kako se sva otvorena pitanja trebaju rješavati zajedničkim dogovorom, te kako rad Mješovitih komisija i povjerenstava Vlade RH i HBK treba intenzivirati kako bi se pitanja od zajedničkog interesa mogla rješavati.

Središnja točka sastanka bilo je stanje provedbe Ugovora između Svete Stolicе i Republike Hrvatske te definiranje predmeta po sektorima koje Komisija treba riješiti. Istaknuto je kako se sva otvorena pitanja trebaju rješavati zajedničkim dogovorom, te kako rad Mješovitih komisija i povjerenstava Vlade RH i HBK treba intenzivirati kako bi se pitanja od zajedničkog interesa mogla rješavati.

U središtu je osobito bilo prepoznavanje i usklađivanje pravnih sustava Crkve i Države, kroz prepoznavanje i definiranje statusa pravnih osoba Katoličke Crkve.

Razgovaralo se i o sustavnom i institucionalnom pristupu rješavanja pitanja suočavanja s prošlošću i svim žrtvama totalitarnih režima.

Članovi Komisija su odlučili, kroz neposrednu suradnju u pitanjima koja se tiču međusobnih odnosa, tražiti rješenja koja će pridonositi zajedničkoj brizi za čovjeka i društvo u cjelini s posebnim naglaskom na djelovanju u kulturnom, odgojnom, društvenom i etičkom polju.

Sastanak je ocijenjen iznimno korisnim te je izražena nada da će se kako na ovoj tako i na drugim razinama i u budućnosti nastaviti plodna suradnja u traženju općega dobra.

Tiskovni ured HBK

PRIOPĆENJE SA SJEDNICE KOMISIJE HBK I BK BIH ZA HRVATSKI MARTIROLOGIJ

Komisija HBK i BK BiH za hrvatski martirologij održala je 16. sjednicu u prostorijama HBK u Zagrebu 9. svibnja pod predsjedanjem novog predsjednika Komisije vojnog ordinarija Jure Bogdana te uz sudjelovanje bivšeg predsjednika umirovljenoga biskupa Mile Bogovića. Predsjednik se uvodno predstavio i izvijestio prisutne da je dosadašnjim članovima Komisije obnovljen mandat. U međuvremenu je preminuo dugogodišnji član Komisije don Ante Baković. Istaknut je njegov iznimni doprinos u radu Komisije i na prikupljanju građe o žrtvama II. svjetskog rata i poraća. Na sjednici je predstavljena komunikacija s Ministarstvom branitelja vezano uz popis žrtava. Komisija je izrazila otvorenost i potrebu traženja novih putova suradnje s ministarstvom. Konstatirano je kako je Komisija tijekom proteklih pet godina obavila velik i važan posao te je naglašena potreba i spremnost da se nastavi s radom sve dok se popisivanje žrtava ne dovrši. Mons. Bogović ponovno je pred Komisijom iznio prijedlog Svehrvatskog groba, s dodatkom Hrvatskoga križnog puta. Pred hrvatskim društvom, istaknuo je, nalazi se obveza prema brojnim žrtvama II. svjetskog rata i poraća čije posmrtno ostatke treba istražiti i ljudski dostojanstveno pokopati. Nažalost, još nije nađeno rješenje kamo s onima za koje se ne može utvrditi identitet i groblje kojemu pripadaju. Za takve je slučajeve predložio da se na Krbavskom polju, podno Crkve hrvatskih mučenika, izgradi Svehrvatski grob, a spomenuta je i mogućnost osnivanja udruge istoga naziva. U raspravi je

posebno istaknuto, a to je ujedno i preporuka Komisije, da se ekshumacije provode s poštovanjem prema svakom pokojniku te da se uvijek provode pojedinačna pokapanja zemnih ostataka svake pojedine osobe. Time bi se, naime, zaustavila pošast umnažanja žrtava prema političkim i mitomanskim potrebama. U drugom dijelu mons. Bogović predložio je da se paralelno radi i na Hrvatskom križnom putu. Svaka nad/biskupija imala bi svoju postaju i križni put za godišnja (i češća) okupljanja i komemoracije. Razgovaralo se i o dosadašnjem glasilu Komisije i Crkve hrvatskih mučenika „Hrvatska vjernost«. U poslijepodnevnom radu nad/biskupijski povjerenici za popis žrtava II. svjetskog rata i poraća predstavili su svoja izvješća. Složili su se da je riječ o važnom poduhvatu te da popisivanje žrtava treba nastaviti i dovršiti. Konstatirano je da svećenici na terenu daju veliki doprinos i da je u tome njihova uloga iznimno važna. Povjerenici su istaknuli i poteškoće oko dobivanja na uvid matičnih knjiga uz zamolbu nadležnima da se potrudu kako bi se matice oduzete 1946. vratile Crkvi. Matice izražavaju bitni dio našeg identiteta i nikakve tehničke teškoće ne bi smjele priječiti da se matice vrate tamo gdje su nastale. Posebno je pohvalno da se postupno, uz bilježenje žrtava, traže i tragovi mučeništva, što je najvažnija zadaća Komisije. Članovima Komisije su predstavljene statistički podaci o broju žrtava po biskupijama, priopćio je Tiskovni ured HBK.

Tiskovni ured HBK

PRIOPĆENJE S TREĆE SJEDNICE MJEŠOVITE KOMISIJE HBK I SPC ODRŽANE 13. I 14. VELJAČE 2017. U NOVOM SADU

U ponedjeljak 13. i utorak 14. veljače 2017. godine, u vladničanskom dvoru u Novom Sadu, održan je treći sastanak Mješovite komisije Hrvatske biskupske konferencije i Srpske Pravoslavne Crkve čiji je zadatak da zajednički razmotri ulogu blaženog Alojzija Stepinca prije, za vrijeme i poslije Drugog svjetskog rata.

U ime Svete Stolice, sastanku na temu „Odnos nadbiskupa Stepinca prema Nezavisnoj državi Hrvatskoj od 1941. do 1945. godine“ predsjedao je predsjednik Papinskog odbora za povijesne znanosti o. Bernard Arduro. Kao predstavnici Hrvatske biskupske konferencije sudjeluju: zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, biskup mostarsko-duvanjski mons. Ratko Perić, biskup požeški mons. Antun Škvorčević, te dr. Jure Krišto i dr. Mario Jareb znanstveni savjetnici s Hrvatskog instituta za povijest.

Kao predstavnici Srpske Pravoslavne Crkve sudjelovali su: mitropolit zagrebačko-ljubljanski dr. Porfirije, mitropolit crnogorsko-primorski dr. Amfilohije, episkop bački dr. Irinej, episkop slavonski Ivan, prof. dr. Darko Tanasović, veleposlanik, stalni predstavnik Republike Srbije pri UNESCO-u, i, za ovu priliku pozvani stručnjaci, prof. dr. Ljubomir Dimić, profesor na Filozofskom fakultetu u Beogradu, i dr. Milan Koljanin, viši znanstveni suradnik na Institutu za suvremenu povijest u Beogradu.

Predviđeno je da naredni sastanak Povjerenstva bude održan u Hrvatskoj, u Požegi, 21. i 22. travnja 2017. godine, na temu „Odnos nadbiskupa Stepinca prema Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi od 1941. do 1945. godine“.

Tiskovni ured HBK

PRIOPĆENJE S ČETVRTE SJEDNICE MJEŠOVITE KOMISIJE HBK I SPC ODRŽANE 20. I 21. TRAVNJA 2017. POŽEGI

Tema sastanka bila je „Odnos nadbiskupa Stepinca prema Srpskoj pravoslavnoj Crkvi od 1941. do 1945.“

U Biskupskom dvoru u Požegi, 20. i 21. travnja 2017. održan je četvrti sastanak Mješovite komisije Hrvatske biskupske konferencije i Srpske Pravoslavne Crkve, čija je zadaća zajednički razmotriti lik kardinala Alojzija Stepinca prije, za vrijeme i nakon II. svjetskog rata. Tema sastanka bila je „Odnos nadbiskupa Stepinca prema Srpskoj Pravoslavnoj Crkvi od 1941. do 1945.“ Na sastanku je sudjelovao i u ime Svete Stolice predsjedao o. Bernardo Ardura, predsjednik Papinskog odbora za povijesne znanosti. U svojstvu predstavnika Hrvatske biskupske konferencije sudjelovali su zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, mostarsko-duvanjski biskup mons. Ratko Perić, požeški biskup mons. Antun Škvorčević, znanstveni savjetnici s Hrvatskog instituta za povijest dr. Jure Krišto i dr. Mario Jareb. Kao predstavnici Srpske pravoslavne Cr-

kve sudjelovali su mitropolit zagrebačko-ljubljanski g. Porfirije Perić, mitropolit crnogorsko-primorski Amfilohije Radović, episkop bački Irinej Bulović, episkop slavonski Jovan Čulibrk. Dr. Darko Tanasković, veleposlanik, stalni predstavnik Republike Srbije pri UNESCO-u, bio je spriječen sudjelovati u radu. Kao pozvani stručnjaci srpsko-pravoslavnog dijela Komisije na sastanku su sudjelovali dr. Radmila Radić, znanstvena savjetnica na Institutu za noviju povijest Srbije u Beogradu, dr. Ljubodrag Dimić, profesor na Filozofskom fakultetu u Beogradu i dr. Milan Koljanin, viši znanstveni suradnik na Institutu za suvremenu povijest u Beogradu. Peti sastanak Mješovite komisije održat će se u Podgorici, 7. i 8. lipnja o temi „Nadbiskup Stepinac i komunistički progon od 1945. do 1960“.

Tiskovni ured HBK

PRIOPĆENJE S ČETVRTE SJEDNICE MJEŠOVITE KOMISIJE HBK I SPC ODRŽANE 7. I 8. LIPNJA 2017. U PODGORICI

U srijedu, 7. lipnja i četvrtak, 8. lipnja 2017. godine, u Sabornom hramu Kristovog Uskrsnuća u Podgorici, održan je peti sastanak Mješovite komisije Hrvatske biskupske konferencije i Srpske pravoslavne Crkve čija je zadaća zajednički razmotriti ulogu nadbiskupa Alojzija Stepinca prije, za vrijeme i poslije Drugog svjetskog rata. Tema sastanka je bila „Nadbiskup i kardinal Stepinac i komunistički progon od 1945. do 1960.“

U ime Svete Stolice sastanku je predsjedao predsjednik Papinskog odbora za povijesne znanosti otac Bernard Ardura. Kao predstavnici Srpske pravoslavne Crkve u radu Komisije sudjelovali su: mitropolit zagrebačko-ljubljanski dr. Porfirije, mitropolit crnogorsko-primorski dr. Amfilohije, episkop bački dr. Irinej, episkop slavonski Jovan, prof. dr. Darko Tanasković, veleposlanik, stalni predstavnik Republike Srbije pri UNESCO-u, i za ovu prigodu pozvani stručnjaci, prof. dr. Ljubodrag Dimić, profesor na Filozofskom fakultetu

u Beogradu, dr. Milan Koljanin, viši stručni suradnik na Institutu za suvremenu povijest u Beogradu, i prof. dr. Radmila Radić, znanstveni savjetnik na Institutu za noviju povijest Srbije u Beogradu.

Kao predstavnici Hrvatske biskupske konferencije u spomenutoj Komisiji sudjelovali su: zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, biskup mostarsko-duvanjski mons. dr. Ratko Perić, kao i dr. Jure Krišto i dr. Mario Jareb, znanstveni savjetnici s Hrvatskog instituta za povijest. Član Komisije biskup požeški dr. Antun Škvorčević bio je opravdano odsutan.

Predviđeno je da će se posljednji sastanak Komisije održati u Rimu, 12. i 13. srpnja 2017. godine, na kome će se sažeti dosadašnji rad Komisije.

Podgorica, 8. lipnja 2017.

Tiskovni ured HBK

PRIOPĆENJE HBK SA SUSRETA ČLANOVA HBK S REDOVNIČKIM PROVINCIJALIMA I PROVINCIJALKAMA

Redoviti godišnji susret biskupa, članova Hrvatske biskupske konferencije, s redovničkim poglavarima, članovima Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP), održan je u ponedjeljak, 19. lipnja 2017., u prostorima Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.

Sve nazočne je na početku susreta pozdravio predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić podsjetivši prisutne na važnija događanja u Crkvi u Hrvatskoj od posljednjeg susreta i na promjene koje su se dogodile s obzirom na članove, bilo u episkopatu, bilo među redovničkim poglavarima.

Predsjednik HKVRPP fra Jure Šarčević zahvalio je na pozdravima i izrazio svoju radost zbog susreta i što u bratskom zajedništvu mogu zajednički promišljati o važnim temama „za bolju suradnju i uspješnije apostolsko pastoralno djelovanje svijetu nas na dobrobit naroda Božjega koji nam je povjeren”.

Fra Jure Šarčević je, također, obavijestio biskupe da će se sljedeća plenarna skupština HKVRPP, koja je prošle godine proslavila svoj zlatni jubilej – 50 godina postojanja, održati zajedno sa sestrinskom konferencijom iz Bosne i Hercegovine u Zagrebu, 18. i 19. listopada ove

godine. Jedno od pitanje kojemu će se posvetiti posebna pozornost bit će: „Što učiniti da se zaustavi proces iseljavanja vjernika iz BiH i Hrvatske“?

U radnom dijelu susreta prof. dr. Nikola Stanković, DI, predstavio je nazočnima dokument Kongregacije za nauk vjere *Iuvenescit Ecclesia*, koji govori o odnosu između hijerarhijskih i karizmatičkih darova za život i poslanje Crkve. Istoga dana u poslijepodnevnom satima održano je izvanredno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije.

U utorak, 20. lipnja 2017., održan je susret članova Stalnog vijeća HBK i poglavarica, članica Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica (HKVRPP). Nakon uvodnog pozdrava predsjednika HBK i s. Miroslave Bradice, potpredsjednice HKVRPP, prof. s. Valerija Kovač predstavila je nazočnima dokument Kongregacije za nauk vjere *Iuvenescit Ecclesia*.

Uz diskusiju o nekim naglascima iz dokumenta, članovi Stalnog vijeća HBK i poglavarice razmijenili su mišljenja i o aktualnim izazovima u življenju karizmi redovničkih zajednica.

Tiskovni ured HBK

VIJESTI

PAPA PRIHVATIO OSTAVKU NA SLUŽBU ZAGREBAČKOGA POMOĆNOGA BISKUPA VALENTINA POZAIĆA ZAGREB, RIM, 13.5.2017

Papa Franjo prihvatio je ostavku na službu zagrebačkoga pomoćnoga biskupa Valentina Pozaića zbog zdravstvenih razloga, priopćila je Apostolska nuncijatura u RH. Vijest je u subotu 13. svibnja u 12 sati istodobno objavljena u Rimu i u Zagrebu. Mons. Valentin Pozaić rođen je 15. rujna 1945. godine u Selnici, župa Marija Bistrica. Nakon završene osnovne škole, koju je pohađao u Selnici i Bedekovčini, sjemenišnu gimnaziju upisao je na zagrebačkoj Šalati. Po završetku drugoga razreda stupio je u Družbu Isusovu. Filozofskoteološki studij pohađao je na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 24. lipnja 1973. godine, a nakon ređenja studij je nastavio u Rimu na Papinskom sveučilištu Gregoriana, gdje je 1975. postigao bakalaureat iz moralne teologije, a 1984. godine na istome je sveučilištu i doktorirao. Od 1977. do 1979. bio je članom uredništva Hrvatskoga programa Radio Vatikana. Nakon završenoga studija vratio se u Zagreb i preuzeo službu profesora moralne teologije na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove. Od 1990. do 1994. predavao je predmet bioetika na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu. Profesor je kršćanske etike na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. U znanstvenom radu osobito se istaknuo na području

bioetike pa je na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove osnovao i Centar za bioetiku, a istraživanja je vršio i usavršavao se u svojoj specijalizaciji na „Joseph and Rose Kennedy Institute of Ethics” u Washingtonu, na „Linacre Centre for Health Care Ethics” u Londonu te na „Instituto Borja de Bioetica” u Barceloni. Od 1990. do 1993. bio je član Vijeća Hrvatske biskupske konferencije za nauk vjere. Od 1991. duhovni je asistent Hrvatskoga katoličkog liječničkog društva, a od 1996. duhovni savjetnik Europske udruge katoličkih liječnika (Ecclesiastical Assistant - FEAMC European Federation of Catholic Medical Associations). Od 1994. do 2000. godine bio je rektor Kolegija Družbe Isusove na Jordanovcu. Objavio je više znanstvenih članaka u stručnim časopisima, a autor je i više knjiga s područja moralne teologije. Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je pomoćnim zagrebačkim biskupom 2. veljače 2005. godine, a za biskupa je zaređen u zagrebačkoj katedrali na blagdan sv. Josipa, 19. ožujka 2005. godine. Predsjednik je Vijeća HBK za nauk vjere i član Vijeća HBK za obitelj.

Zagreb, 9. siječnja 2017.

IKA

SUSRET ČLANOVA STALNOG VIJEĆA HBK S PREDSJEDNIKOM VLADE RH

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković primio je danas, 9. siječnja, u Banskim dvorima članove Stalnog vijeća Hrvatske biskupske konferencije, predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimir Puljića, potpredsjednika HBK zagrebačkog nad-

biskupa kardinala Josipa Bozanića, đakovačko-osječkog nadbiskupa mons. Đuru Hranića, porečkog i pulskog biskupa mons. Dražena Kutlešu te generalnog tajnika HBK mons. Enca Rodinisa. Sastanku su nazočili i ministar Državne imovine Goran Marić, predstojnik Ureda

predsjednika Vlade Davor Božinović te ravnatelj Ureda komisije za odnose s vjerskim zajednicama Šime Jerčić.

Suradnja države i Katoličke Crkve, kako je istaknuto dobra je, a posebno je izraženo zadovoljstvo vrlo otvorenim dijalogom. Predsjednik Vlade Andrej Plenković rekao je kako se sva otvorena pitanja trebaju rješavati zajedničkim dogovorom, te kako rad Mješovitih komisija i povjerenstava Vlade RH i HBK treba intenzivirati kako bi se pitanja od zajedničkog interesa mogla rješavati. Razgovaralo se o načinu pristupa rješavanja pitanja suočavanja s prošlošću, a članovi Stalnog vijeća HBK dali su potporu najavi predsjednika Vlade kako će se to pitanje

rješavati sustavno, pluralistički i institucionalno.

Jedna od tema razgovora bila je i reforma školstva, za koju je predsjednik Vlade rekao da se nastavlja, a predsjednik Stalnog vijeća HBK mons. Puljić naglasio je kako pozdravlja ta nastojanja te da reforma mora biti oslobođena ideoloških premisa.

Među ostalim, u razgovoru je istaknuta važnost dovršetka postupka kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca.

Zagreb, 10. siječnja 2017.

Tiskovni ured HBK

SUSRET ČLANOVA STALNOG VIJEĆA HBK S PREDSEDNIKOM SABORA RH

Predsjednik Hrvatskoga sabora Božo Petrov primio je članove Stalnog vijeća Hrvatske biskupske konferencije, predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimir Puljića, potpredsjednika HBK zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, đakovačko-osječkog nadbiskupa mons. Đuru Hranića, porečkog i pulskog biskupa mons. Dražena Kutlešu te generalnog tajnika HBK mons. Enca Rodinisa. Sastanku su nazočili i Petra Mandić, predstojnica Ureda predsjednika Hrvatskoga sabora te Domagoj Peranić, zamjenik predstojnice Ureda predsjednika Hrvatskoga sabora.

Glavna su tema sastanka bili odnosi države i Katoličke crkve koji su ocijenjeni kao dobri s naglaskom na kvalitetnom međunarodnom okviru na kojemu

su utemeljeni. Članovi Stalnog vijeća pozdravili su nedavne napore za afirmacijom objektivnog pristupa u suočavanju s prošlošću istaknuvši kako takva nastojanja doprinose i ekumenskom dijalogu između vjerskih zajednica u Republici Hrvatskoj.

Razgovaralo se i o mogućnostima razvijanja odnosa između države i Katoličke crkve intenziviranjem susreta između najviših predstavnika države i HBK imajući u vidu nužnost dijaloga kao osnovne pretpostavke za otklanjanje prepreka budućoj suradnji. U tom smislu, ocijenjeno je kako zakonodavna djelatnost Hrvatskoga sabora mora odražavati temeljne vrijednosti hrvatskoga društva.

Tiskovni ured HBK

SUSRET GENERALNIH TAJNIKA EUROPSKIH BISKUPSKIH KONFERENCIJA

U Bukureštu je od 30. lipnja do 3. srpnja održan 45. susret generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija. Ove je godine susret održan u Rumunjskoj, na poziv Rumunjske biskupske konferencije. Deset godina nakon ulaska Rumunjske u Europsku uniju i deset godina nakon Europske ekumenske skupštine u Sibiuu, održane u rujnu 2007. na kojoj se okupilo više od tri tisuće predstavnika svih kršćanskih crkava Staroga kontinenta, glavni tajnici sastali su se u glavnom gradu Rumunjske da raspravljaju o „Ulozi Crkve, posebice katoličkih biskupskih konferencija, u pluralističnoj Europi”. Europa je danas više nego ikada složena stvarnost, navodi se

u priopćenju CCEE-a o temi „Europa: pluralna i živa stvarnost” u kojem je sažeta poruka susreta. Europa u „množini” također uključuje potrebu za zajedničkim hvatanjem ukoštac s izazovima. Pluralistička kultura snažno obilježena sekularizmom i individualizmom uzima sve više maha.

Usprkos tome volja za zajedničkim vrijednostima, utemeljena u Istini, zajedno sa željom za Bogom sve više raste, osobito među mlađim naraštajima. Katolička Crkva u sadašnjem trenutku prepoznaje priliku da živi i svjedoči s obnovljenom predanošću radost Isusova evanđelja: radost Boga koji je iz ljubavi preuzeo na sebe ljudsku narav,

pružajući čovjeku svoju pomoć i u najtežim povijesnim trenucima. Prateći europski pluralizam u svjetlu kršćanske poruke, Crkva želi svjedočiti tu Božju ljubav prema čovjeku. Fenomen migracije, stanoviti kulturološki raskol među generacijama, kriza obrazovnog sustava, koji pomalo posvuda ne uspijeva osigurati prenošenje vrijednosti koje podupiru društvene odnose i kriza institucija, samo su neki od aspekata koji svjedoče da Europa više nije homogena stvarnost. Da bi se ozbiljno suočilo s izazovima tih pitanja, nužno je vratiti odlučujuću ulogu razuma. Ako potonjeg istisnu emocije, kao što je često slučaj u našim vremenima zatomljene istine, nasilje u govoru i djelima postaje svakodnevna praksa, upozorava se u priopćenju. Unatoč nekim znakovima oporavka u Europi, jaz između bogatih i siromašnih stalno raste. Postoje također velike razlike među samim europskim zemljama, između gradova i ruralnih sredina te među generacijama.

Posebnu zabrinutost pobuđuje sve veći broj nezaposlenih mladih ljudi (koji je u nekim zemljama vrlo visok) kao i sve veći broj starijih ljudi koji žive u stanju krajnjeg siromaštva. Ako su ideologije iz prošlosti, usmjerene na poništavanje razlika među ljudima, dovele do totalitarnih i nasilnih režima, porast gospodarske nejednakosti među ljudima i zemljama dovodi do novih uznemirujućih napetosti. Solidarnost i ljubav, zajedno s pravdom, nisu prazne riječi, već hitnosti na koje Crkva ne prestaje ukazivati. Aktualna zdrava politička pluralnost danas ne uspijeva jasno izraziti antropološke vizije i modele kao i vizije i modele društva. Već dugi niz godina u mnogim europskim zemljama društveni raskol između građana i političkih vođa obilježen. Inozemne vijesti ika 12. srpnja 2017. broj 28/2017 19 je sve većom apstinencijom birača na izborima. Obnova političkoga djelovanja ovisi o političarima i strankama koji će znati predložiti politike usmjerene na zaštitu ljudskoga dostojanstva i promicanje općeg dobra. Različitosti u pristupu uslugama, stare-

nje stanovništva i teškoće koje se javljaju u življenju etničkih ili vjerskih razlika, sva ta pitanja jasno ukazuju na potrebu promicanja „kulture suživota” koja ne pretvara različitost u neprijateljstvo a identitet u izolaciju. Izazov poštovanja identiteta i oblika pripadanja, čak i unutar Crkve, bila je tema o kojoj su glavni tajnici mnogo raspravljali. I u samoj Crkvi pluralizam predstavlja veliki izazov. Kao što nas papa Franjo podsjeća, jedinstvo je višestruko i u samoj Crkvi postoji mnogo načina življenja vjere. Ako je potrebno unijeti poboljšanja u naše rasprave u zajednici i svjedočiti crkveno zajedništvo, pogrešno je različitost mišljenja smatrati znakom podjele. Pravi kršćanski dijalog je zapravo slobodno i odgovorno slušanje čak i suprotnih mišljenja. U svim tim izazovima, ucjepljivanje ima ključnu ulogu i to je istodobno način kojim Crkva želi živjeti u ovom europskom pluralističkom ozračju i pratiti čovjeka u njegovoj krhkosti i njegovim pravednim težnjama. Bog je uvijek prisutan! Jedino ako ostane danas vjerna Isusu Kristu i promiče načela i vrijednosti izražene u njezinom društvenom naumu, Crkva može odgovoriti na svoje poslanje služenja čovječanstvu. Jedino Crkva lišena predrasuda, oblika instrumentalizacije, a ponekad čak i zakona koji ne poštuju u potpunosti pravo na vjersku slobodu, može ispuniti tu službu i dati svoj poseban doprinos. Ta perspektiva danas se pokazuje posebno teškom zbog tendencije odvajanja vjere od razuma i sve većeg potiskivanja religije u privatnu sferu ljudskog života. Zato je nužno proširiti prostor javne rasprave i dozivati kršćanima u pamet prije svega važnost odjelotvorenja vrijednosti prudentia christiana i potrebu obrane života i dostojanstva svake osobe po svaku cijenu, navodi se, među ostalim, u priopćenju CCEE-a. Idući susret generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija održat će se od 28. lipnja do 2. srpnja 2018. na Cipru.

Tiskovni ured HBK

IMENOVANJA

Na izvanrednom plenarnom zasjedanju HBK održanom u Zagrebu 25. siječnja 2017. godine:

MONS. PETAR PALIĆ, svećenik Dubrovačke biskupije, izabran je za novog generalnog tajnika HBK.

Mons. FABIJAN SVALINA izabran je za koordinatora preseljenja Hrvatskog katoličkog radija i Informativne katoličke agencije te za koordinatora preustroja ustanova koje ulaze u Hrvatsku katoličku mrežu.

Na 54. plenarnom zasjedanju HBK održanom u Zagrebu od 26. – 28. travnja 2017. godine:

MONS. FABIJANU SVALINI produžen je mandat ravnatelja Hrvatskoga Caritasa, te je imenovan za v.d. ravnatelja HKM-a.

IN MEMORIAM

PREMINUO BISKUP ANTUN BOGETIĆ, POREČKI I PULSKI BISKUP U MIRU

Mons. Antun Bogetić, porečki i pulski biskup u miru, okrijepljen svetim sakramentima, preminuo je u srijedu, 19. travnja 2017., u 1.30 sati, u 95. godini života, u Svećeničkom domu Betanija u Puli.

Mons. Antun Bogetić rođen je 24. travnja 1922. godine od oca Luke i majke Agate Premate, u Premanturi, mjestu na krajnjem jugu istarskog poluotoka. Osnovnu je školu završio u rodnom mjestu, gimnaziju u sjemeništu u Kopru, filozofiju na Papinskom Lateranskom sveučilištu u Rimu, a teologiju u Gorici.

Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1946. u Poreču, reditelj je bio mons. Raffaele Radossi. Mladu misu proslavio je u rodnoj Premanturi 14. srpnja iste godine, uzevši kao mladomisničko geslo riječi „Dođi kraljevstvo tvoje.” Nakon župnikovanja na Labinštini, u sv. Luciji Labinskoj od 1946. do 1947. i od 1947. do 1950. u Labinu, imenovan je tajnikom biskupa Dragutina Nežića. Tu je službu vršio od 1950. do 1952. godine, kada je započeo je desetogodišnju službu duhovnika u Pazinskom sjemeništu. Godine 1962. imenovan je župnikom u Pazinu, gdje ostaje do 1967. kada postaje generalni vikar biskupije. Godine 1980. započinje svoje misionarsko

djelovanje u Argentini gdje ostaje do 1984. godine. Ondje ga sustiže poziv za biskupsko imenovanje.

Porečkim i pulskim biskupom imenovan je 27. veljače 1984. godine. Za biskupa je zaređen u Poreču 28. travnja 1984. uzevši biskupsko geslo „U tebe se Gospodine uzdam”. Glavni reditelj bio je kardinal Franjo Kuharić, a suposvetitelji nadbiskup Josip Pavlišić i biskup Dragutin Nežić.

Mons. Bogetić umirovljen je 10. siječnja 1998. godine. Po umirovljenju, nakon više godina službe duhovnika u Sjemeništu „Redemptoris Mater” na Tajvanu, nastanio se u Svećeničkom domu Betanija u Puli gdje je živio do smrti. Po povratku u Pulu bio je veoma aktivan te je često i rado predvodio razna slavlja, ali s jednakom je radošću pružao pastoralnu pomoć župnicima mijenjajući ih za mise čak i radnim danom, volio je reći da se osjeća „kapelanom svim pulskim župnicima”.

Brojne su njegove zasluge napose iz vremena kada je obnašao biskupsku službu. U tim povijesnim, prijelomnim trenucima epohalnih promjena, pada bivšeg režima i nastanka samostalne države, znao je s potrebnom hrabrošću i mudrošću poduzeti valjane korake za

ostvarenje velikih projekata, njegovim su angažmanom ustanovljene neke od danas ključnih ustanova u Porečkoj i Pulskoj biskupiji.

U proljeće 1992. godine mons. Bogetić zadužio je vlč. Antuna Heka da se prihvati zadatka osnivanja škole, klasične gimnazije u zgradi Pazinskog sjemeništa. Dana 31. siječnja 1993. mons. Bogetić posjetio je zajedno s tadašnjim predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom zgradu Kolegija gdje su supotpisali povelju o početku obnove zgrade. Pazinski kolegij – klasična gimnazija započela je s radom u rujnu 1993., i od tada, već gotovo četvrt stoljeća se ondje s pažnjom i marom odgajaju novi naraštaji koji su već do sada svojim angažmanom i uspjesima opravdali želje i namjere utemeljitelja. Zaslugom biskupa Bogetića podignuta je i nova zgrada biskupskoga ordinarijata.

Biskup mons. Antun Bogetić je 8. prosinca 1991. osnovao Biskupijsko misijsko sjemenište "Redemptoris Mater" u Puli za pripadnike Neokatekumenskog puta. Sjemeništarci, do tada smješteni po obiteljima, polazili su u akademskoj godini 1991./92. i 1992./93. Riječku bogosloviju. U međuvremenu su Porečkoj i Pulskoj biskupiji dodijeljeni na korištenje vojni objekti bivše pulske vojarne "Vitimir Širola Pajo", koji su preuređeni za prebivalište poglavara i bogoslova. Dana 30. rujna 1993. mons. Bogetić je osnovao i Visoku teološku školu u Sjemeništu „Redemptoris Mater”. Godine 1997. postavljen je kamen temeljac za gradnju novog kompleksa tog pulskog sjemeništa.

Još jedna od značajnih zasluga mons. Bogetića je povratak pavlina u samostan u Sv. Petru u Šumi. Ostvarilo se to, slijedom njegovih nastojanja, nakon 210 godina njihova izbjavanja, 7. srpnja 1993. godine.

Dijamantni jubilej, 60. obljetnicu misništva, proslavio je 26. kolovoza 2006. u Eufrazijevoj bazilici u Poreču. Dana 28. travnja 2009. u župnoj crkvi Sv. Pavla u Puli proslavio je dvadeset i petu obljetnicu biskupske službe. Dana 29. lipnja 2016., na blagdan sv. Petra i Pavla, u pulskoj crkvi sv. Pavla proslavio je 70. obljetnicu svećeništva, što je ujedno bio i njegov posljednji javni nastup.

Autor je brojnih knjiga duhovnog sadržaja, a svakako najznačajnija je njegova autobiografija „Moj život, od Anda do Tihog oceana” koju je objavio 2010. godine.

Izuzetno omiljen među narodom, bio je zaista oličenje izraza koji se uobičajeno koristi za svećenike, „Uzet iz naroda i postavljen za narod.”, ali on je to bio, na posve identičan način, možda još i više, postavši biskupom.

Svaki biskup obilježi biskupiju kojom upravlja svojim načinom, svojim stilom, mons. Bogetić velikim je povijesnim, epohalnim gestama obilježio i zadužio Porečku i Pulsku biskupiju, ali u širem smislu i Crkvu u Hrvata, kao i druge mjesne Crkve u raznim krajevima svijeta, „od Anda do Tihog oceana”.

Molitveno bdjenje uz izloženo tijelo preminuloga umirovljenog porečkog i pulskog biskupa Antuna Bogetića bilo je u četvrtak 20. travnja u 20 sati u pulskoj katedrali, a molitvu Večernje predvodio je umirovljeni biskup Ivan Milovan.

U petak 21. travnja u 8 sati molitvu Jutarnje u pulskoj katedrali predvodio je generalni vikar biskupije mons. Vilim Grbac. Svečana sprovodna misa za biskupa Bogetića bila je u 14 sati. Nakon mise sprovodni obredi su se održali u Premanturi.

Tiskovni ured HBK

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

HR-10000 ZAGREB, Ksaverska cesta 12A

Tel. 01 5635 009

e-mail: hbk@hbk.hr

www.hbk.hr

ISSN 1332-2354

GODIŠTE XVI. ▣ ZAGREB 2017. ▣ BROJ 1 (21)